

BIBLIOTECA SOCEC

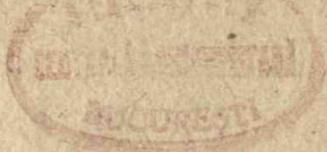
17989 sublet

VASILE ALECSANDRI

Nº 205 A

POEZII ALESE

(Doină, Lăcrămioare, Suvenire, Mărgăritărele,
Pasteluri, Varia, Legende, Ostașii noștri, Altele.

152308

BUCUREŞTI

Editura Librăriei SOCEC & Co., Societate Anonimă

1908

1956

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREŞTI
COTA 17989

RC 95/06

B.C.U. Bucuresti

C152308

8R - 1

In „prospectul“ care a deschis *Biblioteca Socec* stau scrise aceste înțelepte cuvinte:

„Acesta e scopul bibliotecei noastre: voim să stabilim, prin operele ce vom publică, un curent și o legătură între deosebitele stări sociale românești, în ceea-ce privește activitatea intelectuală a României pretutindeni. Fiecare volum în parte va putea fi luat în mână, fără teamă și grija, de toate familiile românești, și suntem siguri că dăm generațiilor ce se ridică scrieri demne și potrivite cu aspirațiunile neamului și cu mentalitatea și sufletul românesc“.

Alecsandri prin urmare trebuie în primul rând să colaboreze cu operile lui la această bibliotecă. În privința chipului cum va fi editat marele scriitor în *Biblioteca Socec* avem însă de dat câteva lămuriri.

Alecsandri este unul dintre puținii scriitori români care și-au supraveghiat ei însăși tipărireua operilor. Ca atare publicului trebuie să i se dea numai ceea-ce Alecsandri însuși a pus

în volumele sale și numai sub forma ultimă admisă de el.

Dar și în ceea-ce a publicat poetul sub numele lui trebuie făcută o alegere, și să se retipărească — atunci când e vorba de edițiuni pentru marele public — numai acele bucăți care au rezistat vremilor, care se mai amintesc și astăzi, care singure susțin între noi fala marelui scriitor. Gustul publicului nu se formează prin scierile de încercare, prin scierile începătoare ale poeților și prozatorilor, și nici cultul literaturii românești nu se întreține prin asemenea opere. În activitatea oricărui scriitor, oricât de mare ar fi, sunt părți care cu vremea își pierd din însemnatate. Ei bine, acelea nu trebuie admise în bibliotecile de popularizare.

Așa s'a procedat în volumul de față cu poeziile lui Alecsandri, așa se va proceda pe viitor cu proza și cu teatrul său.

Am dorî numai ca cercurile autorizate să recunoască intențiunile cu care am întreprins biblioteca și să ne acorde tot sprijinul de care avem nevoie.

DOINE

1842 — 1852

DOINA

Doina, Doiniță!
De-aș avea o puiculiță
Cu flori galbine 'n cosiță,
Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândrulică
Cu ochișori de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-aș avea o bălăioară
Naltă, veselă, ușoară
Ca un puiu de căprioară!

Face-m'aș privighetoare,
De-aș cântă noaptea 'n răcoare
Doină cea desmierdătoare!

*

Doina, doiniță!
De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Șo sorioară de bărdiță!

De-aş aveă, pe gândul meu,
 Un cal aprig ca un leu,
 Negru ca păcatul greu!

De-aş aveă vreo șapte frați
 Toți ca mine de bărbați
 Si pe zmei încălecați!

Face-m'aş un vultur mare
 De-aş cântă ziua, la soare,
 Doina cea de răsbunare!

*

Doina, doiniță!
 Si i-aş zice: Mândruliță,
 Mă jur p'astă cruciuliță
 Să te țin ca un bădiță!

Si i-aş zice: Voinicelle,
 Să te'ntreci cu rândunele
 Peste dealuri și vălcele!

Si le-aş zice: Șapte frați,
 Faceți cruce și jurați
 Vii în veci să nu vă dați!

Hai, copii, cu voinicie
 Să scăpăm biata moșie
 De păgâni și de robie!

ALTARUL MĂNĂSTIRII PUTNA

Domnul Ștefan, viteaz mare, ce-a dat groaza prin păgâni.
Locaș sfânt Creștinătății astăzi vrea să facă dar,
Și pe malurile Putnei, cu vitejii săi Români,
Insuși merge să aleagă locul sfântului altar.

Mare obștie-l urmează, și pe culme se lătește,
Precum aburii pe baltă când lumina asfințește.

Căpitani, ostași cu zale și cu paloșe de fier,
Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de răsboiu.
A Moldovei steag de fală fălfăe falnic în cer;
Buciumul vuește în munte, sună valea de cimpoiul.

Iată că lâng'o movilă Domnul Ștefan s'a oprit!
Totul tace!.. ochii țintă, stă poporul neclintit.

Trei ostași cu arce în mâna pe movil'acu se urcă;
Doi, ca zimbrul, ageri, mândri, nalți ca bradul dela munte
Pe-ai lor umeri poartă glugă, la brâu paloș, și pe frunte
Cu-a lor lungi și negre plete se coboar'o neagră țurcă.

Ei ades cu-a lor săgeată răpezită sus, în nor,
Printre-a fulgerelor focuri au oprit vulturul 'n zbor.

Multe fiare din cei codri, mulți dușmani tineri, semeți,
 Drept în inimi, drept în frunte au simțit a lor săgeți,
 Căci ei sunt arcașii vrednici a lui Ștefan Domn cel mare
 Ce-și gătește-acum săgeata s'o izbească în depărtare.

— „Copii, trageți... eu vreau astăzi să mă'ntrec în arc
 [cu voi“.—

Astfel zice Domnul Ștefan!... iar voinicii amândoi
 Se plec, arcele-și încoardă, trag... săgețile lor zboară,
 Spintecă repede vântul ce dă foc și vâjiește,
 Se tot duc, se duc ca gândul, și de-abia ochiul zărește
 Pe câmp departe, departe locul unde se coboară.

Ura 'n ceruri se ridică! Urlă dealul, clocotește!

— „Să trăiți, copii“!—le zice Ștefan ce-acum se gătește.

Zbârnie coarda din arcu-i, fulgeră săgeata 'n vânt,
 Pieră, trece mai departe și'ntr'un paltin vechiu s'a frânt.

— „Acolo fi-va altarul“!—zice falnicul monarc
 Ce se 'nchină și se pleacă pe răsboinicul său arc.

— „Să trăiască Domnul Ștefan“!—Mii de glasuri îl
 [urează,
 Si poporul jos, pe vale, umilit îngenuchează!

GROAZA

Galben ca făclia de galbină ceară
Ce-aproape-i ardeă,
Pe-o scândură veche aruncat afară,
De somnul cel veșnic Groaz'acum zăcea;
Iar după el nimeni, nimeni nu plângăea!

Poporu 'mprejuru-i trist, cu 'nfiorare,
La el se uită.
Unii făceau cruce; alții, de mirare,
Cu mâna la gură capul clătină,
Și 'ncet lângă dânsul iși șoptiau aşă:

„El să fie Groază cel vestit în țară,
„Si 'n sânge 'ncruntat!
„El să fie Groază, cel ce ca o fiară,
„Fără nici o grija de negrul păcat
„A stins zile multe și legea-a călcat“!

Un moșneag atuncea, cu o barbă lungă,
La Groază mergând,
Scoase doi bani netezi din vechea sa pungă,
Lângă mort ii puse, mâna-i sărutând.
Mai făcù o cruce și zise plângând:

„Oameni buni! an-iarnă bordeiu-mi arsese

„Şi pe-un ger cumplit

„Nevasta-mi cu pruncii pe câmp rămăsese.

„N'aveam nici de hrană, nici țol de 'nvelit,

„Şi nici o putere!.. eram prăpădit!

„Nu aşteptam alta din mila cerească

„Decât a muri,

„Când creştinul astă, Domnu-l odihnească,

„Pe-un cal alb ca iarna în deal se ivă

„Şi-aproape de mine calul îşi opri.

„Nu plânge, îmi zise, n'ai grija, Române,

„Fă piept bărbătesc;

„Na să-ţi cumperi haine şi casă şi paine...

„Şi de-atunci copiii-mi, ce-l tot pomenesc,

„Oameni buni! de-atuncea în tihnă trăesc“.

Şi, sărutând mortul, bătrânul moşneag

Oftă şi se duse cu-al său vechiu toiag.

Iar poporu'n zgomot strigă, plin de jale:

„Dumnezeu să ierte păcatele sale“!

MÂNDRULIȚA DELA MUNTE

Mândruliță dela munte,
Ce nu treci colea pe punte,
Să te strâng la piptul meu?
Că tă-aș face, zău puicuță,
Să urăști a ta căsuță,
Și să uiți pe Dumnezeu.

De-a tot toarce nuți-e lene?
Lasă-ți furca 'n buruene
Și-mi sai iute cel părâu,
Să culegem împreună,
Tu fragi roși de prin păsună,
Eu crini albi pe sănul tău.

Ici, în lunca înverzită,
Este-o iarbă înflorită
Ce se'ngână c-un izvor.
Vină'n iarbă mândruliță,
Eu să-ți cânt doina doină,
Tu să plângi de dulce dor!

DORUL ROMÂNCEL

De-ar vrea bunul Dumnezeu
Să-mi asculte dorul meu!
De-aş avea un copilaş,
Dragul mamei îngeraş!

Cât e ziuă, cât e noapte,
I-aş şopti cu blânde şoapte.
Cât e noapte, cât e zi.
Tot la sănu-mi l-aş păzi!

L-aş păzi, l-aş desmierdă,
Mii de sărutări i-aş dă,
Şi i-aş zice 'ncetişor:
Nani, nani, puişor!

De-ar fi cerul cu priinţă
Să'mplinească-a mea dorinţă!
De mi-ar da un băeţel,
Dragul mamei voinicel!

N'ar fi prunc mai fericit
Şi pe lume mai iubit!
Alt copil n'ar fi ca el
Mititel şi frumuşel!

Obrăjelu-i ca de spume
 N'ar aveâ seamân pe lume!
 N'ar fi ochii nimăruï
 Dulci ca ochișorii lui!

Iar eu mândră măiculiță,
 Pe-ai săi ochi, pe-a sa guriță
 Ne'ncetat l-aş sărută,
 Sărută și i-aş cântă,

Şi i-aş face-o descântare
 Să ajungă-un viteaz mare,
 Un viteaz ce-ar străluci,
 Cum n'a fost, nici n'ar mai fi!

Şi l-aş pune să se culce
 Pe-al meu săn, legănat dulce,
 Şi i-aş zice 'ncetișor:
 Nani, nani, puișor!

LĂCRĂMIOARE

152308

15247

S T E L U T A

DEDICAȚIE E. N.

Tu care ești pierdută în neagra veșnicie,
Stea dulce și iubită a sufletului meu!
Și care-odinioară luciai atât de vie,
Pe când eram în lume tu singură și eu!

O, blandă, mult duioasă și tainică lumină!
În veci printre steluțe te cată al meu dor,
Și-adese-ori la tine, când noaptea e senină,
Pe plaiul nemuririi se 'nalță cu-un lung sbor.

Trecut-au ani de lacrămi, și mulți vor trece încă
Din ora de urgie în care te-am pierdut!
Și doru-mi nu s'alină, și jalea mea adâncă
Ca trista veșnicie e fără de trecut!

Plăceri ale iubirii, plăceri încântătoare!
Simțiri! mărețe visuri de falnic viitor!
V'ați stins într'o clipeală ca silele trecătoare
Ce lasă-un întuneric adânc în urma lor.

V'ați stins! și deatunci în cruda-mi rătăcire
 N'am altă mângâere mai vie pe pământ
 Decât să 'nalț la tine duioasa mea gândire,
 Steluță zâmbitoare dincolo de mormânt!

Căci mult, ah! mult în viață eu te-am iubit pe tine,
 O, dulce desmierdare a sufletului meu!
 Și multă fericire ai revărsat în mine
 Pe când eram în lume tu singură și eu!

Frumoasă îngerelă cu albe aripioare!
 Precum un vis de aur în viață-mi ai lucit,
 Și 'n ceruri cu grăbire, ca un parfum de floare,
 Te-ai dus, lăsându-mi numai un suvenir iubit.

Un suvenir, comoară de visuri fericite,
 De scumpe, și ferbinte, și dulce sărutări,
 De zile luminoase și îndumnezete,
 De nopți venețiane și pline de 'ncântări.

Un suvenir poetic, coroana vieții mele,
 Ce mângâe și 'nvie duioasă-inima mea,
 Și care se unește cu harpele din stele
 Când mă închin la tine, o, dragă, lină stea!

Tu dar ce prin iubire, la al iubirii soare,
 Ai deșteptat în mine poétice simțiri,
 Primește 'n altă lume aceste lăcrămioare
 Ca un răsunet dulce de-a noastre dulci iubiri!

8 MART

Intinde cu mândrie aripele-ți ușoare,
O, sufletul meu vesel, o, suflet fericit!
Inalță-te în ceruri, și zbori cântând la soare,
Căci soarele iubirei în cer a răsărit
    Și 'n cale-mi s'a oprit!

Veniți năluciri scumpe, dorinți, visuri mărețe,
Ca pasări călătoare la cuibul înflorit.
Veniți de 'ngânați vesel a mele tinerețe,
Căci steaua fericirii în ochi-mi a lucit...
    Iubesc și sunt iubit!

*

Sunt ore fericite, sunt tainice plăceri
Ce 'n cumpăna vieții plătesc mii de dureri!
Atunce falnic omul ridică a sa frunte
    Și 'n ceruri cu mândrie ațintă ochiul său.
Ființa lui se 'nalță ca vulturul de munte,
Iubirea lui îl schimbă și-l face Dumnezeu!
Atunci mai dulce steaua lucește'n miez de noapte,
    Și 'n zori seninul pare mai vesel, mai curat;
    Și-a zilei mii de glasuri, și-a nopții mii de șoapte
    Il proclamează 'n fală al lumii împărat!

Sunt urme prețioase, sunt scumpe suvenire,
 Ce 'n suflet tipărite, ca el au nemurire!
 Zădarnic timpul trece cu-un zbor neobosit,
 In sănul omenirii vărsând a iernii ghiață;
 Lumina lor iubită lucește lin în viață,
 Precum un soare dulce în veci neasființit!
 Așă nu te vei stinge din minte-mi niciodată,
 O, suvenir puternic de dragoste 'nfocată!
 O, timp fericit 'n care minunea ce iubesc
 M'a deșteptat în raiuri cu glasu-i îngeresc!

*

Eră blânda oară a blândelor șoapte
 Când numai e ziuă, și nu-i încă noapte.

Pământul și cerul, ca doi frățiori,
 Iși dau sărutare prin stele și flori,

Și 'n aer parfumul a florilor dalbe
 Plutiă cu lucirea steluțelor albe,

Și 'n toată natura cuprinsă de dor
 Plutiă o șoptire de dulce amor!

Din marginea lumii a nopții regină
 Vărsă 'n calea noastră duioasa-i lumină,

Și 'n lunca pătrunsă de razele ei
 Zburau caii noștri cu aripi de zmei.

Mergeam noi în cale ca umbre tăcute,
 Pe-un covor de frunze, pe cărări pierdute,

Și 'n tacerea nopții ce ne'ncunjură
Sufletele noastre ca și noi zbură,

Zburau ca doi îngeri din stele în stele,
Dându-și sărutare tainic între ele...

De-o dată fugarii cu ochii de foc
La capătul luncii s'opriră pe loc:

Iar dulcele înger pătruns de simțire
Imi zise atunce cu-o dulce zâmbire:

— „Acum este oara când geniul sfânt
„Aude și vede minuni pe pământ.

„E oara ferică de sfântă uimire
„Ce 'n suslet revarsă fiori de iubire.

„Spune-mi dar acumă, tu ce ești poet,
„Ce poezii cântă inima-ți încet?

— „Dacă vrei să afli taina ce mă'ncântă,
„Iată poezia ce inima-mi cântă:

*

De este vre-o ființă, de este vre-un nume
La care să se 'nchine un suflet omenesc
Cu tot ce e mai nobil, mai iubitor pe lume,
Cu tot ce 'n omenire e mai dumnezeesc;

Tu ești acea ființă, tu gingășă lumină
Aprinsă 'n a mea cale de însuși Dumnezeu!
Și sufletul meu vesel la tine se încchină
O, scumpa mea Elenă! o, drag îngerul meu!

Când soarta vru să intru în raiu de fericire,
 Când ochii mei pe tine zâmbind te-au întâlnit,
 Un fulger, o scântee de veșnică iubire
 Din ochii tăi pornită, în sănu-mi a lucit.

Și-atunci în altă lume am re'nviat de-o dată,
 Și-un soare mai fierbinte în ceru-mi s'a aprins,
 Și-o lume fără margini, frumoasă, desfătată,
 Ca o câmpie verde sub mine s'a întins.

Atunci natura 'ntreagă, zâmbindu-mi cu placere,
 Iși puse pentru mine coroana sa de flori;
 Și glasul maicii mele, curmând a mea durere,
 Veni să mă desmierde din cerul fără nori.

Căci fața ta iubită mi s'arătă oriunde:
 În vis, în flori, în stele, în dulcele senin;
 Și inima-mi cuprinsă de dorul ce pătrunde,
 Șoptiă cu tine astfel prin tainicu-i suspin:

„Ferice de acela a căruia privire,
 „Trezind în al tău suflet un fraged, dulce dor,
 „Ar face ca să nască pe gură-ți o zâmbire
 „Ca zori misterioase de vesel viitor!

„Ferice care, vrednic de-o soartă ne-așteptată
 „Ar face pentru dânsul, în ceas dumnezeesc,
 „A ta inimă scumpă de dragoste să bată
 „Și glasu-ți cu 'nfocare să-i zică: „te iubesc“!

O NOAPTE LA ȚARĂ

Am o inimă în lume
Care știu că mă iubește.
Conachi.

Frumoasă e câmpia cu dulcea-i liniștire
Pentru acel ce fuge de-a lumii amăgire.
Pentru acel ce caută un traiu neînsemnat!
Plăcut, plăcut e ceasul de griji ne'ntunecat,
Și dulce este viața ce curge lin, departe
De-al omenirii zgromot, de-a ei fumuri deșarte!

Când inima hrănește o tainică dorință,
Când omul simte 'n sănu-i o crudă suferință,
O jale fără margini, un dor fără hotar;
Când zâmbetu-i ascunde ades suspin amar
Și mintea-i se deșteaptă din vis de fericire,
Pierzând orice credință, oricare nălucire,

Ferică de acela ce 'n tulburare-i poate
Pe-un cal să se arunce, și prin văzduh să 'noate,
Pășind peste-orizonuri, zburând peste câmpii.
Ferică care poate, departe de cei vii,
Să uite-a sa ființă, să piardă-orice simțire,
Să nu mai facă parte din trista omenire!

Erà o noapte lină, o mult frumoasă noapte,
 Ce revârsà în lume armonioase șoapte
 Și multe glasuri blânde în inimi deșteptà;
 O noapte de acele ce nu le poți uità,
 Care aprind în suflet scântee de iubire
 Și pun pe frunte raze de îndumnezeire.

Eram... par'că sunt încă!.. la orele acele
 Când ochiul rătăcește primblându-se prin stele
 Și 'n toată steaua vede un chip ginggaș, slăvit;
 Atunci când visul zboară pe țerm nemărginit,
 Când dorul trist unește a lui duioase plângeri
 Cu sfânta armonie a cetelor de îngerî.

Ca lampă aninată la poarta de vecie
 Domnià în dulcea taină a umbrelor făclie,
 Vârsând văpae lină ce lumea coperià.
 Lumină mângăioasă! în ceruri ea păreà
 Menită ca să ducă pe căi necunoscute
 Dorințele-omenirii în lung deșert pierdute!

*

De-odat'un glas de înger, o sfântă armonie,
 Plutind ușor în aer ca vântul ce adie,
 Se coborî prin stele din leagănu ceresc.
 Duios erà și ginggaș acordul îngeresc,
 Căci inimele noastre săltară mai ferbinte
 La dulcele său cântic, l'aceste-a lui cuvinte:

„Ferică de acela ce cu-o simțire vie
 „Slăvește armonia și 'nalta poezie

„Ca desmierdări plăcute de glas prietenesc;
 „El poartă pe-a sa frunte un semn dumnezeesc,
 „Și geniul său gustă plăceri încântătoare
 „Zburând la nemurire ca vulturul în soare;

„Dar mai ferice încă ființă de iubire
 „Ce simte cu 'nfocare a dragostei pornire
 „Și ne'ncetat e gata cu drag a se jertfi!
 „Căci dulce-i pentru altul și 'n altul a trăi,
 „Și dulce-i de a zice, când inima jelește:
 „Am o ființă în lume ce știu că mă iubește!”

Mânjina. — Mart 1845.

VENETIA

---

11 SEPTEMBRIE 1846.

I.

Când ochii mei înnoată în gingașa lumină
Ce tainic izvorește din ochii tăi frumoși,
Atunci orice durere în sânul meu s'alină
Cu marea tulburată ce-adoarme și suspină
Sub ale nopții blânde luceferi mângăioși;

Căci ziditorul lumii, în dulcea lor privire
Vărsând văpae lină și farmec de slăvit,
Le-a dat a sa putere și-a sa Dumnezeire,
Ca să-mi arate 'n lume un drum de fericire,
O cale luminoasă sub cerul înnegrit!

II.

Când fruntea mea în pace cu drag e legănată
Pe sânul tău ce saltă aprins de dulce dor,
Ființa mea ferice, de visuri desmierdată,
În lumi necunoscute se simte înălțată
Și-urmează-a ta ființă în tainicul ei sbor;

Căci sănul tău în care domnește-a ta iubire
 Precum o lampă sfântă ce arde 'ntr'un altar,
 Frumos ca și altarul uimește-a mea simțire
 Trezind în al meu suflet oricare nălucire,
 Ștergând din a mea minte oricare gând amar.

III.

Când veselă, fierbinte, gurița-ți zâmbitoare
 Mă 'ncântă, mă îmbată cu-a sale sărutări,
 În inima-mi atunce s'aprinde-un dulce soare,
 Și vieața-mi, ca albina lipită de o floare,
 Se leagănă în raiuri pe-a tale desmierdări.

Căci îngerul iubirii, al cărui glas pătrunde
 Și care lângă tine din ceruri a sburat,
 A strâns pe-a ta guriță aripele-i rotunde
 Și-acum ca într'un leagăn, în ele se ascunde
 Cu lira sa duioasă ce cântă ne'ncetat.

IV.

Când noaptea în tăcere, la ora ce s'adună
 A dogilor vechi umbre pe maluri șovăind,
 Gondola, leagăn dulce, ne primblă împreună
 Pe luciul lin al mării în care alba lună
 Cu stelele voioase se scaldă strălucind.

Atunci, din umbra deasă ce doarme 'ntre canaluri,
 Din lampele aprinse în boltele cerești,
 Din turnuri, din palaturi ce triste zac pe maluri,
 O tainică-armonie plutește peste valuri
 Șoptind inimii noastre cuvinte îngerești:

V.

„Iubiți, iubiți! ne zice Veneția cernită,
 „Iubiți! amorul vostru puternic e și sfânt!
 „Iubiți! și calea voastră va fi tot înflorită,
 „Și 'n sănul nălucirii, pereche fericită,
 „Cu-o lungă sărutare veți trece pe pământ;

„Căci vremea ce răstoarnă cu coasa-i ne'mpăcată
 „A falei omenirii vechi marturi și măreți
 „Nu poate-avea putere de-a stinge niciodată
 „Acea scântee vie de dragoste 'nfocată
 „Ce luminează calea frumoasei tinereți!“

Palatul Benzons.—Veneția.

CANȚONETA NAPOLITANA

Când vântul se scoală
Turbat, și răscoală
A mărilor val,
Pescarul s'oprește
La valuri privește
Și cântă pe mal.

Ca dânsul de rele,
De viscole grele,
Departă să fim.
La-a mării talazuri
La-a vieții necazuri
Ca el să privim.

Junia ne 'nvață
Să trecem 'n vieață
Ca pasărea 'n sbor,
Cu fruntea 'n lumină,
Cu inima plină
De dulce amor.

Deci fie pe mare
Furtună turbare,
Și 'n vieață amar,
Noi, veseli pe maluri,
Să râdem de valuri
Ca bietuľ pescar !

Ianuarie, 1847. — Neapoli.

O SEARA LA LIDO

Ridică vălul negru ce-acopere-a ta față,
Venețio cernită, Venetio măreață!
Și cu-o zâmbire dulce fii martur fericit
La-a noastră veselie și-amor nemărginit!

In vremile trecute a libertății tale,
In timpurile acele de glorie triumfale,
Când nobil rezemată pe falnicul tău leu,
Vedeai Adriatica săltând la glasul tău.

Gondole negre multe se depărtau de maluri
Și lunecau în taină pe negrele-ți canaluri
Purtând comori ascunse de gingeșe simțiri,
Impărechete inimi pierdute 'n fericiri.

Dar spune-mi tu, văzut-ai în gondolă vr'odată
Ființă mai frumoasă, mai dulce desmierdată,
Un inger de iubire cu suflet mai ceresc
Decât minunea scumpă pe care eu slăvesc ?

O, gondolă iubită, noi lumii dăm uitare!
Sbori vesel, sbori în pace purtându-ne pe mare,
Și leagănă'n tacere, sub cerul aurit,
Amorul nostru mare ca cerul nesfărșit.

Și tu, o vis ferică a tinereții mele!
 De-ar fi 'n a mea putință să fac precum doresc,
 Aș pune pe-a ta frunte un diadem de stele,
 Aș pune sub picioare-ți un tron dumnezeesc!

Căci te iubesc, Elenă, cu-o tainică uimire,
 Cu focul tinereții, cu dor nemărginit,
 Cu lacrimi și credință, cu dulce fericire,
 Cu tot ce este 'n mine putere de iubit!

In dragostea cerească visând cerescul bine,
 La tine al meu suflet înalță sborul său.
 Tot ce-i mai sfânt pe lume eu îl slăvesc în tine,
 Tu ești lumina, vieața și Dumnezeul meu!

In tine cred, Elenă, precum credeam odată
 In glasul maicii mele, în sfântul ei amor;
 Precum în soare crede natura 'ntunecată,
 Precum un geniu falnic în falnic viitor.

Tu porți un nume dulce și scump inimii mele,
 Un nume ce-mi inspiră un cult dumnezeesc,
 Și care mă încântă cu harpele din stele
 Și care îmi șoptește de maica ce jelesc.

Iubirea ta-mi insuflă un dor de nemurire!
 Iubirea mea mă 'nalță la tronul îngeresc!
 Și 'n leagăn de gondolă, în veșnică iubire,
 Cât lumea lângă tine aş vrea ca să trăesc!

SUVENIRE

V I S U L

Era o câmpie lungă și tăcută,
Lungă ca pustiul, ca moartea de mută!

Sus, în taină dulce pe-a nopții senin
Ca un vas de aur luna plutiă lin.

Eram pe-un cal aprig care 'ntrecea vântul;
Negrele lui coame atingeau pământul.

In câmpia lungă calul meu fugiă,
Iar a lui picioare iarba n'atingeă.

Ne duceam în cale precum visul duce.
Ca genii de spaimă ca două nălucă,

Sburam noi pe lună precum gândul sboară,
Când iubirea dulce inima 'mpresoară.

Deodată fugaru-mi, sfărăind, s'opri.
El în depărtare trei umbre zări,

Trei fecioare albe, nalte și frumoase,
Decât steaua lunii stele mai voioase.

In veselă horă usoare săltă
 Și glasul lor vesel pe rând îmi cântă:

*

„Tu ce-alergi făr' de plăcere
 „In câmpia 'ntunecată,
 „Vin' să afli mângăere,
 „Vin' la curtea mea bogată
 „In palaturi aurite
 „Sî 'n comori nemistuite
 „Ti-oi dă zile fericite,
 „S'oi fi roaba ta plecată.

*

„Tu ce-alergi făr' de dorință
 „In câmpia părăsită,
 „Vin s'ating a ta fință
 „Cu-a mea rază strălucită
 „A ta mândră pomenire
 „Va sbură la nemurire
 „Sî de-o falnică mărire
 „Va fi 'n veci însuflare!

*

„Tu ce-alergi făr' de iubire
 „In câmpia cea pustie,
 „Vin s'aprinzi a ta simțire
 „La a dragostei făclie.
 „Al tău suflet, a ta minte
 „Vor gustă veselii sfinte
 „Lângă-o inimă fierbinte
 „Ce te-așteaptă ca să 'nvie!

Uimit de-a lor cântec și de-a lor zâmbire,
Imi repezii calul... crudă amăgire!

Un pas numai încă, eram fericit!
Un pas... ele 'n aer repede-au sărit,

Și 'nvârtindu-și hora pe-o rază de lună
S'au 'nălțat în ceruri, cântând împreună.

Le-auzii deasupră-mi glasul dulce, lin,
Ca o șoaptă blândă ca un bland suspin.

Le văzui ca vulturi, ca trei rândunele,
Și ca trei steluțe se pierdură 'n stele!..

Mă trezì din visul ce mă îngână.
În tăcerea nopții greerul cântă!

1843. — Iași.

ADIO MOLDOVEI

Scumpă țară și frumoasă,
O, Moldovă, țara mea!
Cine pleacă și te lasă
E pătruns de jale grea,
Căci plutind în visuri line
Pe-al tău săn ca într'un raiu
Dulce-i viața dela tine
Ca o dulce zi de maiu!

Eu te las țară iubită,
De-al tău cer mă depărtez,
Dar cu inima cernită
Plâng amar, amar oftez!
Trist acum la despărțire,
De fiori mă simt cuprins,
Și-orice dragă nălucire
Pentru mine-acum s'a stins!

Cine știe, cine știe
Dacă 'mpins de-al soartei vânt
M'oi întoarce 'n veselie
Să sărut al tău pământ!

De-oî vedeâ încă vr'odată
 Munții tăi răsunători
 Ce cu-o frunte înălțată
 Se pierd falnic printre nori ;

Și-ai tăi codri de verdeață,
 Unde curg șoptesc ușor
 Reci isvoare ce dau vieață
 Doine cari zic de dor.
 Și-al tău cer care zâmbește
 Sufletului românesc
 Și oricare mă iubește
 Și-ori pe care eu iubesc !

Iată ceasul de pornire !
 Iată ceasul mult amar !
 Veselie, fericire,
 Eu le las pe al tău hotar,
 Și-a mea inimă îți zice :
 O, Moldovo ce jălesc
 Adio ! rămâi ferice,
 Ferice să te găsesc !

BOSFORUL

Dormià în liniștire Bosforul fără valuri
Intr'a Europei mândre și-a Asiei verzi maluri,
Ca un balaur verde în lupte ostenit.
Din zori și pân' în noapte pe umeri el purtase
Corăbii cu trei poduri, nenumărate vase
Spre-apus și răsărit.

Acum desmierdat însă de-a Ginilor suflare,
Se legănă molatic cu-o leneșă mișcare
Și, ca oglindă vie, sub cer se întindea.
Iar luna zâmbitoare, și tainică, și lină,
Vârsând pe-a sale unde dulci spume de lumină,
Cu fața sa bălae în el se oglindia.

Precum acele pasări, străine călătoare,
Ce se abat în sesuri la asfințit de soare,
Strângând ale lor aripi căzute de lung sbor,
Mulțime de corăbii cu pânzele 'nvelite
Stau, umbre uriașe, fantasme neclintite
Pe luciul Bosfor.

Eră la ceasul tainic când Geniii de noapte
Dela un mal la altul aduc duioase șoapte,

Când marea 'ncet adoarme cu-o suspinare grea.
 Atunci când lumea-și pune fantastica sa haină,
 Când orice zefir trece purtând o dulce taină,
 Când orice undă poartă în frunte-i câte-o stea.

Eră la ora tristă când palida cadână
 Cu lacrimi pe-a ei gene, cu fruntea pe-a sa mână,
 Privind în depărtare un sbor de Elcovani,
 Ar vreă pe luciul apei, ca pasările-acele,
 Să fugă 'n sănul nopții, sburând spre Dardanele,
 Departe de tirani.

Nu se zăriă atunci pe umeda câmpie
 Decât scântezi și fulgeri de flacără-argintie
 Ce, șerpuind prin apă, plutiau și s'alungau,
 Sau Delfini fără număr, care, sărind din mare
 Si 'n spume luminoase mișcând a lor spinare.
 In valuri după stele pe rând se cufundau.

Acum de mult imamul din minarè cântase,
 De mult glasu-i puternic la rugăciuni chemase
 Copiii lui Mohamed în 'naltele geamii;
 Nu s'auzia în lume decât suspinuri mute
 Si-acele blânde glasuri de umbre nevăzute
 Ce vin de prin pustii.

Deodata 'n întuneric o barcă nezărită
 Trecu ca visul negru pe-o frunte adormită,
 Lăsând o urmă lungă pe-adâncul umed plaiu
 Pe mal un cântec dulce se auzi deodata;
 Iar barca cu grăbire spre cântec îndreptată
 Se afundă în umbra mărețului saraiu.

MÄRGÄRITÄRELE

1852 — 1862

SENTINELA ROMÂNĂ

POEM ISTORIC

I.

Românul nu pierde

Din vârful Carpaților,
Din desimea brazilor,
Repezit-am ochii mei
Ca doi vulturi sprintenei,
Pe cea vale adâncită
Și cu flori acoperită,
Ce se 'ntinde ca o ceață
Pân' în Dunărea măreață;
Și de-acolo în depărtare
Pân' în Nistru, pân' în Mare.
Iar pe cel amar pustii
Cu văzutul ce 'ntâlnii?
Intâlnii viteaz oștean,
Purtând semne de Roman,
Falnic, tare ca un leu,
Și cu chip frumos de zeu.
Brațu-i stâng eră 'ncordat

Sub un scut de fier săpat,
 Ce ca soarele sorià,
 Si pe care se zărià
 O lupoaică argintie,
 Ce păreà a fi chiar vie,
 Si sub fiară doi copii,
 Ce păreau a fi chiar vii.
 Mâna-i dreaptă țineà pală,
 Iar pe cap purtă cu fală
 Coif de aur lucitor,
 Ca un zeu nemuritor.

Cel viteaz erà călare
 Pe-un cal alb în nemișcare,
 Si, ca dânsul, neclintit
 Sta privind spre răsărit.
 Numai ochii săi mișcă,
 Vulturește alergă
 Pe cea zare cenușie,
 Lungă, tainică, pustie,
 Unde ca prin vis trecând,
 S'auzià din când în când
 Vuet surd, grozave șoapte
 Ce veniau din Mează-noapte,
 Sgomot lung, înăbușit
 Ce venia din Răsărit.

Iarba nu se clătinà,
 Frunza nu se legânà.
 Pasărea la munți sburà,
 Fiara 'n codri tremurà,
 Căci prin lumea spăimântată,

In uimire cufundată,
 Treceau reci fiori de moarte,
 Presimțiri de rele soarte!
 Iar pe cer un vultur mare,
 Făcând cercuri de sburare,
 Se vedeă plutind cu fală,
 Și 'n rotirea-i triumfală,
 Tintiâ ochiul său măreț
 Pe viteazul călăret.

— „Cine ești? de unde ești?
 „Pe la noi ce rătăcești?
 — „Sunt Roman și sunt oștean
 „De-a împăratului Traian!
 „Maica Roma cea bătrână
 „Mi-a pus arma asta 'n mâna
 „Și mi-a zis cu glasul său:
 „Fiul meu, alesul meu!
 „Tu din toți ai mei copii
 „Cel mai tare în vitejii!
 „Mergi în Dacia, grăbește,
 „Pe barbari de-i risipește,
 „Și-apoi veșnic priveghiază,
 „Sentinelă mult vitează;
 „Și te-aține la hotare
 „Că s'aud îndepărtere
 „Răsunând dușmane pasuri,
 „Menințând barbare glasuri...“

„Venit-am și am invins!
 „Pe barbari pe toți i-am stins.
 „Și pe țărmurile lor

„Acum, Domn stăpânitor,
 „Aștept oardele avane,
 „Aștept limbile dușmane,
 „Care vin din răsărit
 „Ca potop nemărginit
 „Să cuprindă, să înnece
 „Tot pământul unde-or trece!„
 — „O, viteze neferice,
 „Ai să pieri în câmpi aice!“

— „Eu să pier, eu?.. niciodată!
 „Vie-o lume încruntată,
 „Vie valuri mari de foc...
 „Nici că m'or clinti din loc.
 „Tot ce-i verde s'a uscă,
 „Râurile vor seca,
 „Și pustiul tot mereu
 „S'a lăti 'mprejurul meu,
 „Dar eu veșnic în picioare
 „Pintre valuri arzătoare
 „Voi luptă, luptă-voi foarte
 „Făr' a fi atins de moarte,
 „Căci Român sunt în putere,
 „*Și Românu 'n veci nu pier!*

II

Apa trece, pietrele rămân.

Abia zice, și de-odată
 Fulgeră 'n cer o săgeată,
 Vijie, vine, lovește
 Scutul care zângănește
 Și-o respinge-o svârle jos

Ca pe-un șearpe veninos.
 După dânsa în depărtare,
 Colo în fund, 'n fund la zare,
 Se ivește-un negru nor
 Plin de zgomot sunător,
 Ce tot vine, ce tot crește
 Și pe câmpuri se lătește
 Cât e zare de zărit
 Intre Nord și Răsărit!

— Sentinelă priveghează ;
 Norul crunt înaintează.
 Sentinelă, te arată ;
 Norul crunt se sparge !.. Iată !
 Iată oardele avane,
 Iată limbile dușmane
 De Gepizi și de Bulgari,
 De Lombarzi și de Avari !
 Vin și Hunii, vin și Goți,
 Vin potop, potop cu toții
 Pe cai iuți ca rândunele,
 Fără trâe, fără sele,
 Cai sirepi ce fug ca vântul
 De cutremură pământul !
 Mulți sunt ca nisipul mării,
 Mulți ca ghiarele mustrării
 Intr'un suflet păcătos,
 Intr'un cuget săngeros !..
 Sai, Române, pe omor,
 Fă-te fulger răsbitor,
 Fă-te Dunăre turbată,
 Fă-te soartă ne'mpăcată,

Căci potopul, iată-l vine
Și-i amar, amar de tine!

— Vie!..

Ca o stâncă naltă
Ce din vârf de munte saltă,
Tună, se rostogolește,
Cade, rumpe și sdrobește
Codrii vechi din a sa cale
Pân' în fund, în fund devale;
Astel crunt ostașul meu
Iși izbește calul său
Peste codrii mișcători
De Barbari năvălitori.
El îi sparge și-i răsbește
Snopuri, snopuri îi cosește
Și-i înfrângе, și-i respinge,
Și-i alungă, și-i învinge!
Calu-i turbă, mușcă, sare,
Nechezind cu infocare,
Calcă trupuri sub picioare,
Sfarmă arme sunătoare
Și cu greu în sânge 'nnoată,
Și mereu se 'ndeasă 'n gloată.

Crunt răsboiu, privire cruntă!
Fiul Romei se încruntă...
Fulger ies din ochii săi!
Fulgeră mii de scântei
Dintr'a armelor ciocniri
Și lucioase zingheniri.
Sbor topoarele-aruncate,
Sbârnăe-arcele 'ncordate

Si săgețile ușoare
 Nourează mândrul soare.
 Caii saltă și nechează,
 Lupta urlă, se încleștează
 Si barbarii toți grămadă
 Morții crude se dau pradă!
 Zece cad, o sută mor,
 Sute vin în locul lor!
 Mii întregi se risipesc,
 Alte mii în loc sosesc!
 Dar viteazul cu-a sa pală
 Face drum printre năvală,
 Si pătrunde prin săgeți,
 Că-i Român cu șeapte vieți!
 În zadar hidra turbează,
 Trupu-i groaznic încordează,
 Geme, urlă și scrâșnește,
 Si 'mprejur se 'ncolăcește.
 Fiul Romei se aprinde,
 Hidra în mâna-i o cuprinde
 Si-o sugrumă, și o sfarmă,
 Si-o învinge, și o darmă!..
 Fug Gepizii, fug Bulgarii,
 Si Lombarzii și Avari;
 Fug și Hunii, fug și Goții,
 Fug potop, potop cu toții,
 Si se duc, se duc ca vântul
 Asurzind întreg pământul
 De-a lor urlete barbare,
 De-a lor vaete amare!

III.

Roma, Roma nu mai este!

Unde-s oardele avane?
 Unde-s limbile dușmane?
 Au pierit, s'a stins din față,
 Precum toamna 'n dimineață
 Se topesc, se sting la soare
 Negurile-otrăvitoare!
 Cu ce vifor de urgie
 Năvăliră în Românie!
 Cum veniră de turbați
 Ca balauri încruntați,
 Cu o falcă 'n cerul sfânt
 Și cu alta pe pământ!
 Dar s'a dus cum n'au venit
 In pustiul lor cumplit,
 Părăsind în urma lor
 Câmpul luptei de omor!
 Lat e câmpul celei lupte,
 Lat și plin de arme rupte,
 Plin de trupuri fărâmate
 Care zac grămezi culcate,
 Plin de sânge ce-l pătează
 Și văzduhul aburează!
 Unde sunt atâtea vieți,
 Unde-s ochii îndrăsneți?
 Moartea rece le-a cuprins,
 Intr'o clipă ea le-a stins,
 Și pe câmpul cel de moarte,
 Crunt locaș de rele soarte,
 S'a lăsat acum de-odată

O tăcere 'nfricoșată !
 Numai când, din vreme în vreme,
 Se aude-un glas ce geme,
 O jălire 'ntristătoare,
 Un suspin de om ce moare,
 Sau nechezul dureros
 Unui cal răsturnat jos,
 Care cheamă ne 'ncetăt
 Pe stăpânu-i jos culcat.

Soarele își schimbă locul
 Și apune roș ca focul,
 Intinzând pe cea câmpie
 O văpseală purpurie,
 Ca un săngeros veșmânt
 Peste-un lung și trist mormânt !
 Iar în naltul cerului,
 De-asupra mormântului,
 Tipă vulturul cu fală,
 Și 'n rotirea-i triumfală
 Incunună cu-al său sbor
 Pe viteazu 'nvingător.

Să trăești, ostaș romane,
 Stâlp al lumii apusane !
 Tu cu pieptu-ți ai oprit
 Valul crunt de răsărit,
 Și cu brațul tău armat
 Pasul soartei l-ai schimbat !
 Dar ce zic !.. un fior rece
 Printre-a lumii vine trece,
 Căci deodat' un glas prin lume,
 Fără seamăn, fără nume,

Sună, duce-o neagră veste:
Roma, Roma nu mai este!..

Zis-a glasul, un răsunet
 Lung răspunde ca un tunet,
 Și al Romei vultur falnic
 Cade, dând un țipet jalnic.
 Zis-a glasul. și cu jale
 Plângând soarta mumei sale,
 Fiul Romei cei bătrâne
 Scapă armele din mâne,
 Pleacă fruntea și 'n durere
 Moartea cheamă, moartea cere!

Fără calu-i frățior,
 Nechezând încetișor,
 Câmpul luptei părăsește
 Și spre munți încet pornește,
 Ducând lin și nesimțit
 Pe stăpânul lui iubit...
 Ei se duc în tristă cale
 Și pe urma lor devale
 Cade-o noapte 'ntunecoasă,
 Noapte oarbă, fioroasă
 Ca fundul pământului
 Ca taina mormântului!
 Și sub neagra sa aripă
 Se șterg toate într'o clipă
 Cum se șterge de ușor
 Visul cel amăgitor,
 Și ca suvenirul sfânt
 Celor care nu mai sunt!..

PASARICA MARII

De trei zile-acum pe mare,
Navigând fără 'ncetare,
Noi pământul n'am zărit!
Vântul suflă și ne 'mpinge;
Orizonul ne încinge
Ca un cerc nemărginit.

In ce parte se repede,
Ochiul omului nu vede
Decât umede câmpii.
Marea-i lată și adâncă!
Cine știe, mâine încă
De-o mînă mai fi printre cei vii?

Ziua trece, ziua scade
Și pe gânduri omul cade,
Suspînând încetișor.
Noaptea-aduce mii de stele;
Omul trist privind la ele,
Varsă-o lacrimă de dor.

Iar o păsărică vine
Prevestind țărmuri vecine,

Liman vesel și deschis.
Pe catarg ea saltă, cântă,
Ne uimește, ne încântă
Și-apoi sboară ca un vis.

Intr'un suflet cu simțire
Astfel glasul de iubire
Sună dulce 'ncântător,
Și din noaptea 'ntunecată
Il trezește de-i arată
Mult ferice viitor.

Astfel glasul libertății
Va sună 'n ziua dreptății
Pentru biata țara mea,
Și din umbrele durerii
Steaua mândră-a învierii
Răsărì-va pentru ea!

O NOAPTE LA ALHAMBRA

In Alhambra strălucită
Mult vestită,
Unde susținut uimit
Drăgălaș se desfătează
    Și visează
La trecutul fericit;

Pe o noapte 'nseninată
    Și 'nstelată,
Eram singur admirând
Peste marmurile dalbe
    Raze albe
Din luceferi lunecând.

Dulce-a noptilor făclie
    Argintie
In Alhambra deșteptă
Mii de umbre nevăzute
    Și tăcute
Ce pe rând se arătă,

    Și tăcute
    Prin saloane,

Veniau toate-a se 'nchină
 La frumoasa lor regină
 Ce'n lumină
 Tainic, lin se legănă.

Astă fantasmă gingașă,
 Drăgălașă
 Ca un zâmbet de copil,
 Era falnica Sultană
 Africană,
 Fiică a lui Boabdil,

Linda-Raia, pentru care
 Mic și mare
 Sufletul său ar fi dat,
 Pe când dalba-i tinerețe
 Si frumusețe
 Incântau acest palat.

Acum Linda în tăcere,
 Cu durere
 Se uită la-a ei surori,
 Si 'n a Leilor fântână
 A sa mână
 Aruncă plăpânde flori.

Iară umbrele ușoare,
 Zâmbitoare,
 Privind floarea 'ce cădeă,
 Pe-a fântânii apă lină,
 Cristalină,
 Se plecă, se oglindă.

Dulce eră acea noapte
 Fără șoapte
 Pe-al Andaluziei plaiu!
 Când de-odată-o armonie
 Serafie
 Răsună viu în saraiu.

O duioasă biulbiulină¹,
 Din grădină
 Incepuse a cântă,
 Și-al ei cântic de iubire
 Cu uimire
 Linda-Raia-l ascultă.

Toate umbrele 'ncântate,
 Adunate
 Sub al lunii dulce foc,
 De mâini ginggaș se luară,
 'Se 'nșirară
 Iute vesel pentru joc,

Și 'n Alhambra nesonoră
 Ele 'n horă
 Incepură-a se 'nvârtă
 Cu-o mișcare grațioasă,
 Luminoasă
 Care mințile-mi răpă.

Fiecare dintre ele
 Blând la stele

¹ privighetoare

Se uită, jucând ușor,
 Și steluțele uimite,
     Neclintite,
 Vărsau raze 'n ochii lor.

Toate 'n horă vesel prinse
     Și cuprinse
 De-ale danțului beții,
 Răspândiau luciri ușoare
     Zburătoare
 Ce săltau prin galerii;

Și din horă, din sburare,
     Fiecare
 Cu-o zâmbire salută
 Pe-a saraiului regină
     Ce 'n lumină
 Danțul repede-l purtă;

Dar o rază aurită,
     Reslătită
 Din a zorilor cununi,
 Străluci ca o săgeată
     Deodată
 Printre-a nopții dulci minuni,

Și ghirlanda de fecioare
     Zâmbitoare,
 Invârtindu-se voios,
 Se înalță până la stele,
     Și cu ele
 Pieră ca un vis frumos!

ANUL 1855

Dup' atâți răi secoli negri de dureri, de vijelie,
Ce-au trecut fără 'ncetare peste biata Românie,

Tu, an nou, ce ne vestești?

Vii s'aduci patriei mele, ca o dreaptă răsplătire,
Pace, glorie, putere, libertate, fericire,

Indurările cerești?

Din noianul veșniciei ești tu sol de mângâere?
Trebue ca semn de moarte sau ca semn de înviere

Să te blestem, să te-admir?

Ești amic, sau tu faci parte din cumpliții ani de rele
Ce-au depus în al lor treacăt peste frunteațării mele

O coroană de martir?

Ori ce-a fi a ta menire, vei găsi poporul tare,
Infruntând lovirea soartei cu-o puternică răbdare

Si cu suflet de Român.

Căci Românul e întocmai precum stâncile mărețe,
Care 'n valurile mării furtunate și semețe,

Neclintite 'n veci rămân.

Pe aceste mândre țărmuri sentinelă 'naintată
Neamul nostru, fără sprijin, în veghere necurmata

Stă pe loc la postul său.

El de douăzeci de secoli a trecut prin mii de lupte,
 Dar acum i-acăzut brațul, i-au căzut armele rupte...
 O, puternic Dumnezeu !

Sunt destule-atâte chinuri ! Adă ziua mult dorită,
 Zi de pace, de tărie și de glorie iubită
 Pentru-acest sărman popor,
 Pentru-o nație creștină care poartă'un mare nume
 Și în sufletu-i presimte că-i chemată'n astă lume
 La un falnic viitor.

Fă ca anul care vine să aducă-un mândru soare,
 Să deschidă-o cale nouă de mari fapte roditoare
 Pentru neamul românesc,
 Căci el are din vechime o menire strălucită !
 El a fost și vrea să fie sentinelă neclintită
 Pe pământul strămoșesc !

BANUL MĂRĂCINE

I.

Sus la munte ninge, plouă,
La Craiova pică rouă
Din ai nopții ochi cerești
Și din ochii omenești.
Dar ce plâng Români oare?
Sufletul de ce îi doare?
Plâng un mândru frățior
Deslipit de sănul lor.

Banul Tânăr Mărăcină,
Cărui Oltul se închină,
De pe malu-i a plecat
Pe-un fugar ne'ncălecăt
A plecat în lungă cale
Cu ceata slugilor sale
Și cu cincizeci de voinici
Adunați toți de pe-aici.

Ei pășesc peste hotare,
Trec prin satele maghiare
Prin orașele nemțești,

Prin țări lungi împărătești
 Și, în dragostea moșiei,
 Duc Vulturul României
 Care 'n aur lucitor
 E cusut pe steagul lor.

Tot pe-a Dunării verzi maluri
 Unde umbra-i joacă 'n valuri,
 Merge mândrul Craiovan
 Câte zile-s intr'un an,
 Și feciorii mi-l urmează,
 Și fugarii lor nechează,
 Și străinii ce 'ntâlnesc
 Stau în cală de-i privesc.

Pasă¹ ceată călătoare
 Când pe noapte, când pe soare.
 Lung e drumul, lung și greu!
 Unde merg aşă mereu?
 Ei se duc la vitejie,
 Căci au tainica solie
 De-a sădă în viitor
 Libertatea țării lor!

II.

Colo 'n țărmuri depărtate
 În a Franciei cetate
 Vechiul Luvru e deschis
 Poporimii din Paris,
 Care-aleargă să privească
 Armia cavalerescă,
 Ce din zori s'a adunat
 Lângă-al Regelui palat.

Sala tronului e plină
 De o magică lumină
 Ce se varsă din senin
 Pe frumoase flori de crin,
 Și pe dame strălucite
 Tot în aur învălite,
 Și pe nobili mult vestiți
 Tot cu fier acoperiți.

Filip Regele se-arată
 Cu-a sa frunte 'ncoronată
 Și le zice: „Nobili frați,
 „Scoateți spada și jurați,
 „Din a noastră dulce țară
 „Dușmanul străin să piară!“
 Mii de glasuri strig: „Jurăm
 „Francia s'o liberăm!“

Iată că în sala mare
 Un străin deodată-apare,
 Tânăr, mândru, nalt, frumos,
 La ochire luminos.
 El spre tron măreț păsește,
 Lângă Rege se oprește,
 Și din gură zice-așă:
 „Să trăești, Măria ta!“

Toți s'apropie în grabă.
 — „Ce voești?“ Regele 'ntreabă.
 — „Sunt Român dela Carpați,
 „Și-aduc cincizeci de bărbați

„Ce sunt gata ca și mine
 „De-a muri toți pentru tine,
 „Apărând cu brațul lor
 „Francia și-al ei onor¹ !

„Țara mea cu blânde șoapte
 „Mi-a zis tainic într'o noapte:
 „Mergi, copile, înarmat
 „La apusul depărtat,
 „Mergi de varsă al tău sânge
 „Pentru Fracia ce plânge,
 „Căci și ea pe viitor
 „Mi-a venit în ajutor.“

Uimit Regele-atunci zice:
 — „Bun sosit la noi, voinice!
 „Spune nouă cine ești ?
 „In Carpați cum te numești ?“
 — „Eu sunt Banul Mărăcină
 „Cărui Oltul se închină.“
 — „Ține spada mea în dar,
Brav Marchize de Ronsar!“

Paris. — 1855.

¹ onoare.

LA SEVASTOPOL

In sgomotul de tunuri ce tună ne'ncetăt
La Crâm¹, pe triste ţărmuri, mă primblu încristat,
Şi 'n cale-mi, pretutindeni, calc ţărna de morminte
Sub care zac pierdute grămezi de oseminte.

Pe cerul alb de toamnă sbor² bombele vuind
Şi cad pintre risipuri ca fulgerul trăsnind.
Pământul împrejură-mi, săpat în lungi tranșele³,
E plin de arme rupte, de glonţi şi de ghiulele.

Un sir de mari corăbii stau înnecate 'n port.
Oraşul Sevastopol ars, dărămat şi mort
Intinde pe o culme ruina sa măreaţă,
Fantasmă învelită cu-un giulgiu de albă ceaţă!

O, ce spectacol mare de mari deşertăciuni
Cu fală-acoperite de-a gloriei cununi!
Cât sânge, câte chinuri şi câtă grozăvie
Pentr' un monarc despotic şi oarba sa trufie!

¹ Crimeea

² pentru „sboară“

³ şanţuri de apărare.

Trecut-au pe aice cutremur sfârmător ?
 Potop trimis din ceruri cu foc pedepsitor ?
 Nici aprigul cutremur, nici flacăra cerească,
 Dar a trecut urgia și ura omenească !

Și au lăsat în urmă grămadă la un loc
 O lungă risipire cenușerită 'n foc,
 Și multe, fără număr, de tainice mormânturi
 Pe care sfânta cruce se clatină de vânturi!...

Când va sosi, o, Doamne, un timp mai mângâios
 În care să pătrundă cuvântul lui Cristos ?
 Să piară dușmânia din trista omenire
 Să nu mai fie omul unealtă de pieire ?

Când răsări-va 'n ceruri frumoasa, blânda zi,
 Ce din orbire cruntă pe Regi îi va trezi ?
 Și-a răspândi ¹ în lume simțiri mântuitoare,
 Drăptatea, libertatea, frăția 'ntre popoare ?...

Pierdut în gânduri astfel pe câmp mă rătăcesc
 Și 'ntr'o adâncă râpă cu jale mă opresc
 Lâng'un mormânt, la umbră sfârmat de-o boambă
 [groasă
 Ce din văzduh căzuse pe marmura lucioasă.

Se sparse bomba 'n două, și-acuma negru-i săn,
 Ca trista cupă-a morții, de rouă eră plin ;
 Iar din mormântul rece prin marmura sdrobită
 Crescuse și 'nflorise o mică mărgărită.

¹ și va răspândi.

O, taină-a Providenței!... Unealtă de omor
Se schimbă pentru pasări în vas răcoritor!
Din moarte naște viață, din întuneric soare,
Din țărna mormântală răsare dulce floare!

O, Doamne! fie, fie ca săngele vărsat
Pe sub aceste ziduri într'un răsboiu turbat
Să dee-o roadă bună, un drept de re'nviere
Pentru-a mea țară scumpă ce zace în durere!

Sevastopol. — 1835.

A D I O

Adio! ah, niciodată
N'am crezut că pe pământ
A mea inimă, 'ntristată
Va rosti acest cuvânt:
Dar tu însuți, tu pe care
Te-aveam tainic Dumnezeu,
Ai voit fără 'ndurare
Să jertfesc amorul meu!

Martur am în veșnicie
Dumnezeul tău slăvit
Cu ce sfântă poezie,
Cât de mult eu te-am iubit!
Câte lacrimi de durere
Pentru tine am vârsat!
Și, lipsit de mângăere,
Câte lacrimi ţi-am iertat!

Ani întregi am fost departe
De al țării dulce săn,
Numai ca să ai tu parte
De un traiu plăcut și lin.

Ani întregi, ascuns în mine,
 Plâns-a gingașul meu dor,
 Făr' a cere dela tine
 Nici o jertfă de amor.

N'am dorit eu alta 'n lume
 Decât până ce-oi muri,
 Să mă 'nchin la al tău nume,
 Să mă lași a te iubi.
 Ah! din raiul nălucirii
 Pentru ce m'ai deșteptat?
 Din locașul fericirii
 Pentru ce m'ai depărtat?

Adio! rămâi ferice!
 Sterge din inima ta
 Pe acel ce adio-ți zice,
 Deși 'n veci nu te-a uită!
 Te-am iubit cu dor fierbinte,
 Și-astfel te iubesc, că vreau
 Să văd stins din a ta minte
 Intreg suvenirul meu!

VISUL LUI PETRU RAREŞ

LEGENDĂ

I.

Jos în vale pe Bârlad,
Lâng' al Docolinei vad,
Nemerit-au, poposit-au
Și de noapte tăbărît-au
Zece care mocănești
Cu boi albi fălcieniști.

De tot carul șase boi
Injugați doi câte doi;
Boi cu coarne ascuțite
Și copite potcovite,
Boi de frunte, și mânați
De flăcăi toți înarmați.

Iar în care ce-a avut,
Ce merinde-s de vândut?
Pești de apă curgătoare
Și de apă stătătoare,
Cu nevodul pescuiți
Și cu undița undiți.

Dar merindele-s a cui?
 A lui Petrea Majălui,
 Care-i om de omenie
 Și-ar fi bun chiar de Domnie,
 Dac'ar pune Dumnezeu
 Tot omul la locul său!

Iată-l colo jos lungit,
 Intr'o burcă învelit,
 Lângă focul de nuele,
 Uude ard, jipiți de pele,
 Patru miei dela Ispas
 Pentru prânzul de popas.

Focul pâlpâe mereu,
 Roș ca limba unui zmeu ;
 Și pe culmea luminată
 Și prin tabăr'așezată
 Se văd boii la un loc,
 Tintind ochii lor spre foc.

Ard nuelele trăsnind,
 Crește para scânteind.
 Imprejură-i, ca o roată,
 Șade argățimea toată.
 Numai Petrea nu-i în rând;
 El de-oparte stă pe gând.

Unul zice: „Măi voinici !
 „Auzit-ați voi pe-aici
 „De biet Domnul Ștefăniță,
 „Ce-a fost om de mare viță,

„Că-a murit cu zile 'n săn
„In cetate la Hotin?“

Toți fac cruce 'ncremenind!
Un bătrân zice, zâmbind:
„A murit? Domnul să-l erte!
„De-acum să vedeți voi certe,
„Lupte, vrajbe 'ntre boeri
„Pentru scaun și averi!“

Atunci Petre ia cuvânt:

— „Așă-i rândul pre pământ!
„Cine-i slab, vrea a fi tare,
„Cine-i mic, vrea a fi mare,
„Căci Domnia-i dulce pom
„Care farmecă pe om!“

— „Fie bine, fie rău,
„Da-ne-ar sfântul Dumnezeu
„Un alt Ștefan la Domnie,
„Să ieşim la vitejie!“
Astfel toți răspund cu dor,
Și adorm în somn ușor.

II.

Focul taberii s'a stins.
Neagra umbră s'a întins.
Totul tace 'n neclintire,
In adâncă amorțire;
Numai stelele sclipesc
Și pe cer călătoresc.

Miezul nopții s'a ivit
 Și prin lume-a răspândit
 Ceata visurilor dalbe,
 Visuri negre, visuri albe,
 Ce îngână până 'n zori
 Pe sărmanii muritori.

Iar un vis prevestitor,
 Abătându-se din sbor,
 Se oprește lângă Majă
 De-l încântă cu-a lui vrajă,
 Arătându-i viu prin somn
 Străluciri, măriri de domn.

Când năluca mamei lui
 Pe malul Ialpăului
 Se arată lin și-i zice:
 „O, de sănul meu ferice¹,
 „Că-a purtat și a născut
 „Domn viteaz și priceput!“

Când un vultur aurit
 Sus, pe cerul înnegrit,
 Lucind falnic ca un soare,
 Zicea: „Pétre frățioare,
 „Cât de nalt e sborul meu,
 „Mult mai nalt va fi al tău!“

Când un lanț întins de munți
 Cu-ai lor codri deși, cărunți,
 Se 'nchinau voios în cale;
 Și din munte și din vale

¹ ferice de sănul meu.

Svon de glasuri cuvântă:
„Să trăești, Măria ta!“

Petre Majă-ademenit,
Din somn dulce s'a trezit.
O, minune! ce să vază
In a zilei albă rază?
Vede-acum cu ochi deschiși
Ce-a văzut cu ochii 'nchiși.

Pe cel câmp lung, înverzit
Vine visul împlinit!
Pe colnice, pe-a lor coaste
Se coboară-o mândră oaste
Cu trei steaguri de ostenei
Și trei cete de curteni.

Mândri-s bravii călăreți
Pe-armăsarii șoimuleți!
Strălucind la foc de soare,
Ca 'ntr'o zi de sărbătoare,
Ei în tabără s'opresc
Și lui Petru-așă grăesc:

„Petre Majă 'ntru mulți ani!
„Noi Curteni și Căpitani,
„Fost-am fost trimiși cu bine
„Din Suceava către tine,
„Ca să-ți zicem ție-așă:
„Să trăești, Măria ta!

„De când Vodă la Hotin
 „A murit cu zile 'n săn,
 „Țara este 'n văduvie.
 „Ea se 'nchină, se dă ţie,
 „Ca să-i fii tu mire bland,
 „Domn viteaz, dup'al ei gând.

„Iată deci că ne încinăm
 „Și 'n glas mare îți urăm:
 „Să trăească-a ta mărire
 „Ani mulți, plini de strălucire
 „Pentru-al țării bun noroc,
 „Pentru-al dușmanilor foc!“

Petre zice: „Buni sosiți!
 „Pace vouă, soli iubiți!
 „Iară voi ce-ați slujit mie,
 „Feții mei de argătie,
 „Luati tot ce este-al meu...
 „Așă-i dreptul, aşă vreau!

Apoi mândru 'nveșmântat,
 Pe-un cal șarg încălecat,
 Pleacă vesel la Domnie...
 Fericită calea-i fie,
 Căci pe dânsul Dumnezeu
 L-a pus drept la locul său!

SURORII MELE

In ce loc, unde se duc
Florile ce se usuc?

Unde sbor, în care raiu,
Flutureii de pe plaiu?

In ce lume, unde merg
Lacrimile ce se șterg,

Visurile îngerești,
Darurile sufletești?

In acel loc fericit,
Plin de tot ce-i mai iubit,

Dusu-te-ai, o, blândă stea,
Dulce sorioara mea!

Și-ai luat în sborul tău
Dorul sufletului meu!

Paris — 1857.

HORA UNIRII

1857

Hai să dăm mâna cu mâna
Cei cu inimă Română,
Să 'nvârtim hora frăției
Pe pământul româniei!

Iarba rea din holde piară!
Peară dușmănia în țară!
Intre noi să nu mai fie
Decât flori și omenie!

Măi Muntene, măi vecine,
Vină să te prinzi cu mine
Și la veață cu unire,
Și la moarte cu 'nfrățire!

Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi și la durere.
Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește!

Amândoi suntem de-o mamă,
 De-o făptură și de-o samă,
 Ca doi brazi într'o tulpină,
 Ca doi ochi într'o lumină.

Amândoi avem un nume,
 Amândoi o soartă 'n lume.
 Eu ți-s frate, tu-mi ești frate,
 În noi doi un suflet bate!

Vin la Milcov cu grăbire
 Să-l secăm dintr'o sorbere,
 Ca să treacă drumul mare
 Peste-a noastre vechi hotare,

Și să vadă sfântul soare
 Intr'o zi de sărbătoare,
 Hora noastră cea frătească
 Pe câmpia românească!

PASTELURI

1862—187...

SERILE LA MIRCEȘTI

Perdelele-s lăsate și lampele aprinse;
În sobă arde focul, tovarăș mângâios,
Și cadrele-aurite ce de păreți sunt prinse
Sub palidă lumină apar misterios.

Afară plouă, ninge! afară-i vijelie,
Și crivățul aleargă pe câmpul înnegrit;
Iar eu, retras în pace, aştept din cer să vie
O zină drăgălașă cu glasul aurit.

Pe jilțu-mi, lângă masă, având condeiu 'n mâna,
Când scriu o strofă dulce, pe care-o prind din sbor,
Când ochiu-mi întâlnește și-admiră o cadană
Ce 'n cadrul ei se 'ntinde alene pe covor,

Frumoasă, albă, jună, cu formele rotunde,
Cu pulpa mărmurie, cu sânul, dulce val,
Ea pare Zea Venus când a ieșit din unde
Ca să arate lumii frumosul ideal.

Alătorea apare un câmp de aspră luptă,
Pătat cu sânge negru, acoperit cu morți.
Un june 'n floarea vieții strângând o spadă ruptă
Țineste ochii veșteji pe-a veșniciei porți.

Apoi a mea privire prin casă rătăcindă
 Cu jale se oprește pe un oraș tăcut,
 Veneția, regină ce 'n mare se oglindă
 Făr' a vedea pe frunte-i splendoarea din trecut.

O lacrimă. . . Dar iată plutind pe-a mării spume
 O sprintenă corvetă, un răpide-Alcyon;
 Și iată colo 'n ceruri pribegile din lume,
 Cucoarele în șiruri sburând spre orizon.

O! farmec, dulce farmec al vieții călătoare,
 Profundă nostalogie de lin, albastru cer!
 Dor gingaș de lumină, amor de dulce soare,
 Voi mă răpiți când vine în țară asprul ger!

Afară ninge, ninge, și apriga furtună
 Prin neagra 'ntunecime răspânde reci fiori,
 Iar eu visez de plaiuri pe care alba lună
 Revarsă-un val de aur ce curge printre flori.

Văd insule frumoase și mari necunoscute,
 Și splendide orașe și lacuri de smarald,
 Și cete de sălbateci prin codri deși pierdute
 Și zine ce se scaldă în faptul zilei cald.

Prin fumul țigaretei ce sboară în spirale
 Văd eroi prinși la luptă pe câmpul de onor¹,
 Și 'n tainice saraiuri minuni orientale
 Ce 'n suflete deșteaptă dulci visuri de amor.

¹ onoare

Apoi închipuirea își strânge-a sa aripă;
Tablourile toate se șterg, dispar încet,
Și mii de suvenire mă 'ncungiură 'ntr'o clipă
In fața unui tainic și drăgălaș portret.

Atunci inima-mi sboară la raiul vieții mele,
La timpul mult ferice în care-am suferit,
Și-atunci păduri și lacuri, și mări și flori și stele
Intoană pentru mine un imn nemărginit.

Așa 'n singurătate, pe când afară ninge,
Gândirea mea se primblă pe mândri curcubei,
Pân' ce se stinge focul, și lampa 'n glob se stinge
Și saltă cățelușu-mi de pe genunchii mei.

Mircești, 1867.

SFÂRSIT DE TOAMNĂ

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rândunele
Părăsit-au a lor cuiburi și-au fugit de zile rele;
Cărdurile de cucoare, însirându-se 'n lung sbor,
Pribegit-au urmărite de al nostru jalnic dor.

Vesela, verde câmpie acu-i tristă, veștejită;
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;
Frunzele-i cad, sbor în aer, și de crengi se deslipesc
Ca frumoasele iluzii dintr'un suflet omenesc.

Din tus-patru părți a lumii se ridică 'nalt pe ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri plini de geruri.
Soarele iubit s'ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un cărd de corbi ernatici prin văzduh croncănitori.

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivăț călare!
Vântul řueră prin hornuri răspândind înfiorare.
Boii rag, caii rânchează, cânii latră la un loc,
Omul, trist, cade pe gânduri și s'apropie de foc.

I A R N A

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troene călătoare adunate 'n cer grămadă;
Fulgii sbor, plutesc în aer ca un roiu de fluturi albi,
Răspândind fiori de ghiață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se prevede pintre nori
Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare
Ca fantasme albe plopii însirați se pierd în zare,
Și pe 'ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele pierdute sub clăbucii albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și desmiardă oceanul de ninsoare.
Iată'o sanie ușoară care trece peste văi...
In văzduh voios răsună clinchete de zurgalăi.

SFÂRSIT DE TOAMNA

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rândunele
Părăsit-au a lor cuiburi și-au fugit de zile rele;
Cărdurile de cucoare, însirându-se 'n lung sbor,
Pribegit-au urmărite de al nostru jalnic dor.

Vesela, verde câmpie acu-i tristă, veștejită;
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;
Frunzele-i cad, sbor în aer, și de crengi se deslipesc
Ca frumoasele iluzii dintr'un suflet omenesc.

Din tus-patru părți a lumii se ridică 'nalt pe ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri plini de geruri.
Soarele iubit s'ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un cărd de corbi ernatici prin văzduh croncănitori.

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivăț călare!
Vântul řueră prin hornuri răspândind înfiorare.
Boii rag, caii rânchează, cânii latră la un loc,
Omul, trist, cade pe gânduri și s'apropie de foc.

I A R N A

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troene călătoare adunate 'n cer grămadă;
Fulgii sbor, plutesc în aer ca un roiu de fluturi albi,
Răspândind fiori de ghiață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se prevede pintre nori
Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare
Ca fantasme albe plopii însirați se pierd în zare,
Și pe 'ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele pierdute sub clăbucii albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și desmiardă oceanul de ninsoare.
Iată'o sanie ușoară care trece peste văi...
In văzduh voios răsună clinchete de zurgalăi.

GERUL

Gerul aspru și sălbatic strânge 'n brațe cu jălire
Neagra luncă de pe vale care zace 'n amortire;
El ca pe-o mireasă moartă o 'ncunună despre zori
Cu 'n văl alb de promoroacă și cu țurțuri lucitori.

Gerul vine dela munte, la fereastră se oprește,
Și privind la focul vesel care 'n sobe strălucește,
El depune flori de iarnă pe cristalul înghețat,
Crini și roze de zăpadă ce cu drag le-a sărutat,

Gerul face cu-o suflare pod de ghiață între maluri,
Pune streșinelor casei o ghirlană de cristaluri,
Iar pe fețe de copile înfloresc trandafiri
Să ne-aducă viu aminte de-ale verii înfloriri.

Gerul dă aripi de vultur cailor în spumegare,
Cese 'ntrec pe câmpul luciu, scoțând aburi lungi pe nare.
O! tu, gerule năprasnic, vin îndeamnă calul meu
Să mă poarte ca săgeata unde el știe și eu!

V I S C O L U L

Crivățul din Miazănoapte vâjie prin vijelie,
Spulberând zăpada 'n ceruri de pe deal, de pe câmpie.
Valuri albe trec în zare, se aşează 'n lung troian
Ca nisipurile dese din pustiul african.

Viscolul frământă lumea!.. Lupii suri ies după pradă,
Alergând, urlând în urmă-i prin potopul de zăpadă.
Turmele tremură; corbii sbor vârtej, răpiți de vânt,
Și răchițele se 'ndoaiе lovindu-se de pământ.

Sberăt, raget, țipet, vaet mii de glasuri spăimântate
Se ridică de prin codri, de pe dealuri, de prin sate,
Și 'n depărtare se-aude un nechez răsunător. . .
Noaptea cade, lupii urlă. . . Vai de cal și călător!

Fericit acel ce noaptea rătăcit în viscolire
Stă, aude 'n câmp lătrare, și zărește cu uimire
O căsuță drăgălașă cu ferestrele lucind,
Unde dulcea ospeție îl întâmpină zâmbind!

S A N I A

Zi cu soare, ger cu stele!.. Hai, iubită, la primblare
Caii mușc'a lor zăbale, surugiul e călare;
Săniuța, cuib de iarnă, e cam strimtă pentru doi...
Tu zâmbești, zâmbirea-ți zice că e bună pentru noi.

Caii scutură prin aer sunătoarele lor salbe
Răpind sania ușoară care lasă urme albe.
Surugiul chiuește, caii sboară ca doi zmei
Prin o pulbere de raze, prin tun nou de scântei.

Pe câmpia înălbită, netedă, strălucitoare
Se văd insule de codri, s'aud câni la vânătoare,
Iar în lunca pudruită cu mănușt mărgăritar
Salt-o veveriță mică pe o creangă de stejar.

Acum trecem prin poene, acum trecem prin zăvoae;
Crengile-aninate 'n cale ning steluțe și se 'ndoae.
Iat-o gingășe mlădiță cu șirag de mărțișori...
Tu o rupi?... Ea te stropește cu fulgi albi răcoritori

MIEZUL IERNII

In păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârție sub picioare

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Și pe ele se aşază bolta cerului senină
Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

O! tablou mareț, fantastic!.. Mii de stele argintii
In nemărginitul templu ard ca veșnice făclii.
Munții sunt a lui altare, codrii organe sonoare
Unde crivățul pătrunde scoțând note 'ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără vieată, fără glas;
Nici un sbor în atmosferă, pe zăpadă nici un pas;
Dar ce văd?.. în raza lunii o fantasmă se arată..
E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată!

LA GURA SOBEI

Așezat la gura sobei noaptea pe când viscolește,
Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlpăește,
Și prin flacără albastră vreascurilor de aluni
Văd trecând în sbor fantastic a poveștilor minuni.

Iată pasăre măiastră prinsă 'n luptă cu 'n balaur;
Iată cerbi cu stele 'n frunte care trec pe punți de aur;
Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei înaripați
Cari-ascund în mari palaturi mândre fete de 'mpărați

Iată pajuri năsdrăvane, care vin din neagra lume¹,
Aducând pe lumea albă² Feță-frumoși cu falnic nume;
Iată 'n lacul cel de lapte toate zinele din raiu...
Nu departe stă Pepelea tupilat în flori de maiu.

Dar pe mine ce m'atrage, dar pe mine ce măncântă
E Ileana Cosinzeana! în cosiță floarea-i cântă.
Până 'n ziua stau pe gânduri și la ea privesc uimite,
Că-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!

¹ lumea cealaltă

² lumea noastră

SFÂRȘITUL IERNEI

S'a dus zăpada albă de pe întinsul țării,
S'a dus zilele Babei și nopțile vegherii.
Câmpia scoate aburi; pe umedul pământ
Se întind cărări uscate de-al primăverii vânt.

Lumina e mai caldă și 'n inimă pătrunde;
Prin râpi adânci zăpada de soare se ascunde.
Păraiele umflate curg iute șopotind
Și mugurii pe creangă se văd îmbobocind.

O, Doamne! iat'un flutur ce prin văzduh se pierde!
În câmpul veșted iată un fir de iarba verde
Pe care 'ncet se urcă un galben gândăcel
Și sub a lui povara îl pleacă 'ncetinel.

Un fir de iarba verde, o rază 'ncălzitoare,
Un gândăcel, un flutur, un clopoțel în floare,
După o iarnă lungă și-un dor nemărginit
Aprind un soare dulce în sufletul uimit!

OASPEȚII PRIMĂVERII

In fund, pe cer albastru, în zarea depărtată,
La răsărit, sub soare, un negru punct s'arată!
E cocostârcul tainic în lume călător,
Al primăverii dulce iubit prevestitor.

Ei vine, se înalță, în cercuri line sboară,
Și, repede ca gândul, la cuibu-i se coboară;
Iar copilașii veseli, cu pieptul desgolit,
Aleargă, sar în cale-i și-i zic: Bine-ai sosit!

In aer ciocârlia, pe casă rândunele,
Pe crengile pădurii un roiu de păsărele
Cu-o lungă ciripire la soare se 'ncălzesc
Și pe de-asupra bălții nagății se 'nvârtesc.

Ah! iată primăvara cu sănu-i de verdeață!
In lume-i veselie, amor, sperare, vieață,
Și cerul și pământul preschimbă sărutări
Prin raze aurite și vesele cântări!

CUCOARELE

Din cea zare luminoasă vine-un lung sir de cucoare,
Aducând pe-aripi întinse calde raze dela soare;
Iată-le de-asupra noastră, iată-le colo sub nor,
In văzduh călăuzite de-un pilot, bătrân cocor.

Ele vin din fundul lumii, de prin clime înfocate,
Dela India Brahmină, unde fiarele 'ncruntate:
Pardoși, tigri, șerpi gigantici stau în jugli tupilați,
Pândind noaptea elefanții cu lungi trombe înarmați

Fericite călătoare! sburând iute pe sub ceruri,
Au văzut în răpegiune ale Africei misteruri,
Lacul Ciad și munții Lunii cu Pustiu 'ngrozitor,
Nilul alb cărui se 'nchină un cumplit negru popor.

Călătoare scumpe mie!.. Au lăsat în a lor cale
Asia cu-a sale râuri, Cașemirul cu-a sa vale,
Au lăsat chiar Ceylanul, mândra insulă din raiu,
Și revin cu fericire pe al țării dulce plaiu!

N O A P T E A

Noaptea-i dulce 'n primăvară, liniștită, răcoroasă
Ca 'ntr'un suflet cu durere o gândire mângâioasă,
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori
Scuturând din a lui poale lungi și răpezi meteori.

Pe un deal în depărtare un foc tainic strălucește
Ca un ochiu roș de bălaur care-adoarme și clipește.
Sunt păstori în șezătoare, sau vr'o ceată de voiniici?
E vr'o tabără de care, sau un rond de tricolici?

Către munți prin întuneric un lung bucium se aude.
El aminte¹ suvenirul celor timpuri negre, crude,
Când din culme 'n culme noaptea buciumele răsunau
Și la lupte săngeroase pe Români ii deșteptau.

Acum însă vieața-i lină; țara doarme 'n nepăsare!
Când și când un câne latră la o umbră ce-i apare,
Și 'ntr'o balta mii de broaște în lung hor orăcăesc,
Holbind ochii cu țintire la luceafărul ceresc!

---

¹ amintește

DIMINEAȚA

Zori de ziuă se revarsă peste vesela natură,
Prevăzind un soare dulce cu lumină și căldură.
În curând și el apare pe-orizonul aurit,
Sorbind roua dimineții de pe câmpul înverzit.

El se 'nalță de trei suliți pe cereasca mândră scară
Și cu raze vii sărută june flori de primăvară,
Dediței și viorele, borbenei și toporași
Ce răsbat prin frunzi uscate și s'arată drăgălași.

Muncitorii pe-a lor prispe dreg uneltele de muncă,
Păsărelele-și dreg glasul prin hugeacul de sub luncă.
În grădini, în câmpi, pe dealuri, prin poene și prin vii
Ard movili buruenoase scoțând fumuri cenușii.

Caii sburdă prin ceairuri; turma sboară la pășune;
Mieii sprintenipe colni ce fug grămadă 'n răpegiune,
Și o blândă copiliță, torcând lână din fuior,
Paște bobocei de aur lâng'un limpede izvor.

P A Ş T E L E

De Paști în satul vesel căsuțele 'nălbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite,
Pe care cocostârcii, însipți într'un picior,
Dau gâtul peste aripi tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lângă el adună
Flăcăi și fete mândre ce râd cu voie bună;
Și 'n sunet de vioare, de cobze și de naiu
Se 'ntoarce hora lină, călcând pe verde plaiu.

Bătrâni cu fețe stinse, Români cu fețe dalbe
Românce cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe iarba răsărită fac praznic la un loc,
Iar pe 'mprejur copiii se prind la luptă 'n joc.

Și scrânciobul se 'ntoarce purtând în legănare
Părechi îmbrățișate cu dulce încocare,
Ochiri scânteitoare și gingășe zâmbiri
Ce viu răspând¹ în aer electriceluciri.

¹ răspândesc

PLUGURILE

Noroc bun!... Pe câmpul neted ies Români cu-a lor
[pluguri!]

Boi plăvani în câte șase trag, se opintesc în juguri.
Brațul gol apasă 'n coarne; fierul tae brazde lungi
Ce se înșiră 'n bătătură cu lucioase negre dungi.

Treptat câmpul se umbrește sub a brazdelor desime;
El răsună 'n mare sgomot de voioasa argătime,
Iar pe lanul ce în soare se svântează fumegând
Cocostârcii cu largi pasuri calcă rar și meditând.

Acum soarele-i la-miază; la pământ omul se 'ntinde:
Cârd de fete și neveste dela sat aduc merinde;
Plugul zace 'n lan pe coaste, iar un mândru flăcăoaș
Mână boii la izvoare și ii paște la imaș.

Sfântă muncă dela țară, izvor sacru de rodire,
Tu legi omul cu pământul în o dulce înfrățire!...
Dar lumina amurgește, și plugarii către sat
Hăulind pe lângă juguri se întorc dela arat.

SEMĂNĂTORII

Semănătorii harnici cu sacul subsuoară
Pășesc în lungul brazdei pe fragedul pământ;
Pe culme, pe vâlcele se sue și coboară
Svârlind în a lor cale sămânța după vânt.

— „O mie!“ zice unul menind cu veselie.
— „Noroc și roadă bună!“ adaogă un alt.
„Ca vrabia de toamnă rotund spicul să fie!
„Ca trestia cea naltă să fie paiul nalt!

„Din zori și până 'n noapte tot grâul să răsară;
„In el să se ascundă porumbii osteniți,
„Și când flăcăi și fete vor seceră la vară
„In valuri mari de aur să 'noate rătăciți!“

Semănătorii veseli spre fund înaintează,
De-a curmezisul brazdei boroanele pornesc
Și grapele spinoase de-aproape le urmează,
Ingroapă 'ncet sămânța și câmpul netezesc.

R O D I C A

Purtând cofiță cu apă rece
Pe ai săi umeri albi, rotunjori,
Jună Rodică voioasă trece
Pe lângă junii semănători.

Ei cu grăbire îi sar în cale
Zicând: „Rodică, floare de crin,
„In plin să-ți meargă vrerile tale
„Precum tu, dragă, ne ieși cu plin!

„Să-ajungi mireasă, să-ajungi crăiasă!
„Calea să-ți fie numai cu flori,
„Și casa casă, și masa masă
„Și sănul leagăn de pruncușori!“

Cu grâu de aur ei o presoară,
Apoi cofiță întreagă-o beau.
Copila râde și 'n cale-i sboară,
Scuturând grâul din părul său.

LUNCA DIN MIRCEȘTI

Bate vânt de primăvară și pe muguri îi deschide;
Vântul bate, frunza crește, și voioasă lunca râde.
Sub verdeața drăgălașă dispar crengile pe rând
Și sub crengile umbroase mierla sare șuerând.

O! minune, farmec dulce! O! putere creatoare!
În oricare zi pe lume iese câte-o nouă floare,
Și-un nou glas de armonie complectează imnul sfânt
Ce se 'naltă către ceruri de pe veselul pământ.

Tot ce simte și viează, fiară, pasăre sau plântă¹
În căldura primăverii, naște, saltă, sboară, cântă.
Mul își îndreaptă pasul cătră desul stejăriș,
Unde umbra cu lumina se alungă sub frunziș.

Ei se duce după visuri; inima lui crește plină
De o sacră melodie, melancolică, divină,
De o tainică vibrare, de-un avânt inspirător,
Ce-i aduc în piept suspinuri și'n ochi lacrimi de amor.

Este timpul re'nvierii, este timpul re'noirii
Și-a sperării zâmbitoare, și-a plăcerii, și-a iubirii.
Pasarea-și gătește cuibul, floarea mândrele-i colori,
Câmpul via sa verdeață, lanul scumpele-i comori.

¹ plantă

165

Sus paingul pe un frasin, urzind pânza-i diafană,
Cu-al său fir de-argint subțire face-o punte-aeriană
Iar în leagăn de mătasă gangurul misterios.
Cu privighetoarea dulce se îngână-armonios.

Jos pe la tulpini, la umbră, fluturii, flori sburătoare
Se 'ndrăguesc în părechere pe săn alb de lăcrămioare,
Și, ca roiu de petre scumpe, gândaceii smâlțuiți
Strălucesc, vie comoară, pe sub ierburi tăinuiți.

O pătrunzătoare șoaptă umple luncă, se ridică.
Ascultați!... stejarul mare grăește cu iarba mică,
Vulturul cu ciocârlia, soarele cu albul nor,
Fluturul cu plântă¹, râul cu limpedele izvor.

Și stejarul zice ierbii: Mult ești vie și gingașă!
Fluturașul zice floarei: Mult ești mie drăgălașă!
Vulturul uimit ascultă ciocârlia ciripind;
Râu, izvoare, nouri, raze se împreună iubind.

Luncă, luncă, dragă luncă! raiu frumos al țării mele,
Mândră 'n soare, dulce 'n umbră, tainică la foc de stele!
Ca grădinele Armidei ai un farmec răpititor
Și Siretul te încinge cu-al său braț desmierdător.

Umbra ta răcoritoare, adormindă, parfumată,
Stă aproape de lumină, prin poene tupilată.
Ca o nimfă pânditoare de sub arbori înfloriți,
Ea la sănul ei atrage călătorii fericiți.

Și-i încântă, și-i îmbată, și-i aduce la uitare
Prin o magică placere de parfum și de cântare,
Căci în tine, luncă dragă, tot ce are suflet, graiu,
Tot șoptește de iubire în frumoasa lună Maiu!

¹ planta

MALUL SIRETULUI

Aburii ușori a nopții ca fantasme se ridică
Și, plutind deasupra luncii, pintre ramuri se despiciă.
Râul luciu se 'ncovoae sub copaci ca un balaur.
Ce în raza dimineții mișcă solzii lui de aur.

Eu mă duc în faptul zilei, mă aşez pe malu-i verde
Și privesc cum apa curge și la cotituri se pierde,
Cum se schimbă 'n vălurele pe prundișul lunecos,
Cum adoarme la bulboace, săpând malul năsipos.

Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,
Când o mreană saltă 'n aer dup'o viespe sprințeoară,
Când sălbaticele rațe se abat din sborul lor,
Bătând apa 'ntunecată de un nour trecător.

Și gândirea mea furată se tot duce 'ncet la vale
Cu cel râu care 'n veci curge, făr'a se opri din cale.
Lunca 'n giuru-mi clocoște; o șopârlă de smaral
Cată țintă, lung la mine, părăsind nisipul Cald.

CONCERTUL IN LUNCĂ

In poiana tăinuită, unde sbor luciri de lună,
Floarea oaspeților Luncii cu grăbire se adună,
Ca să asculte-o cântăreață revenită 'n primăvară
Din străinătatea neagră unde-i vieată multamară.

Roiu de flăcări ușurele, Lucioli scânteitoare
Trec în aer, stau lipite de *luminările* 'n floare,
Răspândind prin crengi, prin tufe, o văpae albăstrie
Ce mărește 'n miezul nopții dalba lunii feerie.

Iată vin pe rând, păreche, și pătrund cole 'n poeană
Bujorelul falnic, rumen, cu năltuța *odoleană*,
Frațiorii și *românițe* ce se-ațin voios la drumuri,
Clopoței și *măzerele* îmbătate de parfumuri.

Iată frageda *sulcină*, *stelișoare*, *blânde nalbe*,
Urmăring pe *busuiocul* iubitor de sinuri albe;
Dedișei și *garoșite* pârguite 'n foc de soare;
Toporași ce se închină gingăselor *lăcrămioare*.

Vine *cimbrul* dela cîmpuri cu *fetica* dela vie,
Nufărul din baltă vine întristat fără soție,
Și cât el apare galbin, oacheșele *viorele*
Se retrag de el departe, râzând vesel între ele.

In poeană mai vin încă elegante floricele,
 Unele 'n *condurii Doamnei* și 'n *rochîfi de*
[rândunele,

Altele purtând în frunte, însirate pe o rază,
 Picături de rouă vie care 'n umbră scânteiază.

Ele merg, s'adună 'n grupe, se feresc de buruiene
 Și privesc sosind prin aer sburători cu mândre pene
 Dumbrăvenci, ganguri de aur ce au cuiburi de mătasă,
 Ciocârlii, oaspeți de soare, rândunele-oaspeți de casă.

Mierle vii șuerătoare, cucul plin de îngâmfare,
 Gaița ce imitează orice sunete bizare,
 Stigleți, presuri, macalendri ce prin tufe se alungă
 Și duioase turturele cu dor lung, cu jale lungă.

Iată vin și gândaceii în hlamide smâlțuite;
 Iată grieri, iată fluturi cu arăpioare pudruite,
 Și culbeci¹ ce-arată coarne și-și duc masa pe spinare.
 La ivirea lor poeana clocotește 'n hohot mare.

Iată 'n urmă și albine aducând în gură miere...
 Sburătorii gustă'n grabă sucul dulce cu placere,
 Apoi sorb limpedea rouă din a florilor potire,
 Șoptind florilor în taină blânde șoapte de iubire.

Dar tacere!.. Sus pe-un frasin freamăt în văzduh
[s'aude!..
 Toți rămân în așteptare. Cântăreața 'ncet prelude.²
 Vântul tace, frunza deasă stă în aer neclintită...
 Sub o pânză de lumină lunca pare adormită.

¹ melci

² cântă

In a nopții liniștire o divină melodie
 Ca suflarea unui geniu printre crengi alin adie
 Și tot crește mai sonoră, mai plăcută, mai frumoasă,
 Pân'ce umple 'ntreaga luncă de-o vibrare-armonioasă.

Gânditoare și tacută luna 'n calea-i se oprește.
 Suflettul cu voluptate în extaz adânc plutește,
 I se pare că aude prin a raiului cântare
 Pe-ale îngerilor harpe lunecând mărgăritare.

E privighetoarea dulce care spune în uimire
 Tainele inimii sale, visul ei de fericire...
 Lunca 'ntreagă stă pătrunsă de-al ei cântec fără nume..
 Macul singur, roș la față, doarme dus pe ceea lume!

SECERIȘUL

Ciocârlia ciripie, fâlfâind din aripioare,
Pe o scară de lumină se coboară de sub soare.
Aerul e 'n neclintire, el devine arzător;
Prepelîța cântă 'n grâe, grierul cântă 'n mohor.

In cel lan cu spicuri nalte au intrat secerătorii,
Pe când era încă umed de răsuflul aurorii.
Toți, privindu-i de departe, par că 'noată'o galbin râu,
Fetele fără ștergare și flăcăii fără brâu.

Secerea, craiu nou de moarte, mereu taie, spicul cade,
Prepelîța își ia puii și se duce; lanul scade.
Iar în urmă holda mândră, răsturnată prin bucăți,
Se ridică 'n snopi de aur, se clădește 'n jumătăți.

Mai departe, lucrând iute, un flăcău și-o fată mare
De tot snopul își dau gingaș o furîșe sărutare,
Când o pasare măiastră, peste lan trecând ușor,
Zice: „Dulce-a mai fi pânea dela snopurile lor!“

C O S I T U L

Faptul zilei se aprinde pe a dealurilor frunte,
Și-un râu falnic de lumină se revarsă peste munte.
Iarba coaptă strălucește, ea se clatină la vânt,
Și-a ei umbră lin se mișcă în dungi negre pe pământ.

Iată vin cosașii veseli, se pun rând. Sub a lor coasă
Câmpul ras rămâne verde ca o apă luminoasă.
Unii brazdele răstoarnă, în căpiți alții le-adună,
Le clădesc apoi în stoguri și cu stuh le încunună.

Mai de vale 'n cea dumbravă cu poeana tăinuită,
Unde umbra pare verde și de flori îmbălsămită,
Coasele sub teaca udă zinghenesc răsunător,
Din căpiță în căpiță Dumbrăveanca saltă 'n sbor.

Un flăcău, cosind de-o parte lâng'o tufă de sulcină'
Vede iarba încâlcită, frântă pe la rădăcină.
„Ce să fie?.. Cuib de fiară?.. O! minune!“ zice el,
Și, zâmbind, se pleacă iute de culege... un cercel!

PE COASTELE CALABREI

Pe coastele Calabrei vaporu 'naintează
In unde luminoasă ce noaptea fosforează¹;
El tae-o brazdă lungă pe-al mării plaiu senin,
Şi luna, vas de aur, pluteşte 'n ceruri lin.

In dreapta, pe 'ntuneric; se 'nalț'un negru munte,
Vulcanul bâtrân Etna cu lava stinsă 'n frunte;
Sehastru ce cunoaşte al globului mister,
El pare că din sănu-i asvârle stele 'n cer.

In stânga e Carybda sălbatică, stâncie,
Din zare se întinde o punte argintie,
Pe care se îndreaptă vaporul legănat,
Ce calcă orizonul cu stele semănat.

Dorm valurile mării sub atmosfera caldă,
In baie azurie Sicilia se scaldă;
Şi 'n umbră călătorul, ţintind ochii spre mal,
Aspiră-al Siracusei parfum oriental.

---

¹ străluceşte

LINDA RAIA

Pe zidul din Alhambra lucește 'n răsărit
Un kiosc în filigrană de marmură-aurie,
Cu stâlpi și arabescuri de jur împodobit,
Prin care se 'ntrevede nălțimea azurie.

Acolo se arată, când ziua-i spre apus,
Frumoasa Linda Raia, regina de Grenada;
Și Maurii din Vega se jură că pe sus
Se primblă o hurie lucindă ca zăpada.

Minune admirată de Mauri și Creștini,
Ea vine 'n kiosc a-lene, privește prin zăbrele,
Și-i place să arunce a rodiei rubini
Pe care-i prind în spațiu voioase păsărele.

Dar iată că șiragul de alb mărgăritar
Alunecă pe brațu-i și cade 'n fund de-vale.
Don Pedro de Castilia, trecând, îl ia în dar.
Zâmbește la regină și pasă mândru 'n cale!

CALEA ROBILOR

Pe cerul 'nalt lucește un râu albiu de stele
Ce curge spre Moldova din tainicul noian;
Ca flotă luminoasă, luceferii prin ele
Cutrieră în umbră cerescul Ocean.

Din când în când desprinsă din bolta cea profundă
O stea albastră cade și 'n spațiu s'acufundă,
Trăgând pe plaiul negru o brazdă argintie,
Ce 'n clipă-i trecătoare ca viața 'n veșnicie!

Sub cerul fără margini, spre mîndrul Răsărit,
Se 'ntinde 'n umbra nopții un câmp nemărginit,
Pustiu și trist ca golul ce lasă 'n urma lor
In inimi iubitoare iubiții cari mor.

Și râul cel de stele e călăuzul tainic
Ce duce la Moldova pe rătăcitul tainic;
Și câmpul e Bugeacul cu orizonuri mari
Bătut de oameni searbezi ce fug dela Tătari.

BĂRĂGANUL

DEDICAT MĂRIEI SALE DOMNITORULUI

Pe cea câmpie lungă a cărei tristă zare
Sub cer, în fund, departe, misterios dispare,
Nici casă, nici pădure, nici râu răcoritor,
Nimic nu 'nveselește pe bietul călător.

Pustietatea goală sub arșița de soare
În patru părți a lumii se 'ntinde ngrozitoare
Cu iarba-i mohorită, cu negrul ei pământ,
Cu-a sale mari vârtejuri de colb ce sboară 'n vânt.

De mii de ani din sănu-i dormind, zace ascunsă
Singurătatea mută, sterilă, nepătrunsă,
Ce-adoorame 'n focul verii la-l grierilor hor
Și iarna se deșteaptă sub crivăț în fior,

Acolo floarea naște și moare 'n primăvară,
Acolo piere umbra în zilele de vară,
Și toamna-i fără roadă, și-a iernii vijelii
Cutrieră cu sgomot pustiele câmpii.

Pe cea savană¹ 'ntinsă și cu sălbatic nume,
Lung Ocean de iarbă, necunoscut în lume,
O cumpănă se 'nalță aproape de un puț,
Și 'n orizon se 'ndoae ca gâtul unui struț.

¹ pustiu

Un car de bivoli negri a stat lângă fântână.
 Vreo doi Români în soare și-o sprintenă Română
 Incunjură ceaunul ce fierbe fumegos
 Pe foc, și mai departe un câne roade-un os.

Pe car un copilandru privește 'n depărtare...
 Zadarnic ochi-i sboară din zare 'n altă zare!
 Nici casă, nici pădure, nici râu răcoritor,
 Nimic nu se arată pe câmpul de mohor!

Din vreme 'n vreme numai lungi șiruri de cocoare
 Sub bolta albăstrie sbor tainic călătoare,
 Și vulturi mari, prădalnici, cu ghiare înarmați
 S'adună, lăsând puii pe vârfuri de Carpați.

Ah! dulce, glorioasă și mult strălucitoare
 Va fi cea zi de viață când, pe sub mîndrul soare,
 Trecând în răpegiune un zmeu cu-aripi de foc¹,
 Gonă-va trista moarte ce zace 'n acest loc!

Mult vesel va fi câmpul, când veșnica-i tăcere
 Mormântu-și va deschide la glasul de 'nviere
 Ce scoate zmeul falnic din gura lui de fier,
 Vestind răpirea nouă a focului din cer!

¹ trenul

V A R I A

BUCOVINA

Bulce Bucovină,
Veselă grădină
Cu pomi roditori
Și mândri feciori!
Cuib de păsărele
Albe, sprintenele
Care 'n ochii lor
Au foc răpitor.

Tu ce ești o floare
Căzută din soare
Cu trei alte flori,
A tale surori!
Ele către tine
Privesc cu suspine
Și tu le zâmbești
Cu zâmbiri cerești.

Dulce Bucovină!
Vântul ce înclină
Cu aripa lui
Iarba câmpului

Naște prin șoptire
Scumpa amintire
De-un trecut frumos,
Mare glorios.

Fii în veci voioasă
Pre cât ești frumoasă !
Fie traiul tău
După gândul meu
Ah ! cine te vede
Chiar în raiu se crede,
Cine-i trecător
Te plânge cu dor !

CĂDEREA RINULUI

Măreț, adânc și luciu călătorește Rinul
Prin munți cu fruntea albă, prin văi cu lunci frumoase
Nepăsător gigantic de timpuri furtunoase,
El curge 'n liniștire, nesocotind Destinul!

Ca un balaur verde ce mișc'a sale noduri
Trecut-a prin orașe cu mândre catedrale,
Prin sate care poartă stigmaturi feodale,
Pe lângă vechi casteluri, pe sub boltite poduri.

Și veșnic el văzut-a sărmana omenire
Luptându-se cu moartea în viața-i trecătoare.
Văzut-a căzând tronuri și dispărând popoare
Ce se credeau eterne pe culmea de mărire.

„O! lume schimbătoare! O! tristă vanitate!
„Se darmă munți, cetatea se darmă, omul pierе!
„Eu singur, martur pașnic de-a globului mistere,
„Curg mândru 'n nepăsare cu-o lină maiestate!

„Nimic nu mă oprește în calea-mi triumfală,
„Și timpul adormit-au de seculi lângă mine!“
Astfel voios și falnic șoptește Rinu 'n sine,
Dar iată sub picioare-i prăpastia 'nfernala¹!

¹ cascada.

El cade!... Din nălțime în fund se prăbușește
Cu-un muget lung, sălbatic, grozav, răsunător.
Din stânci în stânci el saltă sdrobit; se risipește
Precum o 'mpărătie de gloriaș popor.

Frumoasa-i limpezime în clipă turburată
Se schimbă 'n largi troene de spume argintii
Ce valmeş se răstoarnă cu-o furie turbată,
Formând o avalanşă de cataracte mii.

Si valuri peste valuri s'asvârl spumegătoare,
Se sparg ţăsnind în aer, și fierb scoțând scânteii,
Si pulberea de apă, alin plutind la soare,
Se 'ncinge, ca o nimfă, cu brâu de curcubei.

O aspră clocotire, o cruntă detunare
Anunță catastrofa și 'nsuflă reci fiori.
Iar munții de zăpadă treziți în depărtare,
Privind acea cădere, își pun un văl de nori...

Sublim, sublim spectacol! Bătrânul fluviu pare
Că să dispară veșnic în haos sgomotos;
Dar Rinul e puternic! dar Rinul nu dispare,
El a umplut abisul și trece maiestos!

Luându-și cursul pașnic, din nou se 'ndreaptă Rinul
Prin sate și orașe, prin munți și văi frumoase
Nepăsător gigantic de timpuri furtunoase,
El pasă cu mândrie, căci a învins Destinul!

Așă și tu, la culme, o! Francie iubită,
 Avut-ai o 'ncercare de moarte!.. dar măreață;
 Trecut-ai peste râpa de dușmani pregătită
 Pe-un pod imens de aur pășind spre-o nouă vieață.

O lume 'nfiorată de soarta-ți mult fatală
 Crezu 'n a ta peire!.. dar tu, ca Rinul mare,
 Urmezi, victimă sacră și demnă de-admirare,
 Menirea ta sublimă și providențială.

Neuhausen, 1873.

L E G E N D E

ODA STATUEI LUI MIHAI VITEAZUL

I.

Mărire, adorare, îngenuchiere ție
Gigant din alte timpuri, frunță între Eroi!
Mihai! frate de arme cu dalba vitejie,
Oaspe de bronz scump nouă, sosit iar printre noi!

Pe 'ntinsul țării astăzi e splendidă serbare;
Copiii se simt oameni, bâtrânii 'ntineresc.
Chiar țărna din morminte s'animă și tresare,
Și umbre înarmate prin aer se 'ntrunesc.
Azi noi, Români, cu toții pătrunși de-o nouă vieată
Umbriți de al tău nume feeric, legendar,
Cu-o falnică uimire stăm, te privim în față,
Căci tronul tău prin seculi a devenit altar.
Și Vulturul cu sboru-i din ceruri te 'ncunună
Tintind în zare ochii la-Apus, la Răsărit,
Și codrii, vechii marturi de gloria străbună,
Se mișcă 'n sgomot mare de freamăt oțelit!
— „Ce este 'n România? Ce visor o pătrunde?“
Intreabă pe Danubiu Balcanul speriat.
— „Sunt Paștel române! Danubiul răspunde,
„Mihai Viteazul astăzi în bronz a re'nviat!“

II.

O! dar, aşă-i cu dreptul; să te revadă iară
 Şi muntele, şi codrul, şi vulturul din el,
 Mihai, Mihai, tu care avut-ai pentru ţară
 O inimă de aur şi braţul de oțel.

Aşă este cu dreptul: să reapari la lume
 Măreţ, superb, răsboinic, călare pe un zmeu,
 Având de scut prestigiul cerescului tău nume
 Şi cap, şi piept, şi umeri de bronz ca gândul tău.

O! mare Domn! pe timpul de fapte colosale,
 Când te luptai, la vântul produs de spada ta
 Nimic nu stă 'n picioare, nimic nu rezistă,
 Căci ea cântăriă 'n pumnu-ţi cât soarta ţării tale.
 Şi toţi care 'n orbire călcau ţara română,
 Ca spice secerate cădeau pe câmpul ei;
 Chiar moartea, moartea crudă scăpă coasa-i din mâna
 Sub fulgerul teribil ieşit din ochii tăi!
 Feerică splendoare de vultur domnitor!
 Atât avânt îşi dase al Patriei amor,
 Şi gloria te puse la-atâta înălțime
 Cât n'aveai tu deasupra-ţi şi-alăturea pe nime! .

Sigmund Bator Maghiarul a fost un mare .ducă¹
 Ce nu 'ncăpea în lume de tine, şi aprins
 El vru să te eclipse, vru ţara să-ţi reducă...
 Suflat'ai peste dânsul şi 'n clipă tu l'ai stins.

Murad era puternic! Sangiacul lui Murad
 Lătiă o neagră umbră pe lumea spăimântată,
 Iar tu ziceai, în faţă cu furia-i turbată:
 „Murad se crede-un cedru şi nu-i decât un brad!”

Mehmed era teribil ca un torrent de sânge
 Pornit ca să înnece Creştinii părteni...

¹ duce

Cine cuteză, cine visă de a-l înfrângă?...
 Tu l-ai secat în codrii dela Călugăreni,
 Căci fost-ai dintre oameni cu semne suverane
 Ce mor în apărarea popoarelor sărmane,
 Și sceptrul luă grabnic în mâna-ți de monarc,
 Când forma unui paloș, când forma unui arc.

IV.

Precum arhipăstorul ce poartă daruri sfinte,
 Purta moșia 'ntreagă în inima-ți fierbinte
 Și-având lâng' al tău umăr poporul viu și tare,
 În patru părți a lumii strigai în gura mare:

„Voi Turci, Tătari și Unguri, uneltele-ale prădării!
 „Românul e ca stâンca în valurile mării.
 „Veniți cu falca 'n ceruri... Pe-acest viteaz pământ
 „Nu tremură, nici fuge decât paloșu 'n vânt.
 „La noi, bătrân, muiere, bărbat, copil de țătă,
 „Nepăsători de moarte, au inimă de criță¹.
 „Sunt copți de tineri încă la-al vitejiei soare
 „Și sunt deprinși să moară pe dușmanul ce moare.
 „Ei știu să cate 'n față, iar niciodată 'n urmă,
 „Și 'n ochii lor dușmanii nu sunt decât o turmă.
 „Priviți! în al lor suflet nu este nici o pată,
 „Nici o rușine nu e pe fruntea lor săpată.
 „În ei, pe ei lucește de-o vie strălucire
 „Și inimă, și armă, și frunte, și gândire!“

Apoi lăsându-ți ochii să sboare ca mândrie
 Pe bravii tăi tovarăși, vultani din Românie,
 Ziceai: „Țara e mamă dulce, copiii mei!
 „Ferică care moare, luptând pe sănul ei!
 „Din țărna lui vor crește odoare vitejești,
 „Stejari cu lemn de arce, de ghioage românești!“

¹ oțel

V

August erou, a cărui memorie augustă
 Trecut-a peste seculi cu margine îngustă
 Și s'a înscris în raze pe fruntea omenirii
 Afară din domeniul uitării și-al pieirii!
 Precum odinioară pe toți electrizai
 Cu glasul și ochirea-ți de-Arhangel, o! Mihai,
 Privește împrejurul-ți cum vine 'ntreg poporul,
 Cum vine să admire în tine salvatorul.
 Vezi cum țara ferică de-a există pe lume
 Se simte 'ncoronată cu falnicul tău nume!

Mihai, devină iarăși sub cerul strămoșesc
 Ecoul prea-puternic de glas dumnezeesc
 Și-aprinde iar scânteia de-antică vitejie
 În noi care aducem îngenunchiere ție
 Gigant din alte timpuri, frunță intre Eroi,
 Oaspe de bronz, scump nouă, sosit iar printre noi!

ŞTEFAN VODA ȘI CODRUL

BALADA

Ştefan Vodă rătăcit
Intră 'n codru înfrunzit,
Codru-i zice: „Domn viteaz!
„Ce-ți curg lacrimi pe obraz?“
— „Ah! îmi plâng ostașii mei
„Morți, luptând ca niște zmei!“
Codrul zice: „Dragul meu,
„Incetează plânsul tău,
„Căci din brații mei trufași
„Face-ți-oiu voinici ostașii,
„Ca să scapi biata moșie
„De păgâni și de urgie.“
— „Fă!“ răspunde mult voios
Domnul mândru inimos.

Codrul puse a vui,
Brații a-și însufleți,
Pe ștejari a mi-i trezî,
Iar copacii mari și mici
Se făceau ostași voinici,
Și spre Domn înaintau

Și din gură cuvântau:
 „Să trăești, Măria ta!
 „Hai la luptă, hai Ștefane:
 „Du-ne 'n oardele dușmane!“

Ștefa Vodă înveseliă
 Și la luptă purcedeă
 Peste munte și muncel
 Cu tot codrul după el.
 Vai de Ungurul semet
 Ce luptă cu-un brăduleț!
 Vai de Leah, vai de Tătar
 Ce luptă cu un stejar!

POHOD¹ NA SYBIR²

Sub cer de plumb întunecos,
Pe câmp plin de zăpadă
Se trăgănează 'ncet pe jos
O jalnică grămadă
De oameni triști și înghețați
Cu lanțuri ferecați.

Sărmani!... de șase luni acum
Ei merg fără 'ncetare
Pe-un larg pustiu ce n'are drum
Nici adăpost, nici zare.
Din când în când un ostenit
Mort cade, părăsit!

E lung cel sir de osândiți!
Pe vânăta lor față
Necontentit sunt pălmuiți
De-un crivăț plin de ghiață,
Și pe-al lor trup de sânge ud
Des cade biciul crud.

In urma lor și pe 'mprejur
Cazaci, Baskiri sălbatici
Cu suliți lungi, cu ochi de ciur

¹ se citește „pahod“

² drumul spre Siberia

Alerg¹ pe cai sburdatici,
 Si 'n zarea sură stă urlând,
 Urlând lupul flămând.

Dar unde merge-acest popor
 Ce nu mai are 'n lume
 Nici o sperare 'n viitor,
 Nici patrie, nici nume?..
 Se duce, șters dintre cei vii,
 Să moară prin pustii.

Palid convoiu, pierdut, uitat,
 Coloană funerară,
 Ea poartă 'n frunte un stigmat...
 Amorul sfânt de țară!
 O! sfânt, sublim, ceresc amor,
 Câți pentru tine mor!

Ah! câți martiri pentru-un cuvânt,
 Un dor de libertate,
 Cu zile mers'au la mormânt
 Prin răsbunări turbate!
 Câți au format grozavul sir,
 Pohodul la Sybir!

Acum coloana s'a oprit
 Sub crivățul de noapte.
 Din sănu-i rece, amorțit
 Ies dureroase șoapte.
 Toți se înșiră-acum în rând
 Gemând și tremurând.

¹ aleargă

Un comandant, aprig calău,
 I-adună ca pe-o turmă
 Și 'nseamnă chiar pe biciul său
 Câți au căzut în urmă;
 Apoi în vînt cu aspru glas
 Dă ordin de popas.

Convoiu 'ntreg, nedeslipit,
 Ingenunchind se lasă
 Pe câmpul alb și troenit,
 Sub negura geroasă;
 Și stă grămadă ia un loc
 Făr' adăpost nici foc.

Cu pieptul de omăt lipiți
 Sărmani! adorm îndată
 Visând de câmpii înfloriți,
 De țara depărtată.
 Și pieptul lor plin de amar
 Se bate tot mai rar.

Unul prin vis vede plângând
 O mamă 'mbătrânită,
 Altul se 'ngână desmierdând
 Soția lui iubită,
 Și toți pe sub genele lor
 Au lacrime de dor.

Ei dorm adânc! și-al nopții vînt
 Cu șuer viscolește;
 Ei dorm adânc și pe pământ
 Mereu troianul crește,

Și stelele, privind la ei,
Plâng lacrămi de scânteii.

Treptat omătul spulberat
Se 'ntinde ca o mare,
Și crește, și sub el treptat
Convoiu întreg dispare,
Și 'n zori tot câmpu-i învălit
Cu-un giulgiu nemărginiti

Au fost! acuma unde sunt?..
Un cârd de vulturi sboară
Pe sus cu-un răpide avânt
Și iute se coboară,
Iar dintre brazi vine urlând,
Urlând lupul flămând!..

LEGENDA RÂNDUNICĂI

Rândunică, rândunea,
Ce bați la fereastră mea?
Du-te-ji pune rochiță
Că te arde arșiță,
Te susță vântoale
Și te udă ploaele.
Mergi în câmpul înverzit
Că rochiță a înflorit
Și o calcă turmele
Și o pasc oițele.

(*Cantic poporal*)

I

Când se născu pe lume voioasa Rândunică,
Ea nu avea făptură și-aripi de păsărică,
Find al cununiei rod dulce, desmierdat,
Copilă drăgălașă de mare împărat.
Dar fost-a o minune frumoasă, zâmbitoare,
Sosită printre oameni ca zâmbetul de soare,
O gingășă comoară formată din senin,
Din raze, din parfumuri, din albul unui crin,
Și maica sa duioasă, privind-o se temea
Să nu dispară 'n aer sub forma de o stea.

O zână coborită din zodia cerească
Venî să o descânte, s'o legene s'o crească,
Să-i dee farmec dulce, podoabe scumpe daruri,
S'o apere 'n viață de-a zilelor amaruri.

Ea-i puse-o scăldătoare cu apa ne'ncepută,
 De ploae ne-atinsă, de soare ne-văzută,
 Şi 'n apa încălzită cu lemn miroitor
 O trestie, un fagur şi-o floare de bujor,
 Menind prin şoapte blânde copila să devie
 Năltuţă, mlădioasă ca trestia verzie,
 La graiu ca mierea dulce, la chip fermecătoare
 Şi ca bujorul mândru de ochi atrăgătoare.

Apoi zâna-i aduse o dalbă de rochiţă,
 Din raze vii ţesută, cu stele prin altiţă,
 Şi-i zise: „De-ti e gândul să ai parte de bine
 „Rochiţă niciodată să n'o scoţi de pe tine,
 „Şi cât vei fi al lumii frumos, iubit odor,
 „Să fugi în lumea 'ntreagă de-al luncii Sburător,
 „Căci el ţinteşte ochii şi dorurile sale
 „Pe oricare fiinţă cu forme virginale¹,
 „Pe dalbele copile, a dragostei comori,
 „Ce-s jumătate fete şi jumătate flori,
 „Pe zânele născute în atmosferă caldă
 „Ce sub văpaea lunii în lacuri lin se scaldă,
 „Şi chiar pe luna plină de o lumină moale
 „Ce-atinge iarba verde cu albele ei poale“.

II

Copila descântată de zâna ei cea bună
 Creştă intr'o zi numai cât alta intr'o lună,
 Şi-a sale brăťisoare, şi-a sale mici picioare
 Aveau, fiind în leagăn, mişcări de aripioare;
 Iar când ieşi din cuibul din care înflorise
 Ca roza dintr'un mugur cu foile deschise,

¹ de fecioară

Când umbra sa vioae, plutind sub cer senin,
 Putea să se măsoare pe umbra unui crin,
 Mult îi plăcea copilei să-lunge rândunele
 Ce luncera prin aer și o chemau la ele,
 S'alerge pe sub bolta bâtrânilor arini,
 Cercând să prindă 'n iarbă a razelor lumini.
 Să fugă rătăcită de-alung, de-alung pe maluri,
 Atrasă 'n cursul apei de-a râurilor valuri.
 Și'n cale-i să s'oprească, uimită, încântată
 De dulcea armonie naturii deșteptată.

Atunci pe nesimțite un glas de Sburător
 Ii tot fură auzul șoptindu-i, plin de dor:
 „Atât ești de frumoasă la chip și la făptură
 „Că nopții dai lumină, și iernii dai căldură,
 „Și orbilor din umbră dai ochi să te admire,
 „Și munților graiu dulce să supue-a lor simțire.
 „Ah! părul tău lung, negru ca aripa corbie
 „Cu-a lui întunecime ar face nopți o mie.
 „Și chipul tău ce fură chiar ochii de copile
 „Din alba lui splendoare ar face mii de zile:
 „Ah! buzele-ți rotunde, cu râs înveselite,
 „Se par două cireșe în soare pârguite,
 „Și mijlocu-ți de-albină sub vălul tău de aur
 „Se leagănă prin aer precum un verde laur;
 „Iar ochii tăi, luceferi cu tainice luciri,
 „Răsfrâng toată văpaea cereștilor iubiri
 „Ce ai aprins în inimi când te-ai ivit pe lume
 „Tu, zână fără seamăn, minune fără nume!“

Copila, cu uimire, îl ascultă zâmbind...
 Apoi, cătând în urmă-i, se depărtă fugind,

Lilie sburătoare, ^de fluturi alungată
Care-i formau pe frunte o salbă 'naripată.

III.

Visează luna 'n ceruri!.. sub visul cel de lună
Flori, ape, cuiburi, inimi visează împreună.
Nici o mișcare 'n frunze, și nici o adiere
Nu tulbură în treacăt a nopții dulci mistere.
Albina doarme-ascunsă în macul adormit,
Bătlanul printre nuferi stă 'n labă neclintit.
Și raza argintie din stele deslipită
Căzând, săgeată lungă, prin umbra tăinuită
Se duce de aprinde văpăi tremurătoare
In albele șiraguri de rouă lucitoare.

Dar cine-acum, ca raza, în lumea nopții sboară?
Ce umbră, cu sfială, prin arbori se strecoară
Și merge drept la malul pârâului din vale?
Oprindu-se 'ngrijită ades în a sa cale,
Ea vine lângă apă, cu drag la ea privește
Și, singură 'n răcoare, de bae se gătește.

O! dalbă feerie! divină încântare!..
Rochița de pe umeri alunecă, dispare,
Și lumei se arată minunea cea mai rară
Albind ca faptul zilei în zi de primăvară!

Toți ochii de luceferi, de pasări și de flori,
Loviți ca de lumină rozatică de zori,
S'aprind de-o scânteiere ce 'n inimă pătrunde...
Dar juna 'mpărăteasă în apă se ascunde,

Ferică, desmierdată de unda răcoroasă,
Ea 'noată cu-o mișcare alene, voluptuoasă,

Lăsând ca să albească prin șalul de cristal
 Frumoasa rotunzime a sănu-i virginal.
 Și iarba de pe maluri se pleacă și o privească,
 Și trestia se 'ndoae voind ca să o opreasă,
 Și apa 'n vălurele de aur se 'ncrește,
 Și nuferii se mișcă, bătlanul se trezește,
 Pădurea cântă imnuri, și luna amoroasă
 Revarsă pe copila o mantie-argintoasă.

Acum pe lângă trestii ea luncă ușor.
 Și vrând la mal să iasă, pătrunsă de-un fior,
 Pe sănul ei ud încă, ea părul își adună,
 Se oglindește 'n apă se oglindește 'n lună,
 Și umbra-i diafană cu formele-i rotunde
 În lină îngânare se clatină pe unde.

IV.

Cocoșu 'n depărtare intonă¹ o fanfară!
 Copila cu grăbire din valuri ese-afară.
 Ah! unde-i e rochița și unde-al ei noroc?..
 Ea vede Sburătorul cu ochii mari de foc
 Ce vine și-o coprinde cu brațele 'ntr'o clipă;
 Dar grabnic se aude un freamăt de aripă
 Și dalba 'mpărateasă, din brațe-i dispărând,
 Se schimbă 'n Rândunică și fuge 'n cer sburând!

Atunci și-a ei rochiță nălțându-se în vânt
 Topită-s'au în ploae de raze pe pământ
 Și până 'n faptul zilei crescut-au flori din ele
 Odoare-a primăverii: *Rochiți de Rândunele!..*

Mircești, 1874.

¹ intonează

DAN, CAPITAN DE PLAIU

(XV SECOL)

Frunză verde de mălaiu
Cine merge sus la raiu?
Merge Dan, Șoiman de plaiu;
A ucis el mulți dușmani,
Un vizir și patru Hani.
Frunză verde lemn de brad,
Cine merge jos în iad.
Merg Tătarii lui Murad;
Au ucis în zi de Mai
Mândrul Căpitân de plai!

(Fragm. de cântic poporale).

I.

Bâtrânul Dan trăește ca Șoimul singuratic,
In peșteră de stâncă, pe-un munte păduratic,
Privind cu veselie cum soarele răsare,
Dând vieață luminoasă cu-o caldă sărutare,
Privind cu jale lungă cum soarele apune:
Așă și el apus-au din zile mari și bune!
Vechiu pustnic, rămas singur din timpul său afară,
Ca pe un gol de munte o stâncă solitară,
Dincolo din morminte el trist acum privește
O tainică fantasmă ce'n zare s'adâncește,
Fantasma drăgălașă a verdei tinereți
Ce fuge de răsuflul geroasei bâtrâneți,
Și zice: „Timpul rece apăsă-umărul meu
„Si cât m'afund în zile tot simt că e mai greu!
„O! lege a nimicirii, o lege nemiloasă!
„Când, când s'a tocă oare a vremii lungă coasă!

Apoi el pleacă fruntea și cade în visare,
Iar munții albi ca dânsul, se 'nclină 'n depărtare.

Ai timpilor eroici imagină augustă,
Pe când eră el Tânăr, lumea-i păreă îngustă
Pentru biñe, și largă prea largă pentru rău!
Ei ar fi vrut-o bună ca bunul Dumnezeu.
Deci ii plăcea să 'nfrunte cu dalba-i vitejie
Pe cei care prin lume purtau biciu de urgie,
Și mult iubiă, când țara strigă: la luptă, Dane!
Să vânture ca pleava oștirile dușmane.
Atunci a lui mânie ca trăsnetul eră,
In patru mari hotare tună și fulgeră,
Iar țara dormiă în pace pe timpii cei mai răi
Cât Dan veghiă 'n picioare la căpătaiul ei.
Ades el plecă singur prin codrii fioroși
In care luciau noaptea oțeluri și ochi roși,
Și dacă murgu-i sprinten da 'nlături sforăind,
Viteazul cu blândețe îl dismierdă grăind:
„N'aibi grija, măi șoimane! eu am și duc cu mine
„O vrajă rea de dușmani și bună pentru tine“.
Și murgu-și luă mersul în liniște deplină
Prin codrii fără drumuri și fără de lumină.
Iar vulturii carpatici cu sborul îndrăsneț
Făceau un cortegiu falnic eroului drumet.
Increderea 'nflorește în inimile mari!

II.

Bătrânul Dan ascultă grăind doi vechi stejari
Crescuți dintr'o tulpină pe culmea cea de munte
Și-având ca o coroană un secul pe-a lor frunte.
— „O, frate, zice unul, un vânt în miez de noapte
„Adusu-mi-au din vale lung vaet, triste șoapte!...

„E sabie în țară! au năvălit Tătarii!
 „Și-acum în bălți de sânge își joacă armăsarii!“
 — „Așa! răspunde altul, colo în depărtare
 „Zărit-am astă noapte pe cer lumină mare!
 „Ard satele române! ard holdele 'n câmpii!
 „Ard codrii! sub robie cad fete și copii,
 „Și 'n fumul ce se 'nalță cu larme sgomotoase
 „Sbor suflete gonite din trupuri săngeroase!“
 Bătrânul Dan aude, suspină și nu crede!
 Dar iată că pe ceruri din patru părți, el vede
 Trecând un stol de vulturi urmați de uli grămadă,
 Atrași în orizonuri de-a morții caldă pradă.
 Un fulger se aprinde în ochii lui pe loc.
 „La luptă, Dane! țara-i în jat, țara-i în foc!“
 Bătrânul Dan desprinde un paloș vechiu din cuiu
 Si paloșul lucește voios în mâna lui.
 Bătrânul Dan pe sănu-i apasă a lui mână
 Si simte că tot bate o inimă română.
 El zice cu mândrie, țintind privirea 'n sus:
 „Pe inimă și paloș rugina nu s'a pus.
 „O, Doamne, Doamne sfinte, mai dă-mi zile de trau
 „Pân' ce-oiu strivă toți lupii, toți șerpii de pe plaiu!“
 „Fă tu să-mi pară numai atunci paloșul greu,
 „Când inima 'ncetă-va să bată 'n pieptul meu,
 „Și-atunci inima numai de-a bate să încete,
 „Când voiu culcă sub țărnă a dușmanilor cete!“
 Apoi el strângе chinga pe sdravenele-i șale,
 Iși face-o cruce, pleacă și se coboară în vale.

III.

In scurtele răstimpuri când soarele declină
 Si noaptea-și pune stema feerică, stelină¹,

E un moment de pace în care, neoprit,
 Se pierde doru 'n umbră amurgului măhnit.
 Atunci zărește ochiul minunile din basme,
 Acele legioane de tainice fantasme,
 Care 'ntre zi și noapte apar în loc oprite
 Cu mantii lungi și albe dealungul învelite.

Așă apare 'n sesuri mărețul om de munte
 Pășind treptat pe dealuri și culmi tot mai mărunte!
 Nu știu de el copacii tineri, crescute pe maluri,
 Dar râul îl cunoaște, el scade-a sale valuri,
 Să treacă înainte viteazul Dan la luptă,
 Și astfel tot el pasă pe cale ne'ntreruptă,
 Pân' ce sosește 'n seară la casa lui Ursan.

Om aspru care doarme culcat pe-un buzdugan,
 Ursan, pleios ca zimbrul, cu pieptul gros și lat,
 Cu brațul de bărbat, cu pumnul apăsat,
 E scurt la graiu, năprasnic, la chip întunecos.
 El e de peste Milcov pribeg misterios.
 Toți care știu de dânsul spun multe, dar șoptind,
 Și cale de o zare îi dau ocol grăbind,
 Iar lui îi place-a crește sirepe herghelii
 Reslețe pn întinsul câmpilor pustii.

Pe vremea lui, sub ochii lui Ștefan Domn cel mare,
 Intrând în dușmani singur ca vieru 'n stuhul tare,
 Au prins pe Hanul Mirza din fugă cu arcanul,
 Iar Ștefan dela dânsul în schimb, luând pe Hanul,
 I-a zis: „Ursane frate! să-ți faci ochirea roată
 „Și cât îi vedeă zarea, a ta să fie toată!“
 De-atunci el stă de pază în mijlocul câmpiei
 Și nimeni nu s'atinge de zmeii hergheliei.

Drumulețul intră, zice: — „Bine-am găsit, Ursane!...“
 Un asupru glas răspunde: „Bine-ai venit, moș Dane!
 „Ce vânt te-aduse-aici?“

— „Vânt rău și de jălire!
 „Ne calcă iar păgânii, și țara-i la pieire!“
 Ursan tresare, geme, s'aprinde 'n gândul său.
 Dan zice: „De pe munte venit-am să te iau,
 „Să mergem“. — „Da! să mergem! adaugă Ursan!“

Și mult cu drag privește grozavu-i buzdugan.
 Apoi un corn apucă și buciumă în vânt.

IV.

De-odată se aude un tropot pe pământ,
 Un tropot de copite, potop rotopitor!

Ursan cu al său oaspe în fund, spre soare cată
 Și văd sub cerul luciu, în zarea 'nflăcărată
 Sburând o herghelie de armăsari zmeioși
 Cu coamele în vânturi; cu ochii scânteioși,
 Infiorând câmpia de-o aspră nechezare.

Un voinicel în floare pe un alb fugar călare
 În mâna cu-un harapnic¹ ce în urma lor pocnește
 Și ca un șarpe negru prin aer se 'nvârtește.

Ursan le-aține calea și caii stau în loc.
 Apoi către voinicul ce poartă busuioc,
 El zice: „Fulga! prinde-mi pe murgul cel țintat;
 „Moș Dan și eu la Nistru ne ducem pe luptat!“
 — „Dar eu întrebă Fulga, eu să nu-mi cerc puterea?“
 — „Tu să rămâi aice, ca să-mi păzești avereia.“

Frumos odor e Fulga! și naltă-i e făptura!
 Sub genele-i umbroase doi ochi lucesc ca mura

¹ biciu

Și părul său de aur în crețuri lungi se lasă
 Ca pe strujanul verde un caer de mătasă.
 El are glas puternic în gură rumeioară
 Și mers cu legănare de gingășă fecioară.
 Oricine-l vede 'n soare cu pielîța lui albă
 Purtând la brâu un paloș și pe grumazi o salbă,
 Se 'ntreabă ce să fie, fecior de smeiu ori fată?
 Iar când pe sub altița cămeșii însfirată
 Zărește la lumină doi crini ieșiți în undă,
 Doi pui în ne-astâmpăr de lebădă rotundă,
 Răpit de dor, el cade pe gânduri câte-un an!
 Voinicul e viteaza copilă-a lui Ursan.
 Ea intră 'n herghelie cu pasul îndrăzneț
 Și merge drept la murgul sălbatic și rezleț,
 Zicând lui Dan ce 'n treacăt ii dă povățuele:
 „Moș Dane! tu cu-a tale și eu cu ale mele!“
 Sirepul o zăre te, ridică narea 'n vânt,
 Incruntă ochiul, bate copita de pământ,
 Sburlește coama, saltă, în lături se isbește;
 Dar Fulga svârle lațul, de gât il arcănește
 Și, repede ca gândul, s'aruncă u urel,
 Ii pune mâna 'n coamă și 'ncalecă pe el.
 Gemând, el sare 'n aer de patru-a lui picioare,
 Asvârle, se frământă, se spumegă 'n sudoare
 Și 'n sbor plecând de-o dată, nebun de groază, murgul
 S'afundă 'n largul spațiu și spintecă amurgul.
 Dar când steluța lunii apare viu la lume,
 Copila se întoarce cu murgul alb de spume
 Și zice: „Iată calul! El știe-acum de frâu,
 „Ca paloșul de mijloc și mijlocul de brâu“.
 Ursan cu drag răspunde: „Aibi parte de noroc!“
 Apoi cu Dan bătrânul, arzând de mare foc,

Incalecă și 'n umbră dispar ca într'un nor.
Iar Fuga-i urmărește cu sufletul în dor.

V.

E noaptea înstelată, e caldă, liniștită!
Se pare că din ceruri pe lumea adormită
Plutește-o lină, dulce, divină îndurare;
Dar ea nu poate stinge avântul de turbare
Ce duce călăreții pe 'ntinderea pustie,
Precum doi spectri gemeni mânați de-o vijelie.
Ei sîrbătăruți sub ochii steluțelor trezite
În orizonul negru ce-i soarbe și-i înghite.
S'afund mereu 'n taina nopții; dar gândul lor
De mult e cu Tătarii în luptă de omor.

O țintă de lumină, prin umbră viu înnoată;
Ea crește, se înalță pe zare ca o roată
Și umple de văpăie cereștile abisuri.
Păduri, măslinile, râuri apar căzute 'n visuri,
Dar leul dela munte și vierul de pe vale
Nu văd prin vis de sânge decât Moldova 'n jale:
— „E roșie luna! zice din doi cel mai bătrân“.
— „E luna însetată de sânge de păgân!“
Răspunde cel mai aspru. Și puii lor de zmei
Se duc trăgând doi spectri de umbră după ei.
Se duc vîrtej ca gândul plecat în pribegie,
Se duc până cea lor umbră întinsă pe câmpie
Le trece înainte, și până ce se lovesc
În ochi cu faptul zilei. Atuncea se opresc.

Și iată-i pe o culme nocturnii călători,
Lucind sub cerul palid în mantie de zori!

Ei lasă jos pe coastă să pască armăsarii
 Și stau privind în vale cum fac pârjol Tătarii.

Cinci sate ard în flacări pe câmp, și fumul lor
 Se întinde ca o apă, plutește ca un nor
 Dealung pe șesul umed, și sboară sus în aer
 Ducând cu el un vuet de larmă și de vaer.
 Prin fum se mișcă umbre fuginde, rătăcite,
 Copii mărunci și mame și fete despletite,
 Și cai scăpați în fugă, și câini și boi în turme
 Goniți de Tătărimea ce calcă pe-a lor urme.
 Ici, colo, se văd cete în luptă încle tate,
 Mișcări de brațe goale în aer ridicate,
 Luciri de arme crunte pătate roș cu sânge
 Pe care-o rază vie din soare se resfrâng.
 Apoi din vreme 'n vreme o ceată luptătoare
 Se 'mprătie cu grabă lăsând cadavre 'n soare!
 Iar lângă Nistru multa urdie tătărească
 Năprasnic se ucide cu gloata românească.

Dan zice: „Măi, Ursane! acolo e de noi!
 „Acolo râde moartea în crâncenul răsboiu.
 „Acolo să dăm proașcă, sub ochiul cel de sus,
 „Tu despre faptul zilei și eu despre apus,
 „Și cale să deschidem prin aprigul dușman.
 „La lucru-acum, fărtate! la lucru, măi Ursan!“
 — „Amin și Doamne-ajută!“ Ursan voios răspunde,
 Si 'n gloată fiecare ca viforul pătrunde.

VI.

Ursan năval s'aruncă în neagra Tătărim
 Croind o parte largă prin deasa ei mulțime.

Sub mâna-i buzduganul, unealtă de pieire,
 Ca un balaur face în juru-i o rotire,
 Un cerc de moarte 'n care amar de cine-i prins!
 Sărmanu 'nchide ochii și soarele-i s'a stins!

Inlături înainte, în urmă-i totul moare!
 Sbor creerii din tidve sub ghioaga sdrobitoare,
 Și 'n urmă, și 'mprejurul-i, și 'n lături semăname
 Zac sute de cadavre cu capete sfârmate.
 Și astfel ne 'mpăcatul Ursan mereu lucrează,
 Și spre Apus prin sânge mereu înaintează.

Ca dânsul, Dan bătrânul, erou întinerit,
 Tot vine după paloș spre mândrul Răsărit.
 El intră și se 'ndeasă în gloata tremurândă
 Ca junghiul cel de moarte în inimă plăpândă,
 Și paloșu-i ce luce ca fulger de urgie
 Tot cade 'n dreapta 'n stânga și taie 'n carne vie.
 Fug toți și pier din cale-i! El strigă: „Stee față
 „Cui place vitejia, cui s'au urit de vieță!“
 Dar nimeni nu 'ndrăsnește la glasu-i să apară,
 Căci el se 'naintează precum un stâlp de pară,
 Și cine-l vede falnic, aprins, cu fruntea sus
 Ii pare că alt soare se 'nalță din apus.
 Și astfel ambii oaspeți a morții ne 'mpăcate
 Coșesc la vieți în floare pe straturi sângerate
 Și-ajung ei față 'n față prin apriga furtună,
 Și armele lor ude cruciș le împreună.
 — „Noroc ție Ursane!“

— Și ție, tot noroc!“

Dar n'au sfârșit cuvântul, Ursan și cade 'n loc

Străpuns de o săgeată ce-i intră 'n piept adânc,
 El scapă buzduganul, se pleacăpe oblânc,
 Și greu se prebuște cu-un gemet de pe cal.

Tătarii ca zăvozii pe dânsul dau năval!
 „In lături, Lifte!“ strigă la ei viteazul Dan,
 Punându-se de pază la capul lui Ursan.
 Cu frâu în mâna stângă cu pala 'n mâna dreaptă,
 Amenințând cu ochii Tătarii, mi-i aşteaptă,
 Precum aşteaptă zimbrul de lupi încurajat
 Să-i svărle cu-a lui coarne pe câmpul spăimântat.
 Dar nici gândesc păgânii să dee piept cu el,
 Căci paloșu-i năprasnic e vultur de oțel.
 Retrași în jur de-o parte, nemernici, sperieți,
 Ei scot din a lor arcuri un visor de săgeți,
 Și Dan, lovit în coaste, șoptește cu oftare:
 „Ursane! pentru tine de-acum nu e scăpare!“
 Zicând el cade-aproape, se sprijină 'ntr'o mână
 Și paloșul lui ține în loc ceata păgână.

O! Dane Căpitane! puterile-ți slabesc
 Și norii pe deasupra-ți trecând se învârtesc.
 Tu mori! și Tătărimea s'apropie de tine!

Dar iată din pustiuri un alb vârtej că vine
 Și trece prin urdie ca printr'un lan de grâu.
 E un voinic călare pe-un cal ce n'are frâu,
 Voinic, în brâu cu paloș și pe grumaz cu salbă.
 E Fulga ce apare ca o fantasmă albă
 Și grabnic pe-al ei tată răpește din grămadă,
 Apoi cu el dispără ca șoimul cu-a sa pradă.

Allah! răcnesc Tătarii cătând cu groază 'n urmă.
 Dar ce văd ei deodată, că glasul lor se curmă?
 Ei văd curgând pe dealuri arcașii din Orhei ¹
 Ce vin cu-o falcă 'n ceruri, aprinși ca niște zmei!
 Un lung fior de spaimă pătrunde într'o clipă
 Prin deasa Tătărimă ce-i gata de risipă,
 Și toți pe loc la fugă plec ² iute, se duc orbi,
 Cum pleacă din câmpie un nor întins de corbi.
 Amar e de rezlețul ce 'n urma lor rămâne,
 Și cade, mic sau mare, pe mânilor române!
 În față cu Românul nu-i milă nu-i iertare,
 Nici chiar în sân de mamă nu poate-avea scăpare,
 O știu de mult Tătarii, o știu dela bătrâni
 Și fug, nevrând s'asculte de șefi, de-ai lor stăpâni.
 Tot omul vede moartea și-aleargă 'nspăimântat.
 Cel viu uită și lasă pe mortul ne 'ngropat,
 Și făr' a 'ntoarce capul se duce-orice păgân,
 În urma fiecarui apare un Român!

Iar Hanu-și smulge barba, își rupe șalul verde,
 Privind urdia 'ntreagă în clipă cum se pierde.
 Sub ochii lui în lacrimi, pe câmpul cel de lupte
 Apar grămezi de leșuri, grămezi de arme rupte,
 De cai uciși, de carte, de corturi risipite,
 Și tuiurile³ oastei de oaste părăsite!

O! pas cumplit al soartei! Tot ce-i eră de fală,
 Cai, Steaguri, cete mândre, strălucitoare arme,
 Clădiri de visuri nalte, magie triumfală,
 Au fost deajuns o clipă ca totul să se darmă!

¹ cetate moldovenească; ² pleacă; ³ steagurile.

VII

Ghirai au trecut Nistrul înnot pe calul său
 Luând pe Dan rănitul ca pradă și trofeu.
 El merge de se 'nchide în cortu-i umilit,
 Precum un lup în codru, de câini voinici gonit.
 Trei zile, trei nopți Hanul nu gustă 'n suflet pace,
 Intins ca un cadavru jos pe covor, el zace;
 Dar când revine, palid, din lunga-i disperare
 În ochii lui trec fulgeri de cruntă răsbunare.
 El strigă să-i aducă sub cort pe Dan Bătrânul.

Deși cuprins de lanțuri, măreț intră Românu!

— „Ghiaur!“ zice Tătarul cu inima haină,
 „Ce simte firul ierbii când coasa e vecină?“
 — „Ea pleacă fruntea 'n pace“, răspunde Căpitanul.
 „Căci are să renască mai fragedă la anul!“

Ghirai cade pe gânduri lăsându-și capu 'n piept,
 Apoi, mai bland urmează: „O! Dan, om înțeleapt!
 „Te știu de mult pe tine, cunosc al tău renume
 „Din graiul plin de lacrimi orfanilor din lume.
 „Pe mulți Tătari cuprins-ai de-ai morții reci fiori!
 „Acum a venit rândul și ţie ca să mori.
 „Privește! lângă ușă călăul te pândește
 „Cu ștreangul și cu pala ce 'n mâna-i zăngănește.
 „Un semn, și capu-ți sboară la câini și la vulturi.
 „Și sufletu-ți se pierde în iadul de ghiauri.
 „Dar însă îmi fac milă de ani și de-a ta minte
 „Gândind la bătrânețea ce-apasă-al meu părinte,
 „Și vreau, cu daruri multe, pe tine-a te ertă
 „De vrei tu să te lepezi acum de legea ta!“

Creștinul Dan, bătrânul cu suflet luminos,
 Inalț'a lui statură și zice maiestos:
 — „Ceahlăul sub furtună nu scăde mușunoiu!
 „Eu, Dan, sub vântul soartei să scad păgân, nu voi.
 „Deci nu-mi convine vieața mișelnic căștigată,
 „Nici pata făr-de-legii în fruntea-mi înfierată.
 „Rușinea-i o rugină pe armă de viteaz,
 „Un vierme ce mănâncă albeața din obraz.
 „Cui place să roșească, roșească, eu nu vreau
 „Nici pată pe-a mea armă, nici pe obrazul meu.
 „Alb am trăit un secul pe plaiul strămoșesc
 „Și vreau cu fața albă senin să mă sfârșesc,
 „Ca dup'o vieață lungă, ferită de rușine,
 „Mormântul meu să fie curat și alb ca mine!
 „Așa m'au deprins Ștefan, usoară țărna-i fie!
 „La traiu fără mustrare și fără prihânie.
 „Nu-mi trebuie-a ta milă, nu vreau a tale daruri.
 „Tu îmi întinzi o cupă mult plină de amaruri,
 „Departea ea de mine! mai drept e ca să mor!..
 „Iar dacă ai tu cuget și-ți pasă de-al meu dor,
 „Ghirai! mă lasă, lasă în ora morții grele
 „Să mai sărut odată pământul țării mele!“

Uimit, Ghirai se scoală, cu mâna lui desface
 Unealta de robie sub care leul zace,
 Cumplitul lanț ce-l leagă cu strânse noduri sute,
 Si zice grabnic: „Tată, ia calul meu și du-te!“

Bătrânul Dan fericile se duce, Nistrul trece,
 Si 'n aerul Moldovei se umflă pieptu-i rece,
 Si inima lui crește, și ochi-i plini de jale
 Cu drag privesc prin lacrimi podoaba țării sale.

Sărmanu 'n genuchiază pe iarba ce stăluce,
 Iși pleacă fruntea albă, smerit își face cruce
 Și pentru totdeauna sărută ca pe-o moaște
 Pământul ce tresare și care-l recunoaște.

Apoi el se întoarce la Hanul, intră 'n cort,
 Suspină, șovăește și, palid cade mort!

Iar Hanul, lung privindu-l, rostește cu durere:
 „O! Dan viteaz, ferică ca tine care pieră,
 „Având o vîeață verde în timpul tinereții,
 „Și albă ca zăpada în iarna bătrâneții!“

LEGENDA CIOCARLIEI

«Lie, Lie,
«Ciocărlie,
«Sbori în soare
«Cântătoare
«Și revină
«Din lumină
«Pre pământ
«Cu dulce cânt!».

(Poporal).

I.

De când erau ca iarba anticii codri deși,
Și mici ca mușunoae Carpații urieși,
Și văile profunde și latele vălcele
Ca pe o apă lină usoare vălurele;
De când în lume lupii erau păstori de oi,
Și urșii cu cimpoae mânau cirezi de boi;
De când purtă 'n cosițe Ileana Cosinzană
O floare cântătoare, o floare năzdrăvană,
N'a fost copilă 'n viață mai dulce, mai aleasă
Decât frumoasa Lia, fecioară 'mpărăteasă!

Născută'n faptul zilei cu fața 'n Răsărit,
Luceferii, văzând-o, mai viu au strălucit
Fericile de-a atinge cu-o rază argintie,
Cu ultima lor rază aşă minune vie.
Și astfel, de lumina cerească desmierdată,
Ea, răsărind ca floare, a înflorit ca fată;

Și-acum e fala lumii, a minții încântare,
 A inimilor farmec, a ochilor mirare.
 Tot omul care-o vede, răpit, uimit simțește
 Că par că se renaște, că inima lui crește,
 Că trece lin din iarnă în dulce primăvară,
 Că mii de pasări cântă în sănu-i și pe-afară.

Ea are-o față albă de flori de lăcrimioare,
 Și ochi cerești, albaștri ca floarea de cicoare,
 Și-un păr ce strălucește pe fruntea sa bălae
 Căzând, fuior de aur, dealung până'n călcăe,
 Incât pe câmpul verde când trece zâmbitoare
 Se pare c'o urmează prin aer fulgi de soare.

Ea poartă haine scumpe, ușoare, descântate,
 Din fire de paiajen țesute și lucrate,
 Prin care tainic saltă luciri de forme albe,
 Comori atrăgătoare ca 'n visurile dalbe,
 Precum acele slabe văpăi tremurătoare
 Prin frunze răspândite de luna gânditoare.

Aprinșii ochi ai nopții în juru-i scânteează,
 Formând cununi de raze pe fruntea-i ce visează.
 Și lunecă pe sănu-i, raiu alb de fericiri,
 Voind ca să pătrundă prin ițele subțiri.

Seninul dulce-al zilei, râvnind acea minune,
 Din soarele-răsare și pân' la soare-apune,
 Se'ntinde pe deasupră-i cu bolta lui rotundă,
 Voind să-i facă-un templu în care s'o ascundă,
 Și-i zice: „Insuși cerul spre tine se înclină...
 „Frumșetea-i o coroană pe frunte de regină!..”

II.

Și mers-a vestea'n lume, trecând din gură'n gură,
 Că Lia fură ochii și mințile le fură;

Și dus-o-au pe aripi în locuri depărtate
 Cucoarele 'n triunghiuri prin aer înșirate,
 Și spus-au vântul ager, în veci neodihnit,
 Că nu-i copilă alta mai dulce de iubit.

In grabă alergat-au din toate-a lumii zări,
 De peste munți, din funduri, de peste nouă mări,
 Cei mai viteji și mândri feciori de împărați,
 Vrăjiți de-a fi pe vieață de Lia fermecați.

Venit-a Roșul, craiul înaltelor lungi plaiuri,
 Și Albul ce domnește pe douăzeci de raiuri,
 Și Peneș împăratul, arcaș cu ochiul țintes,
 Ce are'n tolbă fulgeri și'n grajd pe calul Vîntes;
 Și alții, mulți ca frunza, mânați de-a lor iubire
 Cu Lia drăgălașă să cate împetire.

Dar nici își pleacă ochii la ei frumoasa fată,
 Cum nu se uită crinul la iarba cea uscată,
 Ci veșnic ea privește cu drag la mândrul soare
 Și, tot privind lumina din fața-i arzătoare,
 Cu lacrimi i se umple albaștrii ochi frumoși.
 Ei plâng!... de ce plâng însă luceferii duioși?
 De mult privit în soare, sau de o jale-ascunsă,
 De-o gingașă dorință, de-o taină nepătrunsă?

Ah! taina ei n'o știe nici Zâna ce-o iubește,
 N'o știe căpătaiul pe care odihnește,
 Nici apa ce oglindă obrazu-i la trezie,
 Nici cerul, nici pământul!... dar umbra sa o știe!

Ades copila, pradă gândirii ce-o răpește,
 Se scaldă în lumină, cu soarele grăește,

„Și zice: „Tu al lumii monarc strălucitor!
„O! splendidă comoară de viață și amor!
„Tu, ochiu deschis în ceruri să vad'a mea simțire!
„Tu, singura-mi dorință, tu dulcele meu mire!
„Plecă-voiu, ah! plecă-voiu, luând urmele tale,
„Să te întâlnesc ferice, să te culeg în cale,
„Să fii al meu și numai al meu, o! mândre soare,
„Să nu mai plâng de moarte, când tu săruți o

„Căci te urăsc atuncea... cu dragoste și dor
„Și simt că de-acea ură duioasă am să mor!“
Ea zice și se vede de raze inundată

Ea zice și se vede de raze inundață.

Iar umbra ei suspină, în urmă-i tăpilită:

„Ah! dragă mea stăpână! Ferească Domnul
[Sfântul

[Sfântul] „De-a-ți ascultă îndemnul, de-a-ți împlini cuvântul,
„Căci vai de-acel ce-apucă pe-a soarelui cărare!
„El intră 'n cale lungă ce capăt nu mai are
„Și unde începutul se leagă cu sfârșitul,
„Și unde-și pierde mintea și pașii, rătăcitul.
„Ah! Lia, te gândește că soarele-i cu dar
„De viață și de moarte, că-i dulce și amar!
„El dă junie lumii, iubire, fericire,
„La plânte¹, cuiburi, inimi, el dă însuflețire,
„Dar raza-i ce invie e rază și de foc,
„Ce arde crinul fraged și tristul siminoc,
„Și râurile soarbe, și pasări săgetează
„Și umbra o înghită când ziua e amiază“.

— „Ah! fie ori cum fie!“ răspunde 'n grabă Lia,
„Durerea fie-mi partea sau fie-mi bucuria,

„De-oiu ști că 'n a mea cale voiu face totdeauna
 „Din șapte nopți o noapte, din șapte zile una,
 „M'oiu duce mult departe cu-un răpide avânt,
 „Departé unde cerul se lasă pe pământ,
 „Pe unde munții falnici apar ca nourele,
 „Pe unde stau de vorbă în umbre flori cu stele.
 „M'oiu duce, duce, duce pân' mi-oi și găsi ursitul
 „S'oiu stă gură la gură cu soarele iubitul,
 „Căci vreau să-i privesc fața ca să-mi alin
[durerea,
 „Să sorb a lui cuvinte din buze-i dulci ca
[mierea!“
 — „Amar de tine, Lie! o! Lie-amar de mine!
 „Dar fie! unde-i merge, și eu mă duc cu tine“.

III.

În revărsatul zilei, când nasc a vieții șoapte
 Si lin se desvelește seninul cer din noapte,
 Pe când lumina-i sură, plăpândă, răcoroasă
 Si somnul își destinde aripa somnoroasă,
 Frumoasa Lia pleacă pe Graur, calu-i șarg,
 Ce zice că pământul nu e destul de larg,
 Si sboară fără spațiu, luându-și iute sborul
 Ca vântul și ca gândul, ca spaima și ca dorul.
 El fuge pe sub soare, el fuge pe sub lună.
 Si piere într'un fulger cum piere vestea bună;
 Si trece pe sub nor, și trece pe sub stea
 Clipiș, cum se strecoară prin oameni vestea rea!

Se duce calul Graur spre codrii de stejari,
 In care greu se luptă balaurii cei mari
 Cu pajuri năsdrăvane născute'n ceea lume;
 Prin locuri unde șerpii brillianturi fac din spume,

Și smeii fac palaturi de-argint cu turnuri dese
 Ca 'n ele să ascundă frumoase 'mpărătese.
 El trece prin poene cu tufe aurite,
 In care se alungă șopărle smâlțuite
 Și blânde păsărele ce cântă 'n cuibul cald
 Având rubine pliscuri și ochii de smarald.
 Acolo vântul serii prin frunze-alene sboară
 Lovind încet de umbră aripa lui ușoară,
 Și iarba, chemând boarea din zori ca s'o desmierde
 Se mișcă 'n vâlarele precum o apă verde.
 El trece peste râuri ce curg necontenit
 Ca zilele senine a celui fericit,
 Și apa 'ndeamnă fata pe maluri să se culce,
 In ea să se oglinde, s'o facă și mai dulce.
 Zadarnic! ea 'nainte, 'nainte mereu pasă
 Ca omul cu grăbire mânat de dor de casă,
 Și de trei ori trei zile și nopți de trei ori trei
 Ea lasă somnul dulce să piară 'n urma ei.
 Și astfel tot pe cale, cu ochii țintă 'n soare,
 Cu coamele-i lucioase în vânt fâlfâitoare
 Ea pare și dispăre, răpită de cal-Graur,
 Precum un vis ferice într'un vârtej de aur.
 Dar după multă trudă și mult amar de cale
 Odată cu amurgul ajunge într'o vale,
 O vale înverzită ce se unește 'n zare
 Cu-albastra, sgomotoasa, cloicotitoarea mare.
 Acolo calul Graur își încetează sborul
 Ne mai având pământuri să bată cu piciorul,
 Iar Lia se coboară cu grabă de pe cal
 Și merge de se pune pe-al mării verde mal,
 Privind cu dor la raiul din fundul depărtat
 Pe care se ridică al soarelui palat.

— „Pe unde-ți merge gândul, stăpâna mea iubită?“
 O ’ntreabă glasul umbrei de cale obosită.
 — „Ah! dragă surioară! duioasa Lia zice,
 „Zărești în depărtare cea insulă ferică
 „Plutind sub cer albastru pe-a mării albăstrime?
 „Vezi tu colo, în zare, colo pe-o înălțime
 „Acel palat de aur, cel cuib de străluciri
 „Cu poarta de rubinuri și stâlpii de safiri?
 „Acolo ’mpărătește frumos ursitul meu,
 „Acolo-mi sboară gândul, acolo eu mă vreau!
 „Dar cum să fac, vai mie!.. ah! calul meu nu

[poate

„Să calce și pământul, și mările să ’noate!“

— „Stăpână! zice Graur, ce nu pot eu pe lume
 „O poate al meu frate născut pe-a mării spume“.

Cum zice, cum nechează...

Din marea cea profundă
 O volvură se ’nalță, și iese-un cal în undă,
 Cu ierburi și mărganeanuri având coama ’mpletită,
 Si solzi de-argint pe spate, și palmă sub copită.

Zărindu-l Lia, vesel de cale se gătește,
 Dar când e ca să plece și când se despărătește
 De Graur, ea-l sărută, pe coardă-l mai desmeardă,
 Si-l cheamă drag pe nume și plângе c’ a să-l piardă.
 Apoi se ’ntoarce iute la mal, și iute sare
 Pe noul cal ce-o poartă ușor pe-a lui spinare.
 Si umbra ei rămâne pe mal înstrăinată,
 Si Graur se afundă în zarea nourată.

IV.

Prin valuri spumegoase ce ’n juru-i se alină
 Cântând o melodie simfonică, marină,

Ajunge Lia grabnic la insula dorită,
A cărei iarbă vie cu raze-i altoită.

Copila 'n haine mândre de fiu împărătesc
S'afundă în lumină, dar chipu-i îngeresc,
Dar mersu-i plin de farmec, cu pas legănător,
O spun mai mult că-i fată decât că e fecior,

Ea intră în palatul acel de feerie
Cu inima 'n bătae de dulce bucurie,
Dorind ca să 'ntâlnească, temând de-a întâlni
Pe-acel care a vrăjit-o aicea de-a veni,
Și iată că zărește a lui bătrână mamă
Cu genele căzute pe ochi-ca o naframă!

De când nu eră încă pământul care este,
De când tot ce e 'n lume eră numai poveste
Și raza de lumină și razele căldurii
Erau comori ascunse în haosul naturii,
A splendidului soare ferice născătoare
Trăește 'n luminoasă și magică splendoare,
Dar tristă și orbită de veșnica-i lucire
Acum ea nu mai poate pe soare să-l admire,
Și-i este scris de soartă atunci numai să vadă,
Când fiul ei în cursă ar fi expus să cadă.

Sărmana 'ncet aude sunând pasuri străine,
Tresare și întreabă: „Ce om, ce fiară, cine
„A îndrăsnit să vie aicea, și-a pătrunde
„In locuri necălcate de pas de om; pe unde
„Nici pasarea măeastră a trece nu 'ndrăsnește,
„Nici doru'n rătăcire pierdut, nu se oprește?“
Copila tremurândă s'apropie și zice:
„Sunt om cu gânduri blânde venit din lume-aice“.

„De ești fecior, replică bătrâna îngrijită,
„Să-ți fie calea floare și urma înflorită,
„Și 'n vieață să ai parte de soacra iubitoare
„Și de nevastă dulce, frumoasă, zâmbitoare;
„Iar dacă ești tu fată, precum te-arată glasul,
„Pe urma ta ușoară întoarce-ți iute pasul
„Și piei din aste locuri ne-atinse și curate,
„Domnite de-al meu soare, copil fără păcate!“

Copila spăimântată cu dorul ei se ceartă,
Ar vrea, ar vrea să fugă dar inima n'o iartă;
Când iată că s'aude în lunga depărtare
De cai venind spre casă voioasa nechezare,
Și iată că palatul se umple deodată
Cu zilnica lumină din lume adunată;
Căci soarele apune lăsând de-alung pe ceruri
Clipirile de stele și-a umbrelor misteruri.
El vine și apare atât de luminos
Că 'ntunecă vederea cu chipul său frumos.
— „Bine-ai venit copile, de mult înstrăinat!“
Ii zice blânda mamă cu-un dulce sărutat.
„Te bucură de oaspe venit de pre pământ,
„Un oaspe bland la suflet și gingăș la cuvânt“.

In juru-i mândrul soare se uită cu mirare...
El vede și nu crede, îi pare că îi pare
Și simte-un neastâmpăr în inima-i virgină
Sub galeșa ochire a fetei ce suspină.
Apoi, luând de mâna pe Lia tremurândă:
„Ori cine-ai fi, el zice, ființă, tu, plăpândă!
„Durerea omenească în veci să nu te-ajungă,
„Și fie-ți scurt necazul și fericirea lungă!

„Pe flori de primăvară obrazu-ți să se culce,
„Și fie-ți dulce vîeața și moartea fie-ți dulce!“

Copila îl ascultă pierdută în extaz,
Cu zâmbetul pe buze, cu lacrimi pe obraz,
Și zice: „Mândre soare! Iăsat-am scumpa țară
„Și casa părintească în timp de primăvară,
„Cu dor să vin la tine, de-aproape să te-admir;
„Și 'n calea mea grăit-am cu flori de trandafir,
„Cu râuri și cuouri, cu fluturi și cu stele;
„Grăit-am și cu vulturi, cu șoimi, cu rându-
[nele,
„Cu tot ce putea 'n lume de tine să-mi grăească,
„Și-acum îți zic eu ție în limba omenească:
„Minune mult iubită! Lumină de lumine!
„Ah! inima mă poartă să stau în veci cu tine!“

Și soarele și Lia, pereche de iubire,
In ochi aprinși de doruri înneacă'a lor privire,
Zâmbind unul la altul cu 'nduioșare multă.
Iar mama ce nu-i vede, dar care îi ascultă,
Grăind cu mintea, zice: „Să fiu oare 'nșelată?
„Acest străin să fie oare fecior sau fată?
„El are glasul dulce, prea dulce, prea duios
„De când a dat cu ochii de fiul meu frumos!“

Apoi mai stând pe gânduri, adaoge 'n tris-
[teță:

„Ah! unde-mi e vederea din dalba tinereță!..
„Amar de cine are pe ochi un negru nor,
„Când inima presimte!.. E fată sau fecior?..
„La noapte voiu așterne în patu-i albe flori;
„De-a fi bărbat, sub dânsul pieri-vor până 'n
[zori;

„Iar de-a fi fată, ele, de sănul ei lipite,
„In faptul dimineții vor fi mai înflorite“.

Bătrâna 'n neastâmpăr se duce șovăind
Condusă de-a ei cărjă prin noapte pipăind.

Atunci voiosul soare, simțind o nouă vieată,
O ia pe Lia 'n brațe și o sărută 'n față,
Și-i zice cu 'nfocare: „Iubita mea mireasă
„In lumea pământeană ai fost împărăteasă;
„De-acum, tot împreună gustând cerescul bine,
„Eu lumină-voiu cerul și tu, dragă, pe mine“.

Copila varsă lacrămi; uimită, ea simțește
Că inima-i ferică în sănū-i se topește
Ca ziua cea de vară, când razele se scurg,
Topindu-se 'n umbra adâncă din amurg.

Și astfel drăgălașii de-a lor iubiri au parte...
Iar când le spune noaptea că-i timp a se des-
[parte,

Ca noaptea cea de vară ce repede dispare
Topindu-se în lumina lui Soarele-răsare,
Nici unul n'are gândul să facă începutul,
Să rupă lanțul tainic ce-i leagă cu sărutul!

V.

A doua zi, pe timpul minunilor visate,
Când faptul dimineții la ușa nopții bate,
Bătrâna mamă, trează de grija ce-o domină,
Simțește că e 'n lume o stranie lumină.
Ea merge cu grăbire la patul unde crede
C'a trebuit să doarmă străinul... și ea vede
(Căci dragostea de mamă o face-acum să vadă),
Ea vede 'n așternutu-i flori vii ca 'ntr'o livadă.

„Ah! zice cu durere; nici una nu-i uscată!
 „Nici una veștejită! Străinul oaspe-i fată!“
 Apoi, în tulburarea-i de crudă presimțire,
 Inalță ochii 'n ceruri și vede cu-oțețire.¹ ...
 Ce vede?

Pe zenitul adânc, înflăcărat,
 Mărețul soare plană²! și caru-i înhămat
 Cu nouă cai de raze ce 'n spațiu l-au răpit,
 Cutrieră cerescul întins nemărginit.
 Sbor caii lăsând râuri de foc în urmă lor
 Și frâele scăpate de-alung în aer sbor;
 Iar soarele ferice, dând lumilor uitare,
 Cu Lia legănată pe sănul lui apare,
 Și lumile cuprinse de flăcări arzătoare
 Privesc în îngrozire alt soare lângă soare...
 „Blăstem!“ strigă bătrâna, blăstem pe capul tău,
 „Tu care-mi răpești vieața, răpind pe fiul meu!“
 Și mama cade moartă!

Ea cade! dar urgia,
 Dar cruntul blăstem sboară, se sue pân' la Lia,
 Și-a soarelui mireasă lovita, fulgerată,
 Din ceruri cade 'n mare lucind ca o săgeată.

.....
 Ah! mare i-a fost visul și scurtă fericirea!
 Iubirea i-a dat moartea, și moartea nemurirea!
 Iar susfletu-i ferice luat-a forma vie
 De-o mică grăgălașă, duioasă Ciocârlie,
 Ce veșnic către soare se 'nalță 'n adorare
 Chemându-l, primăvara, cu dulcea ei cântare!

1875, Maiu.

¹ necaz.

² planează, plutește.

CUZA VODA

8/15 MAI 1873

Văzutu-te-am în pace suind scara măririi
Şi 'n pace luând calea augustă-a nemuririi,
O, scump amic, Domn mare, o, nume cu splendoare
Sădit pe miriade de libere ogoare!

O clipă apărut-ai în plaiul veşniciei
Şi veşnice mari fapte lăsat-ai României,
Nălțând din părăsire antica-i demnitate
Prin magica *Unire* și sacra *Libertate*.

Ca norul plin de mană ce trece și revarsă
O ploae roditoare pe brazda care-i arsă,
Şi, stând apoi de-oparte, în urma lui privește
Cum brazda se deschide și câmpul înflorește,

Așa și tu din ceruri ai dulcea mângâiere
Să vezi a țării tale frumoasă re'nvieri,
Tu ce-ai stârpit cu sceptrul, unealtă de rodire,
Din suflete și câmpuri sămânța de șerbire,

Acum te odihnește gustând eterna pace
 In taina maiestoasă a morții care tace,
 Lăsând o lume 'ntreagă la Tine să gândească
 Și-a ta legendă, *Cuza!* cu fală s'o rostească...

Sunt nume destinate, ca numele tău mare,
 Să stee neclintite pe-a timpului hotare
 Și veșnic să răspândă¹ o falnică lumină
 Pe seculii ce 'n umbră, trecând, li se încchină.

Ruginoasa.

¹ răspândească

CANTECUL GINTEI LATINE

Latina gintă e regină
Intr'ale lumii ginte mari;
Ea oartă 'n frunte-o stea divină
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Mărăț îndreaptă pașii săi.
Ea merge 'n capul altor ginte
Vârsând lumină 'n urma ei.

Latina gintă e virgină¹
Cu farmec dulce, răpitor;
Străinu 'n cale-i se inclină
Și pe genunchi cade cu dor.
Frumoasă, vie, zâmbitoare,
Sub cer senin, în aer cald,
Ea se mirează 'n splendid soare,
Se scaldă 'n mare de smarald.

Latina gintă are parte
De-ale pământului comori
Și mult voios ea le împarte
Cu celealte-a ei surori;

¹ fecioară.

Dar e teribilă 'n mânie,
 Când brațul ei liberator
 Lovește în cruda tiranie
 Și luptă pentru-al său onor.¹

In ziua cea de judecată
 Când, față'n cer cu Domnul sfânt,
 Latina gintă-a fi întrebată
 Ce-a făcut pe-acest pământ?
 Ea va răspunde sus și tare:
 „O! Doamne'n lume cât am stat
 „In ochii săi² plini de-admirare
 „Pe tine te-am reprezentat!“

Mircești

¹ onoare

² ai pământului, ai omenirii.

HODJA MURAD PASA

VIZIRUL SULTANULUI AHMED. 1604.

Hodja Murad, Vizirul Sultanului Ahmet,
Avea trei fii răsboinici vestiți : Ghiun, Ild, Djennet,
Trei șoimi, trei lei, trei fulgeri, trei flori din toamna vieții,
Iubirea, mângâierea și fala bătrâneții.

Când îi privia în pace la umbră adormiți,
Curgeau duioase lacrimi din ochii lui țintiți
Și 'n inima-i de tată, plăpândă, simțitoare,
Ca 'n raiul lui Mohamed era dulce răcoare;
Iar când, viteji, în focuri se aruncau tustrei,
Iși neteziă el barba zicând: Ei sunt ai mei !

Mult timp Murad în lupte tocindu-și iataganul,
Mărise, apărase întreg Aliotmanul,
Și 'n Asia supusă clădind movili de, morți,
Luase titlul falnic de *Spada 'Naltei Porti*.
Poporul însă, prada urgiei, ce-l văzuse
Săpând gropi largi și dese pe care le umpluse
Cu sute, mii cadavre, toate aşezate 'n snopi,
Mai drept îl poreclise: *Crunt săpători de gropi...*

Intr'unul din acele răsboae sângeroase
In care moartea oarbă cosiă cu mii de coase,

tot teritoriul turcesc.

Pe locul ce se 'ntinde în jur de Diabekir,
 Alăturea cu-o groapă sedează asprul Vizir.
 În față Ienicerii, mult crâncenă potăe,
 Păziau o tristă gloată de robi prinși în bătaie,
 Meniți să umple groapa cu trupurile lor
 Sub apriga privire lui Hodja 'nvingător.

Optzeci de ani pe umeri și splandida-i armură
 Plecau sub grea povară măreața lui statură,
 Dar ochii săi în flăcări luceiu și alergau
 La fiili lui ce 'n zare pe dușmani alungau,
 Și repede din zare veniau să s'odihnească
 Pe trista hecatombă ¹ din groapa vizirească.
 Călăii, roși de sânge, la semnu-i se îndemnau,
 Pe robii toți de-a rândul ii descăpățânau
 Și trupurile calde ce îmbătau omorul
 Cădeau în groapa largă împinse cu piciorul;
 Iar Hodja, fără milă la strigăt de aman,
 Rostia cu glas fanatic verseturi din Coran...

Iat'un Spahiu călare ce trece 'n răpegiune
 Cu-un prunc culcat pe brațe-i frumos ca o minune!
 Vizirul îl zărește și 'ntreabă pe Spahiu:
 „Unde-ai găsit, Hassane, odorul acest viu?“
 Hassan plecat depune pe câmpul ud de sânge
 Copilul, rod în floare, ce tremură și plângă,
 Se 'nchină și răspunde: „Găsitu-l-am sub cort,
 „Lipit de al său tată creștin, în luptă mort“
 Vizirul se încruntă; el strigă: „A! muiere!
 „De șerpi plini de otravă ai milă și durere?
 „Ucide-l...“

¹ sacrificiu.

— „Eu?“ replică Spahiul revoltat,
 „Eu să ucid orfanul la sănul meu purtat?
 „L-am dăruit cu zile, și vrei să-mi întorc darul?
 „L-am sărutat, și-acuma să 'nfig în el pumnarul?
 „Allah! în care timpuri ajuns-am noi de vii,
 „Bătrâni dac'ordonă ucideri de copii?
 „Allah, Allah! cum poate o frunte maiestoasă
 „Să 'ncuibe-o cugetare atât de floroasă?
 „Cum?... barbă-atât de albă și cuget înăsprit?
 „Cum?... tu, Vizir! tu, hodje! și ochiul tău orbit
 „Nu vede 'n pruncul fraged un oaspe de iubire
 „Sacrat prin inocență și prin nenorocire?
 „Blăstem pe a ta gură! blăstem pe gândul tău!
 „Copil cine ucide își pierde neamul său“!

Spahiul nobil saltă pe cal și 'n câmp dispare,
 Lăsând în minti și inimi o rece 'nfiorare,
 Iar micul înger cheamă, oftând, cu jalnic glas,
 Pe tata lui sărmanul! departe-acum rămas.

Vizirul stăpânește mânia lui fierbinte,
 Zicând: „Nefericitul Hassan!.. e scos din minte!“
 Apoi către Ciaușii cu nume de Caplani:
 „Din voi care voește cincizeci de pungi de bani
 „Pe-acest puiu de năpârcă să vie să-l omoare!“
 Ciaușii răspund: „Leul nu calcă pe o floare!“

Vizirul zice iară: „Solaci, Spahii, Neferi,
 „Voi toți vultani de pradă, voi aprigi Ieniceri,
 „Vă dau a mele haine, vă dau a mea comoară,
 „Să sabia-mi și cortul și calul meu ce sboară,
 „De mi-ți ucide-acuma pe-acest prunc de ghiaur...“
 Toți stau în neclintire ca statui împrejur.

Un singur, călău negru, cu buze săngerate,
 Cu pieptul gol, cu brațe lungi, groase, încordate,
 S'apropie în grabă de bietul copilaș;
 Dar pruncul la el cată atât de drăgălaș
 Și-atât de bland, drăguțul, călăului zâmbeste,
 Cât negrul scapă arma din mâna, se uimește
 Și fuge cu-oțerire, nebun, răcnind: „Nu vreau
 „Nici haine, nici comoară!.. mai bine să mor eu!“

Atunci Vizirul, tigru turbat de a sa ură,
 Scrâșnind din dinți sălbatic, făcând clăbuci la gură;
 Se scoală în picioare teribil, nalt, semet,
 Și fulgeră armata cu-un ochiu plin de dispreț.
 El strigă: „O! nemernici, o! tristă seminție!
 „Arslanii lui Mohamed cu câni-au prins frăție!
 „Mișei cu piept de tauri și inimă de miei,
 „Lupi fără dinți în gingeni! Mișei, mișei, mișei!
 „Un slab copil de lapte, un fir de iarbă crudă
 „Vă frânge 'n mâna pala de sânge încă udă?...
 „Uitați c'această fiară cu chip viclean și bland
 „Menită-i ca să crească precum un negru gând,
 „Un gând de răsvrătire, un gând de răsbunare?...
 „Amar de capul vostru când fiar'a crește mare!
 „O! sfânt Profet! fi martur din lumile cerești
 „Că singur eu, eu singur în zile bătrânești
 „Respect și-ți apăr legea de limbile pismaș
 „Zdrobind în ou pe șarpe și pe ghiauri în fașe!..
 El zice, se repede și-apucă blasfemând
 Cu mâna-i tremurândă copilul tremurând.
 Infige-a sale unghii în carnea lui de spumă
 Si pe-ale gropii margini îl pleacă și-l sugrumă!..

Grozav spectacol! Cerul se 'ntunecă de-un nor!...
 Copilu 'n sănul morții adoarme zâmbitor
 Și sufletu-i se 'nalță la-a cerului altare,
 Iar Hodja fanaticul rămâne 'n exaltare!...
 Dar iată că pe câmpul de sânge aburind
 Se văd trei cai în fugă sărind și tărâind
 Trei palide cadavre a trei viteji de oaste
 Străpunși de iatagane în piepturi și în coaste.
 Ei vin din zarea roșă nebuni, înspăimântați
 De morții ce-i urmează prin țarnă răsturnați
 Și-alătura de groapă ei se opresc... Deodată
 Un răcnet se ridică, și 'n groapa blestemată
 Mort cade cruntul Hodje, vizirul lui Ahmet.

Acele trei cadavre erau: Ghiun, Ild, Djennet!

OSTAŞII NOŞTRI

BALCANUL ȘI CARPATUL

Balcanul și Carpatul la Dunărea măreață,
Ca doi giganți năprasnici stau astăzi față 'n față,
Și-aprinși de dor de luptă cu ochii se măsoară,
Cu glasul s'amenință, cu gândul se doboară,
Zicând: „Nu pot să 'ncapă doi paloși într'o teacă!
„E scris din noi doi unul în pulbere să treacă!“

Balcanul cel fanatic, muncit de aspră ură,
Nu știe să 'ngrădească sălbatica lui gură,
Și zice cu trufie: „Carpatule vecine,
„De nu plecă-vei fruntea, amar va fi de tine,
„Căci repezi-voiu grabnic din plaiurile-mi nalte
„Torente 'necătoare deprinse ca să salte
„Din maluri peste maluri, din munte peste munte,
„Să bat' a tale coaste, s'acopere-a ta frunte,
„Să facă într'o clipă ca să dispari din lume
„Cu-a tale stânci și codri, cu-ai tăi copii și mume!“

Carpatul scoate-un freamăt teribil de urgie,
Mișcând coama-i de codri, ca leul în mânie,
Și'n cloicot lung răspunde: „Balcane-a ta trufie
„Arată că tu astăzi căzut ești în pruncie.
„Nevoie ai de-o cărjă ruina-ți s'o supoarte,

„Căci ești acum sărmâne, ajuns la prag de moarte.
 „Ai fost odinioară gigant prin înălțime,
 „Amar prin fanatismu-ți, puternic prin cruzime!
 „Ai revărsat pe lume și groază și rușine,
 „Și te-ai scăldat în sânge pân' ce-ai dat piept cu mine.
 „De-atunci au trecut secoli!... Strivita omenire
 „S'a deșteptat, și numai tu stai în adormire,
 „Ademenit de visuri nebune și trufașe,
 „Făr' a pătrunde norii cari te țin în fașe!
 „Orb uriaș cu cărjă tu genele-ți ridică
 „Și vezi l-a tale poale cât umbra-ți e de mică!
 „Ești șters din carteau lumii, tu care din vechime
 „Stai rezemmat în somnu-ți de-o putredă mărimă!
 „Și vrei să ții în lanțuri popoarele creștine?
 „Și vrei, Balcane gârbov, eu să mă 'nchin la tine?
 „Dar tu n'auzi cum râde și Dunărea și Marea?
 „Deviza ta-i *sclavia* și-a mea *neatârnarea!*"
 Cum zic, doi vulturi ageri, sburând din vârf de munte,
 Se 'nalță până 'n ceruri și scot țipete crunute.
 De pe Balcani e unul și din Carpați e altul....
 Mult repede le-i sborul, mult crâncen le-i asaltul,
 Căci se izbesc ca fulgeri la luptă- ucigătoare!....
 Intinsele lor aripi se bat lucind la soare,
 S'a lor cumplite ghiare și pliscuri oțelite
 Iși dau loviri de moarte și râni își fac cumplite.

De-odată cade unul din vulturii dușmani:
 E vulturul prădalnic din barbarii Balcani,
 Și'n patru părți a lumii sbor smulsele lui pene!...

Si cântă libertatea pe maluri Dunărene.

PENEŞ CURCANUL

Plecat-am nouă din Vaslui
    Şi cu sergentul zece,
Şi nu eră, zău, nimăruie
    In piept inima rece.
Voioşi ca şoimul cel uşor
    Ce sboară de pe munte
Aveam chiar pene la picior,
    Şi-aveam şi pene 'n frunte.

Toţi Dorobanţi, toţi Căciulari,
    Români de viţă veche,
Purtând opinci, suman, iuşari
    Şi cuşma pe-o ureche.
Ne dase nume de Curcani
    Un hâtru bun de glume,
Noi am schimbat lângă Balcani
    Porecla în Renumé !

Din câmp, de-acasă, dela plug
    Plecat-am astă vară
Ca să scăpăm de Turci, de jug
    Sărmana scumpă țară.
Aşa ne spuse 'n graiul său
    Sergentul Măträgună,
Iar noi ne-am dus cu Dumnezeu,
    Ne-am dus cu voe bună.

Oricine 'n cale ne 'ntâlnia
 Cântând în gura mare,
 Stăteâ pe loc, s'ademenia
 Cuprins de admirare;
 Apoi în treacăt ne 'ntrebâ:
 De mergem la vreo nuntă?
 Noi răspundeam în hohot: „ba,
 „Sburăm la luptă cruntă!“

— „Cu zile mergeți, dragii mei,
 „Și să veniți cu zile!“
 Ziceau atunci bâtrâni, femei
 Si preoți și copile;
 Dar cel sergeant făr' de mustați
 Răcniâ: „Să n'aveți teamă,
 „Românul are șapte vieți
 „In pieptu-i de aramă!“

Ah! cui ar fi trecut prin gând
 Si-ar fi crezut vr'o dată
 Că mulți lipsi-vor în curând
 Din mândra noastră ceată
 Priviți! din nouă căți eram
 Si cu sergeantul zece,
 Rămas-am singur eu... și am
 In piept inima rece!

Crud e când intră prin stejari
 Năpasnica secure,
 De-abate toți copacii mari
 Din fâlnica pădure!

Dar vai de-a lumii neagră stea,
 Când moartea nemiloasă,
 Ca'n codru viu, pătrunde 'n ea;
 Şi când securea-i coasă!

Copii! aduceți un ulcior
 De apă de sub stâncă,
 Să sting pojarul meu de dor
 Şi jalea mea adâncă.
 Ah! ochi-mi sunt plini de scântei
 Şi mult cumplit mă doare,
 Când mă gândesc la frații mei
 Cu toți pieriți în floare.

Cobuz cioban în Calafat
 Sună voios din fluer,
 Iar noi jucam hora din sat
 Râzând de-al boambei şuer.
 De-odat' o schijă de obuz
 Trăsnind... mânca-o-ar focul!
 Retează capul lui Cobuz
 Şi'n loc ne curmă jocul.

Trei zile 'n urmă am răsbit
 Prin Dunărea umflată,
 Şi nu departe-am tăbărît
 De Plevna blestemată.
 În fața noastră se 'nalță
 A Griviței redută,
 Balaur crunt ce-amenință
 Cu ghiara-i nevăzută.

Dar și noi încă o pândiam
 Cum se pândește-o fiară,
 Și tot chitiam și ne gândiam
 Cum să ne cadă 'n ghiară ?
 Din zori în zori și Turci și noi
 Svârliam în aer plumbii,
 Cum svârli grăunți de popușoi
 Ca să hrănești porumbii.

Și tunuri sute bubuiau...
 Se clătină pământul !
 Și mii de bombe vâjiau
 Trecând în sbor ca vântul.
 Ședeâ ascuns Turcu 'n ocol
 Ca ursu 'n vizunie,
 Pe când trăgeam noi tot în gol,
 El tot în carne vie...

Tînteș eră dibaciu tunar,
 Căci toate-a lui ghiulele
 Loviau turcescul furnicar,
 Ducând moartea cu ele.
 Dar într'o zi venî din fort
 Un glonte, numai unul,
 Și bietul Tînteș căzù mort,
 Imbrățișându-și tunul.

Pe-o noapte oarbă Bran și Vlad
 Erau în sentinelle.
 Fierbeâ văzduhul ca un iad
 De boambe, de șrapnele.

In zori găsit-am pe-amândoi
 Tăiați de iatagane,
 Alăture cu-un moviloi
 De leșuri musulmane.

Sărmanii! bine s'au luptat
 Cu lifta cea păgână,
 Și chiar murind, ei n'au lăsat
 Să cadă-arma din mâna.
 Dar ce folos, ceata scădeà!
 Și-acuma rămăsesese
 Cinci numai, cinci flăcăi din ea
 Și cu sergentul ace!

Venî și ziua de asalt,
 Cea zi de sânge udă!
 Păreà tot omul mai înalt
 Față cu moartea crudă.
 Sergentul nostru, puiu de zmeu,
 Ne-a zis aste cuvinte:
 „Cât n'om fi morți, voi cinci și eu,
 „Copii, tot înainte!“

Făcând trei cruci, noi am răspuns:
 „Amin! și Doamne ajută!“
 Apoi la fugă am împuns
 Spre-a Turcilor redută.
 Alelei! Doamne, cum sburau
 Voinicii toți cu mine!
 Cum ei la sănțuri alergau
 Cu scări și cu fașine!

Iată-ne ajunși!... încă un pas.

Ura! 'nainte, ura!...

Dar mulți rămân fără de glas.

Le'nchide moartea gura!

Reduta 'n noi repede-un foc

Cât nu-l începe gândul.

Un sir întreg s'abate în loc,

Dar altul îi ia rândul.

Burcel¹ în sănț moare sdrobind

O tidvă păgânească,

Șoimu² 'n redan cade răcnind:

„Moldova să trăească!“

Doi frați Călini, ciuștiți de vii,

Se svârcolesc în sânge;

Nici unul însă, dragi copii,

Nici unul nu se plânge.

Atunci viteazul Căpitan,

Cu-o largă brazdă 'n frunte,

Strigă voios: „Cine-i Curcan

„Să fie Șoim pe munte!“

Cu steagu 'n mâni, el sprintenel

Apuc'o scară 'naltă.

Eu cu sergentul după el

Sărim dela olaltă.

Prin foc, prin spăngi, prin glonț, prin fum,

Prin mii de baionete,

Urcăm, luptăm... iată-ne-acum

Sus, sus la parapete,

^{1, 2} nume de soldați.

Allah! Allah! Turcii răcnesc
 Sărind pe noi o sută.
 Noi punem steagul românesc
 Pe crâncena redută.

Ura! măreț se'nalță în vânt
 Stindardul României!
 Noi însă zăcem la pământ,
 Căzuți, prada urgiei!
 Sergeantul moare ūerând
 Pe Turci în risipire,
 Iar Căpitanul admirând
 Stindardu 'n falfăire!

Și eu, când ochii am închis
 Când mi-am luat osânda:
 „Ah! pot să mor de-acum am zis,
 „A noastră e izbânda!“
 Apoi când iarăși m'am trezit
 Din noaptea cea amară
 Colea pe răni eu am găsit
Virtutea Militară! . . .

Ah! da-o-ar Domnul să-mi îndrept
 Această mâna ruptă,
 Să-mi vindec rănilor din piept,
 Iar să mă 'ntorc la luptă,
 Căci nu-i mai scump nimica azi
 Pe lumea pământească
 Decât un nume de viteaz
 Si moartea vitejească!

SERGENTUL

Pe drumul de costișe ce duce la Vaslui
Venia un om, cu jale zicând în gândul lui:
„Mai lungă-mi pare calea acum la 'ntors acasă...
„Aș vrea să sbor, și rana din pulpă nu mă lasă!“
Și bietul om slab, palid, având sumanul rupt
Și o cămașă ruptă bucăți pe dedesupt,
Pășiă, trăgând piciorul încet, dar pe-a lui față
Sbură ca o lumină de glorie măreață,
Și 'n ochii lui de vultur adânci, vioi și mari
Treceau lucioase umbre de eroi legendari.
Opinca-i era spartă, căciula desfundată
Dar fruntea lui de raze păreă încoronată.
Calică-i era haina, dar străluciau pe ea
Și crucea Sfântul Gheorghe și-a României Stea.
Românul venia singur pe drumul plin de soare,
Când iata că aude fanfare sunătoare,
Și vede nu departe în fața lui venind
Un corp de oaste mândră în aur strălucind.
Erau trei batalioane de gardă 'mpărătească
Mergând voios la Plevna cu dor s'o cucerească.
In frunte-i Colonelul semet, pe calu-i pag,
La bravii săi tovarăși privia ades cu drag,
Și inima în pieptu-i bătea cu foc, deșteaptă,

Căci el visă, privindu-i, la luptă ce-i aşteaptă.

De-odat' el dă cu ochii de sarbedul Român,
Ce stase în loc la umbră, sub un stejar bâtrân,
Şi mult se minunează şi nici că-i vine-a crede,
Căci crucea Sfântul Gheorghe pe sănul lui o vede.

Şopreşte regimentul, iar bravul Colonel
Se 'nchină la drumeţul, s'apropie de el
Şi-i zice cu blândeţe: — „De unde vii, străine?“
— „Vin tocmai dela Plevna“. — „Cum e acolo?“ —
[„Bine“.]

— „Dar aste decoraţii cum, cine ţi le-a dat!“
— „Chiar Domnitorul nostru şi-al vostru Impărat“.
— „Dar pentru care fapte?“ — „Ştiu eu?... Cică
[drept plată]
„Că am luat eu steagul redutei... şi pe dată
„Cu el, străpuşti de glonţuri, ne-am prăbuşit în şanţ...“
— „Dar ce rang ai voinice?“ — „Am rang... de Do-
[robant!]“

Atunce Colonelul, dând mâna cu Sergentul,
Se'ntoarce, dă un ordin... Pe loc tot regimentul
Se'nşiră, poartă arma, salută cu onor¹
Românul care pleacă trăgând al lui picior.

Mirceşti, Decembrie 1877.

¹ onoare

PASTORII ȘI PLUGARI

I.

Priviți pe cele dealuri înalte, înverzite,
Pe acele largi poene cu flori acoperite,
Priviți străini de lume, păstorii cei Români
Aproape de-a lor turme păzite de-ai lor câini,
Trăind o vieată lină în tainica natură,
Cu buciumul în mâna, cu fluerul la gură.
Cereasca limpezime, precum într'un izvor,
Alin se oglindește în sufletele lor...

Voi toți care de dânsii ați râs fără mustrare,
Jos capul, o! nemernici loviți de admirare.
Un paloș de izbândă există 'n orice fier,
În tot păstorul astăzi există un scutier!

II.

Priviți pe cea câmpie frumoasă, roditoare,
Plugarii, muncitorii lucrând în foc de soare.
Pe fața lor cea blandă, pe ochii lor cei vii,
Adie boarea dulce din verzile câmpii.
Sub mâna lor e sapa, hărlețul, coasa, plugul.
Alătura cu dânsii stau boii purtând jugul,

Și tot ce-i înconjoară, deal, luncă, șes, izvor,
E pașnic ca blândețea din sufletele lor.

Voi toți, care de dânsii ați râs fără căință,
Jos fruntea, o! nemernici căzuți în umilință.
O spadă-a răsbunării există 'n orice lanț.
In tot Românul astăzi există-un Dorobanț.

Mircești, Noemvrie 1877.

HORA DELA PLEVNA

Colo în Plevna și 'n redute
Stau păgânii mii și sute,
Stau la pândă tupilați
Ca zăvozi de cei turbați.
Las'să șadă mari și mici...
Trageți hora măi voinici !

Sus, în tabăra turcească
Dat-au tusa măgărească.
Răpcigoșii¹ crunt tușesc,
Cu ghiulele 'n noi stropesc.
Las'să crăpe mici și mari...
Trageți hora, măi Tunari.

Jos în vale, pe câmpie,²
Baș-Buzuci de căsăpie
Și Cerkeji mereu cumpliți
Rup cu dinții din răniți.
Las' să rupă... rupe-i-aș!
Trageți hora, Călărași !

Ziua, noaptea glonții plouă,
Tot pământu-i ud de rouă.

¹ tunurile ; ² măcelărie ;

Nu e rouă din senin,
 Ci e sănge de creștin.
 Las' să ploae ca din nori
 Trageți hora, Roșiori!

Iacă mă!.. din parapete
 Vine-o scroafă¹ ca să fete
 Opt godaci² și un godăcel,
 Toți cu râtul de oțel.
 Las' să fete mii de mii...
 Trageți hora măi copii!

Ne-o veni și nouă-odată,
 Zi de plată și răsplăta
 Să-l aducem la aman
 Pe Gaziul de Osman.
 Vie!.. ura!.. la Balcani!
 Trageți hora, măi Curcani!

Cât e negru, cât e soare,
 Moartea șade pânditoare
 Și prin șanțuri și prin râpi,
 Și tot bate din aripi.
 Las' să bată până mâni...
 Trageți hora, măi Români!

¹ ghiuleă

² purcei; aici e vorba de sfărămiturile ghiulelei

MARŞUL CĂLĂRAŞILOR

Român verde ca stejarul,
Râd de duşmani şi de moarte!
Să-mi trăiască armăsarul
Şi prin glonţi să mă tot poarte!
Sai, voinice şi nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

Cât mi-a stat¹ mâna voinică
Pe-a mea pală ostăsească,
N'aibă grija de nimica
Tara mea cea românească!
Sai, voinice, şi nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea pală,
Cu-al meu şoim albit de spume,
În duşmani vom da năvală,
De s'a duce vestea 'n lume!

¹ im va sta

Sai, voinice, și nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Și credință 'n Dumnezeu!

ODA OSTAȘILOR ROMÂNI

Juni ostași ai țării mele, însemnați cu stea în frunte!
Dragii mei vultani de câmpuri, dragii mei șoimani
[de munte!]

Am cântat în tinerețe strămoșeasca vitejie,
Vitejie fără seamăn pe-acel timp de grea urgie,
Ce la vechiul nostru nume au adaos un renume
Dus pe Dunăre în Mare și din Mare dus în lume!

Vin acum, la rândul vostru, să v'aduc o încchinare,
Vin cu inima crescută și cu sufletul mai tare,
Ca eroi de mari legende, vin să vă privesc în față,
Voi, nepăsători de moarte, disprețuitori de vieată,
Ce-ați probat cu-avântul vostru lumii pusă în mirare,
Că din vultur vultur naște, din ștejar ștejar răsare!

Dela Domn pân' la opincă, duși de-o soartă norocoasă,
V'ați legat în logodire cu izbânda glorioasă
Și-ați făcut ca să pricepem a trecutului mărlime,
Măsurându-vă de-o seamă cu-a strămoșilor nălțime,
Și-arătând, precum prinouri mândrul soare se arată,
Cine-am fost odinioară, cine iar vom fi odată!!

Să trăiți, feciori de oaste ! Domnul sfânt să vă ajute
 A străbate triumfalnic în cetăți și în redute,
 Ca la Rahova cu tunul, ca la Grivița cu sborul,
 Ca la Plevna, unde astăzi cei întâi ați pus piciorul,
 Infruntând pe-Osman-Gaziul, și prin fapt de bărbătie
 Ridicând o țară mică peste-o mare 'mpărătie !

O, viteji de viață veche ! Auziți în depărtare
 Acel vuet fără nume ce răsună ca o mare ?
 Sunt bătaile de inimi ale 'ntregui neam al nostru,
 Ce adună zi și noapte dorul lui cu dorul vostru,
 Sunt vărsările de lacrămi pentru-acel care se stingă,
 Sunt urările voioase pentru-acel care înginge !

O ! Români, în fața voastră, colo 'n tainica cea zare,
 Vedeți voi o rază vie care 'ncet, încet răsare,
 Străbătând prin umbra deasă de lungi secoli adunată ?
 E voiosul fapt de ziua mult dorită, mult visată,
 E lumina re'nvierii, e luceafărul sperării,
 E triumful luptei voastre, soarele neatârnării !

Dragii mei ! din focul luptei oțeliți când v'eti întoarce
 La cămin, unde Românca așteptând, suspină, toarce,
 Tot poporul : rudă, frate, soră, mamă și părinte,
 Ca la Domni cu pâini și sare, vor ieși vouă 'nainte ;
 Căci din voi fieștecăre poartă 'n frunte o cunună
 Si de gloria de astăzi și de gloria străbună !

Pas dar ! pas tot înainte ! timpul vechiu din nou zorește !
 Viitorul României dat-au mugur ce'ncolțește !

O, copii ! de voi sunt mândru, simt acea mândrie mare,
Care crește cu mărirea unui neam în deșteptare.
Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum pot să mor ferice !
Astăzi lumea ne cunoaște : *Român* zice, *Viteaz* zice.

EPISTOLA GENERALULUI FLORESCU¹

Amice, vrei să afli ce fac și cum trăesc
În cuibul singuratic în care mă găsesc
Departate de-ale lumii petreceri variate,
Cu intrigi de tot soiul amar înveninate?
Mă'ntrebi cum nu iau parte la lupte sgomotoase,
Politice numite... dar nepoliticoase?

Cum eu, odinioară de lume iubitor,
Eu pasare pribegie, eu veșnic călător,
Mi-am stins acum aripa de cale ostenită,
Și stau în nemîșcare ca apa'n loc oprită?
Aceasta-i o enigmă ce vrei ca s'o explic?
Prea bine! — *Cer cuvântul* dup'obicei, și zic:

„Ce fac?“ — Pe scena lumii privesc cum se lipește
Invidia dușmană de tot ce strălucește
Și-l roade, ca un vierme ascuns sub un stejar,
Cercând ca să-l răstoarne cu-al său venin amar.

¹ Generalul Florescu, organizatorul armatei noastre între 1871 și 1876, n'a fost admis de Guvernul dela 1877 să participe la răsboiu. Cu această ocasiune, indignat, a scris Alessandri poezia de față.

„Cum viețuesc?“ — Ca omul ce fapte mari visează
 Și scumpe suvenire de prin trecut vânează,
 Ca să-și mângeă mintea de proasta comedie
 Ce-o joacă interesul și trista mișelie.

Iubiam odată lupta... dar lupta cea leală
 Pentru-o idee mare, frumoasă, triumfală,
 În care luptătorii cu inima 'ndrăsneață,
 Prin arme fără pată se atacau în față,
 Numind orice lovire piezișă: *felonic*,¹
 Și oarba clevetire: *băloasă infamie!*

Acum, în loc de arme curate, lucitoare,
 Eu văd că se preferă hulirea mânjitoare.
 Oricine stă 'n arenă de tină are parte...
 Eu, nedeprins cu tina, mă ţin de ea departe,
 Și-aștept să văd sub trăsnet hidroasa pocitură,
 Care-a sădit în țară invidie și ură.

Pe când eram noi tineri, Florescule amice,
 Pe când orice sperare muriă, născând, aice,
 Avut-am un zis mare, o nobilă dorință,
 De-a scoate România din trista-i umilință
 Prin jertfe, prin virtute, prin strânsă înfrățire...
 Toți intr'un gând, cu toții uniți într'o simțire,
 În batalionul sacru voioși ne luam rândul,
 Și fiecare 'n parte-i cu-un dor își hrăniă gândul,
 Eu, să deștept prin cânturi mărire strămoșească,
 Tu, să re'nvii pe lume armata-i vitejească.
 — Dor tainic, vis feeric, sublimă nebunie,
 Avânt semet și falnic de falnică junie!

¹ mișelie

Atunci al nostru suflet prin nori luându-și sborul,
 Cu aripa-i ușoară lovia chiar viitorul,
 Și orice stavili nalte, fantasme 'ngrozitoare,
 Pieriau în ochii noștri ca negurile în soare.

Și iată că prin muncă și ani de stăruință
 A dat și flori și roadă puternica-ți credință.
 Din sânul țării noastre o mândră oaste-apare,
 Menită ca să 'ntreacă a lumii aşteptare,
 Prin fapte glorioase din timpuri de-altădată...
 Ea sboară 'n foc, și ieșe cu fruntea 'ncoronată.

O, ce mândrie mare simțit-ai tu ca mine!..
 Dar ce amărăciune s'a revărsat în tine,
 Văzând feciorii noștri pășind măreț nainte!
 Și tu... uitat de-oparte, tu, bunul lor părinte!

Noi toți, din depărtare, pe-al morții câmp de pradă
 Cătam a zări 'n soare lucind bâtrâna-ți spadă,
 Și-a noastră ostășime, în foc iuțindu-și pasul,
 Doriă, cereă, prin tunuri ca să-ți audă glasul,
 Căci astă vie, jună, eroică armată,
 Sub Cuza și sub Carol prin tine-a fost creată,
 Și ție cu dreptate se cuvine onorul¹
 Fruntaș de-a fi în luptă, tu organizatorul!

Și însă tu, victimă de-o oarbă prigonire,
 Ai fost ca un netrebnic lăsat în părăsire!
 Netrebnic, tu netrebnic!.. De când, o! Doamne, 'n lume
 Lumina zilei poartă al nopții negru nume?
 De când netrebnic este acel ce cu iubire
 Consacr'o vieată 'ntreagă la-a patriei mărire?

¹ onoarea

De când netrebnic omul cu inimă măreață,
 Ce'n lupta pentru țară oferă braț și vieață?
 De când netrebnic șeful ce, oricum bate vântul,
 Iși apără stindardul și-și ține jurământul?

Amice, fii în pace, alină-a ta durere...
 În tot oșteanul astăzi tu vezi o mângâere,
 Căci astăzi tot Românul cunoaște, simte 'n sine,
 Că arma strămoșească s'a ascuțit prin tine...
 Și când privești stindardul cu ochi plini de uimire,
 Stindardul viu tresare cu-o mândră falăfare!..

Mircești, 4 Ianuarie 1876.

PRIMELE OBUZURI

Sub cer senin, albastru, lin Dunărea la vale
Coboară maiestoasă, lătind undele sale.

Pe câmpi cu iarbă coaptă, prin rediuri¹ de stejar,
Pe insule ce 'n apă încet scăzând dispar,

Și 'n cursu-i oglindește de-a stânga Calafatul,
De-a dreapta sa Vidinul, în veci ne'nstrăinatul.

Cetate 'ncă fecioară sub pază de păgâni,
Ce pare că aşteaptă năvală de Români.

Lin Dunărea se scurge spre marea, fără valuri;
Dar iată se 'ncrețește, căci a zărit pe maluri

De-o parte-un leu, de alta un tigru sângerat,
Ce se pândesc cu ochiul aprins și tulburat.

De-odată Carol Domnul, urcat pe-o baterie,
Vidinului din față s'arată cu mândrie.

Și face-un semn. Tunarii dau foc... Un sol de feir
Din tun pornește, sboară, se'naltă 'ntâi pe cer

¹ stufișuri.

Şi cade-apoi în sănul cetății, ce tresare,
Vestindu-i România și-a ei neatârnare!

Vidinul se trezește din învechitul somn,
El vrea să nimicească și țara și-al ei Domn.

Incarc'un tun gigantic, spre Carol ținta drege,
Dar prima-i detunare îl proclamează Rege!

Iar Domnul, zâmbind vesel, în ochii tuturor,
Salută cu-a lui spadă obuzul trecător

Şi zice: „Mult îmi place această armonie!
„Strigați, copii: trăiască iubita Românie!“

Un ura! clocotește pe râul deșteptat
Şi el cu drag încinge un nou, viteaz Regat!

Castel Peleș, Oct. 1886.

ALTELE

---

10 MAIU 1881

In viața mea avut-am un dor și-un vis de-acele
Ce poartă pe-a lor aripi resfrângere de stele,
Un vis frumos ca dorul ce naște dintr'un vis.
Prin umbră de-abia ochiul tintit îl intrevede
Și mintea nu'ndrăznește în el a se încrede...
Dar iată!... Azi în soare el sborul și-au deschis!

Priviți! Această țară, de alte țări uitată,
Aveă asemănare cu-o ramură uscată
Ce-o duce pe-a lui valuri torrentul dunărean.
Uimit de trista-i soartă, eu o priviam cu jale
Și-i tot ziceam: „Ah! cine te va opri din cale
„Pân'a nu fi 'nghițită de-al mărilor noian?

„Răspunde, creangă mică, din care arbur mare
„Te-au rupt cumplitul Crivăț cu aspra lui suflare
„Și te-au svârlit departe de trunchiul părintesc?
„Cuprinsu-te-au în ghiare un vultur gol de frunte?
„Făcut-au el cu tine un cuib în vârf de munte?
„Sau fost-ai tu atinsă de fulgerul ceresc?

„Mergi unde? vii de unde? și care-i al tău nume?
„Mai simți în tine viață, sau moartă ești pe lume?

„Mai este pentru tine un viitor ascuns?...“
 O! stranie minune!... Cea ramură 'necată
 Din tulburele spume s'au ridicat deodată
 Și falnic peste valuri, ea astfel mi-a răspuns:

„Poete! nu mă plânge, n'ai grija de-a mea soartă.
 „Plutind, privesc eu cerul, și prin deschisa-i poartă
 „Zăresc planând deasupră-mi o rază din altar.
 „Mulți au făcut cercare din cale-a mă culege,
 „Dar n'au putut s'atingă odrasla unui Rege,
 „Căci Rege e stejarul și-s viață de stejar!

„Pe malul României voi prinde rădăcină,
 „Și-oiu crește în putere, și fruntea mea senină
 „Va trece către soare prin norii dușmănești.
 „Gigant voi fi, cu fală privind peste-orizonuri.
 „Eu port în sănu-mi lemnul din care se fac tronuri
 „Și arme de izbândă și sceptri 'mpărătești!“

Au zis! Și creanga vie crescând, mândră coloană
 Nălță până la ceruri frunzoasa lui coroană,
 Sub care lumi voioase găsiau un adăpost.
 Ah! cine-ar putea crede și cine-ar putea spune
 Cum astă luminoasă, gigantică minune
 A devenit ce este din ceea-ce a fost.

Așă, tu Românie, tu țară multă iubită,
 De soartă-ți cruntă, oarbă, mulți secoli prigonită,
 Ai re'nviaț puternic, în clipă, glorios.
 Pe când păreai menită a pieri din lumină,

Tu ți-ai adus aminte de mama ta latină
 Și-ai scuturat trecutul amar întunecos.

Ai fost, vai! prinsă 'n luptă cu moartea nemii
[loasă,

Dar smuls-ai tu din mâna-i a sa cumplită coasă,
Şi ai cules din cale funebrul siminoc.

Acum ţi-e calea largă şi larg ţi-e viitorul!

Pe orice 'mpiedicare tu pui acum piciorul,

Şi treci tot înainte, strigând la lume: „Loc!

„Loc celui ce se simte de viaţă 'mpărătească!

„Loc celui cu menire în glorie să crească!

„Loc sufletului tare! loc braţului viteaz!

„Cine-a domnit pe-o lume, fie 'n mormânt, nu
[moare.

„Un soare ce declină, din nou renaşte soare.

„In somn adânc de moarte e sufletul mai
[treaz!“

O, ţară de mari fapte, ce porţi un nume mare!

Pe margine de groapă redevenind mai tare,

Ai provocat destinul şi l-ai înfrânt pe el.

Şi azi învingătoare ca 'n timpii de-altădată,

Tu însăşi, tu regină, acum neatârnată,

Depui pe a ta frunte coroana de oțel.

Onor¹, mărire, fală, şi vieaţă, şi tărie

Să fie a ta parte în secoli, Românie.

Oțelul din coroană cu glorie-i bătut.

In taină ajutată de sacra provedinţă,

Oricare fapte grele păreau cu neputinţă

Tu le-ai dorit pe toate, pe toate le-ai putut!

Frumos, sublim spectacol e 'n faţa omenirii,

Când un popor se 'ntoarce din marginea piirii

¹ onoare

Şi pasă plin de zile pe câmpul strămoşesc,
 Când el îşi face-o armă din lanţul de-apăsare,
 Şi-'n foc redobândeşte a lui ne-atârnare,
 Stropită şi plătită cu sânge vitejesc!

Mult scumpă, luminoasă, şi vie şi ferice
 E ziua când poporul se simte 'n drept de-a zice
 Că-au fost privit în faţă de înşuşi Dumnezeu.
 Ferice de tot omul, a cărui scurtă viaţă
 Se leagă cu vecia prin astăzi măreată,
 Ca prin o cingătoare de vesel curcubeu!

Săltaţi în piepturi inimi cu-o mândră exaltare!
 Tunaţi, viteze tunuri, lungi salve de serbare!
 Mişcaţi a voastre coame, vechi codri de pe plaiu!
 Azi Patria Română apare trumfală,
 Purtând cu maestate Coroana ei regală
 Şi falnică hlamidă¹ a soarelui din Maiu!

Mirceşti, 10 Maiu, 1891.

¹ Îmbrăcăminte.

CUVINTE ADAPTATE PE IMNUL NAȚIONAL

COMPUS DE HÜBSCH

I.

Traiască Regele
In pace și onor¹,
De țară iubitor
Și-apărător de țară!
Fie Domn glorios
Peste noi;
Fie'n veci norocos
La răsboiu.
O! Doamne sfinte,
Ceresc părinte,
Susține cu-a ta mână
Coroana română.

II.

Trăiască Patria
Cât soarele ceresc,
Raiu dulce, românesc,
Ce poartă'un mare nume

¹ onoare

Fie 'n veci el ferit
De nevoi!
Fie 'n veci locuit
De eroi!
O! Doamne sfinte
Ceresc părinte!
Intinde-a ta mâna
Pe țara română!

IARNA VINE

Vine dela munte iarna la câmpie
Scuturând din poale-i zile de urgie.

Vie!

Lângă foc eu fac
Visuri după plac
Și cu al meu oaspe, dulcea primăvară,
Râdem de furtuna care urlă-afară,
Ies în calea iernii, ca la o mireasă,
Crivățul fioric, corpii, pâclă deasă.

Iasă!

Eu cu gândul plec
Și ferice trec
Prin poiene 'n floare, prin păduri umbroase,
Unde mii de glasuri cântă'armonioase.

Bate la fereastră iarna degerată.
Fruntea ei de țurțuri este încărcată.
Bată!

Eu îi zic: drum bun!
Și în sobă pun
Trei bucăți de frasin, care ard cu pară
Povestind de lumea veche, legendară.

Sboară pe 'ntuneric umbre 'ngrozitoare,
 Cârd de lupi în goană, stol întins de cioare.
 Sboare!

Eu la foc privesc
 Și mă 'nveselesc,
 Căci din depărtare văd sosind în țară
 Pasări pribegite, oaspeți blânzi de vară.

Ninge! vânt de moarte suflă să atingă
 Flacăra vieții și din sbor s'o stingă.

Ningă!

Eu văd răsărind,
 Eu văd înflorind
 Iarba pe câmpie, rozele la soare
 Și sperarea 'n inimi june, simțitoare.

Joacă hora tristă lupii din răstoace,
 Vulpile codane, urși cu cojoace.

Joace!

Eu văd prin scântei,
 Văd cu ochii mei
 Goale salamandre prinse 'n horă vie,
 Ce la glas de greeri saltă 'n veselie.

Sună 'ntreg văzduhul de răcniri nebune.
 Iarna chiamă iadul ca s'o încunune.

Sune!

Lampa eu mi-o sting.
 Gândurile-mi strâng,
 Și pe-o pernă moale cad în adormire,
 Ca să sbor în lumea cea de nălucire.

O D A

LA STATUEA LUI STEFAN CEL MARE

Tu ești! Tu Ștefan! tu străbunе!
De patru secoli adormit;
De patru secoli, o! minune,
In veci de noi nedespărțit!
Tu ești, pe zmeul tău călare,
Cum te-am visat, cum te-am dorit,
Ah! iată-te, lumea tresare!
Erou, Domn, qaspe înzeit!

Când ni se duce gândul la timpurile-acele,
De traiu fără odihnă, țesut cu zile rele,
In care plugul morții trăgea pe-al țării săn
Lungi brazde roditoare de mult amar și chin,
In patru orizonuri cuprinși cu nori de sânge
Zărim cerescu-ți paloș, ce du manii înfrângă,
Și te vedem pe tine, învingător viteaz,
De pază, treaz la soare și 'n noapte încă treaz!

Mulți secoli lâncezit-am sub a pieirii ceață,
Dar te-am avut pe tine, fecund izvor de vîeață,
Simbol al bărbăției în neamul tău ascuns,
Și-a fost destul!... în ceruri un soare-i de ajuns!

Zadarnic sboară norii și fulgerii detună
 Pe fruntea maestoasă a munților Carpați;
 În zarea limpezită dup'ori care furtună
 Ca tine printre secoli, ei par mai înălțați.

O! de-ți eră statura cât inima de mare,
 Ai fi întins o umbră din munți și până 'n mare,
 Tu ce-ai putut cu brațul în veci neobosit
 Să aperi Occidentul de cruntul Răsărit,
 Tu ce prin curcubeul de fapte colosale
 Legat-ai revărsatul cu-apusul vieții tale,
 Tu aclamat în Roma cu glas triumfător:
 „Mare-al Creștinătății Erou nemuritor!“

O! Stefane, Românul crește,
 Văzându-te azi lângă el.
 Azi țara mândră te primește,
 Purtând coroană de oțel.
 Tu, ce viteaz ai apărat-o,
 Privește-o!.. demnă-i s'o privesți.
 Independentă ai lăsat-o,
 Independentă o găsești!

T A R A

Din umbra deasă'a norului
Intins pe țări străine,
Cu aripile dorului
Voios reviu la tine,

O! cuib a fericirilor!
O! țară luminoasă!
Comoar' a nălucirilor,
Grădina mea frumoasă!

Și-avântul tinereților
Ce 'n sănu-mi se trezește,
Prin lumile poetilor
Sburând mă rătăcește,

Prin farmecul avântului,
Tot ce sub ochi răsare
In poalele pământului,
Mult drăgălaș îmi pare.

Intinderea câmpilor
In zări mai lin se pierde,
Mai dulce-i rodul viilor,
Verdeața e mai verde.

Mai nalte sunt nălțimile,
 Mai cald e mândrul soare,
 Mai limpezi limpezimile
 De râuri și izvoare;

Iar fetele cu florile
 Mai viu râd între ele,
 Și spun privighetorile
 Mai tainic vers la stele,

Aice-i țara basmelor,
 Ce 'ngân'a noastră minte
 Prin farmecul fantasmelor
 Din timpi de mai 'nainte.

Aice-i vestea Doamnelor
 Din lumea legendară
 Și-a prelungirii toamnelor
 Sub cer de primăvară.

Aici țara plăcerilor
 Și-a doinelor de jale,
 Ce 'n liniștirea serilor
 Te țin uimit în cale.

Aici cu lăcrimoarele
 Bujori se prind în horă.
 Aice însuși soarele
 Are 'ntre flori o soră,

Și 'n stâncile Carpaților
 Cresc pasări năzdrăvane.
 Și 'n sufletul bărbaților
 Mândriile romane.

O! gură dulce-a raiului,
Tu dai prin o zâmbire
Și fericire traiului,
Și morții fericire.

Luceferii eterului
Râvnind privesc la tine,
Și toti îngerii cerului
Te-au îndrăgit ca mine.

IMN CATRE SOARE

O! Soare, Creatorul, când de pe tronul său
Ti-a zis să fii, vrând lumii să dea superbul bine,
Atunci el cu mândrie s'a oglindit în tine.
Și chipu-i sfânt rămas-a în veci pe discul tău.

Atunci o liniștire profundă s'a lătit
Pe neagra frământare ce clocoia în haos,
Și lumile gustat-au întâiul lor repaos,
Și cea întâi zâmbire sub ceruri s'a ivit.

Atunci o armonie sublimă la auz
Ieși din a ta harpă cu strunele de rază
Și 'n noapte-i Universul fu vesel ca să vază
Pe calea veșniciei eternul călăuz.

O! soare fără umbră, o! splendide izvor
De viață, de robie, de cânt și de credință,
Prin tine se afirmă înalta Provedință,
Din tine-a plecat sborul cerescului amor.

Tu geniului falnic dai aripi și cununi,
Tu omului ce moare însuflă dor de zile,
Tu dai un dulce farmec la flori și la copile.
Ce sunt a tale fiice, minune 'ntre minuni.

A tale zori sunt dalbe, măreț al tău apus.
 Pășind cu maestate în calea-ți ideală,
 Formezi o luminoasă arcadă triumfală,
 Prin care omenirea zărește Domnul sus.

Din toți nenorociții, cel mai nenorocit
 E orbul, ce nu vede sublima ta splendoare.
 Din toți, cei mai cu parte și cel mai fericit
 E vulturul, ce poate să te aținte,-o! soare.

Eu, mic atom, în lume pierdut, neînsemnat.
 Te port în al meu suflet cu 'ntreaga ta mărire,
 Căci veșnic el se 'naltă spre tine 'n strălucire,
 Ca razele-ți la cuibul de unde au plecat.

In tine cred o! soare, de tine-mi este dor,
 Prin tine cunoscut-am văpaele iubirii;
 Cu tine-am fost tovarăș pe calea fericirii;
 In tine-am sorbit viața, în tine vreau să mor!

UNOR CRITICI

Voi, ce cătați defecte în scrierile mele
Și intonați fanfare când constatați în ele
Greșeli, imagini slabe, cuvinte ce vă par
Lipsite de-armonie, erori chiar de tipar,—
Voi care vă dați truda de-a șterge de pe lume
Tot lucrul de-o vîeață întreagă și-al meu nume,
De ce atâta râvnă și-atâtea opintiri
Ca să aflați în mine a voastre însușiri?
Poetul care cântă natura 'n înflorire,
Simțirea omenească a Patriei mărire,
Chiar slab să-i fie glasul, e demn de a fi hulit,
Când altul vine 'n urmă cu glas mai nemerit?
Și oare se cuvine, și oare-i cu dreptate
De a schimbă în crime, a sale mici păcate?
O! critici buni de fașă, poeți în șapte luni,
Vulturul nu se mișcă de-un tipăt de lăstuni.

Oricare păsărică își are ciripirea,
Ce 'n treacăt pe-astă lume încântă auzirea,
Nălțând un imn la ceruri prin alte imnuri mii
Și-adogând o notă la-a lumii armonii.
Am scris eu multe versuri, și poate chiar prea
Dar n'am cerut la nimere cu drăg [multe]
să le asculte,

Nici mi-a trecut prin minte trufaş ca să păşesc
 In fruntea tuturora ce 'ntr'una versuesc.
 E unul care cântă mai dulce decât mine?
 Cu-atât mai bine ţării, și lui cu-atât mai bine!
 Apuce înainte s'ajungă cât de sus,—
 La răsăritu-i falnic se 'nchin' al meu apus.
 Iar voi, care asupră-mi săgeți tocite trageți,
 Cântați, dacă se poate, fiți buni și nu mai rageți!

Mircești,

